

## Keramika iz prazgodovinske naselbine v Kranju (Pavšlarjeva hiša)

Bojana ROZMAN

### Izvleček

V članku so prikazani rezultati zaščitnih izkopavanj leta 1991 v Pavšlarjevi hiši na kranjskem pomolu na Glavnem trgu 18. Odkrit je bil tloris ene prazgodovinske hiše z značilnim kuhinjskim inventarjem, ki hišo datira na prehod pozne bronaste dobe v začetek starejše železne dobe (Ha B3/C1).

Najdena ornamentirana fina keramika nam kaže sintezo vzhodnih, ruških elementov na eni strani in zahodnih, svetolucijskih na drugi strani. V Kranju je s tem okrasom izražena lokalna specifičnost.

**Ključne besede:** Slovenija, Kranj, pozna bronasta doba, starejša železna doba, prazgodovinska naselbina, hiša, lončenina

### Abstract

The results are presented from the rescue excavations performed in 1991 at the Pavšlar house at no. 18 in the Main Square on the upper plateau of Kranj. The ground plan of the prehistoric house was discovered with characteristic kitchen inventories that dated the house to the transition from the late Bronze Age to the beginning of the early Iron Age (Ha B3/C1).

The discovered decorated fine ware exhibits a synthesis of eastern Ruše group elements on the one hand, and western Sv. Lucija elements on the other. This decoration represents a local specific feature of Kranj.

**Keywords:** Slovenia, Kranj, late Bronze Age, early Iron Age, prehistoric settlement, house, pottery

### UVOD

Zaščitna arheološka izkopavanja v Pavšlarjevi hiši na Glavnem trgu 18 (nekdanji Titov trg 18) je spomladi leta 1991 izvajal Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Kranj pod vodstvom Milana Sagadina, kateremu se zahvaljujem za prepustitev gradiva za diplomsko nalogo\* in vpogled v terenski dnevnik ter Preliminarno poročilo (1991). Poročilo je shranjeno v arhivu ZVNKD Kranj. Izkopavanja so sodila v program sistematičnega arheološkega sondiranja starega mestnega jedra, s katerim ZVNKD Kranj poskuša ugotoviti obseg in intenzivnost poselitve kranjskega pomola v posameznih obdobjih.

Izkopavanja so potekala v najstarejšem jugovzhodnem delu hiše in na njenem dvorišču. Pod tlakom so v kulturni plasti, debeli približno 50 cm, odkrili pozno antično in močno prazgodovinsko naselbinsko

plast. V članku obravnavam le prazgodovinsko keramiko iz obdobja pozne bronaste in železne dobe.

### GEOGRAFSKA PODOBA

Mesto Kranj leži na nadmorski višini 385m<sup>1</sup> v osredju Savske ravni na Kranjskem polju. Staro mestno jedro je nastalo na trikotno oblikovanem pleistocenskem konglomeratnem pomolu, ki ga varujejo globoka korita in struge rek Save in Kokre ter njuni strmi, težko prehodni bregovi. Reka Kokra je v sprijet konglomerat (starejši prod, ki so ga nasule ledeniške vode) vrezala do 30 m globoko, pravo kanjonsko dolino.<sup>2</sup> Pod skalnatim pomolom Kranja se med skalnate soteske ujeti strugi Save in Kokre razširita in omogočata prehod preko reke, kjer so se stekale poti. Tako je Kranj predsta-

\* Članek je skrajšana diplomatska naloga z naslovom Keramika iz prazgodovinske naselbine v Kranju (Pavšlarjeva hiša), ki sem jo pod mentorstvom dr. Bibe Teržan izdelala leta 2001 na Oddelku za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

<sup>1</sup> *Krajevni Leksikon Dravske Banovine* (Ljubljana 1937) 239.

<sup>2</sup> Pak 1998, 85.

vljal naravno zavarovan življenjski prostor, kar je bil osnovni pogoj za obstoj življenja od prazgodovine dalje.

Kranjsko ravnino pokrivata apničevo-dolomitni prod in konglomerat. Terciarni hribi so na robu ravnine. Hribovje okrog Jošta je zgrajeno iz školjčnega apnenca, dolomita in glinastih skrilavcev. V dolini Kokre se ponekod pokažejo silurske in devonske kamenine, na površju pa je tudi porfir.<sup>3</sup> V okolici Kranja so na konglomeratu nastale kisle rjave in izprane rjave prsti, globoke nad 100 cm. Za obdelavo niso primerne, večinoma jih prerašča borov gozd.<sup>4</sup>

## ZGODOVINA RAZISKAV

Arheološka podoba Kranja je nastajala počasi. Odkritja so bila večinoma povezana z urbanističnim razvojem in vedno novi gradbeni posegi v zemljo so razkrivali vedno nove podatke o samem mestu.

W. Šmid je podal pregled prazgodovine Kranja v reviji *Carniola* že leta 1909,<sup>5</sup> ki ga je trideset let kasneje v Žontarjevi *Zgodovini mesta Kranja* dopolnil za vsa arheološka obdobja.<sup>6</sup> Ta pregled je bil edina celostna arheološka podoba do izida spominskega zbornika *900 let Kranja* (1960), kjer so S. Gabrovec, A. Valič in J. Kastelic v samostojnih pregledih z novimi pogledi orisali podobo Kranja od prazgodovine do zgodnjega srednjega veka.<sup>7</sup> T. Knific je leta 1971 v *Kroniki* na kratko predstavil vsa arheološka najdišča v Kranju.<sup>8</sup> Z obravnavo prazgodovinske naselbinske keramike iz območja farne cerkve se je ukvarjala J. Horvat. Poleg tega je objavila še posamične najdbe iz Lajha in grobno gradivo, najdeno ob farni cerkvi.<sup>9</sup>

Arheološke najdbe izvirajo iz številnih lokacij, ki so raztresene po vsem pomolu, na severu pa segajo že na ravnino. Ravno zaradi številnih najdišč, ki so

med seboj le malo oddaljena, je preglednost otežena.

Arheološka bronasto, železno in latenskodobna<sup>10</sup> najdišča v Kranju so naslednja (zaporedje najdišč v besedilu se ujema s karto (sl. 1); pri poimenovanju je kot prvo uporabljeno ime, ki ga ima najdišče v strokovni literaturi, v oklepaju pa je zapisano današnje ime):

1. Mestno pokopališče pri sv. Križu (Prešernov gaj). Med 21. julijem in 6. avgustom 1908 so ob južnem pokopališkem zidu naleteli na žgane halštatske grobove. Iz objave lahko le približno sestavimo tri grobne celote, ki so datirane v horizont Stična - Novo mesto.<sup>11</sup>

2. Mayerjeva klet (Mladinska ul. 2). Aprila 1893 je pivovarnar Mayer kopal jamo za temelje nove kleti in našel prazgodovinske halštatske grobove, ki sodijo v Ha C1/2.<sup>12</sup> Leta 1963 je bila pri novi gradnji na dvorišču pred stavbo Mladinska ulica 2 (nekdanje Vino - Pivo Kranj) v globini 0,60 m najdena železna uhata sekira iz mlajšega halštatskega obdobja. Hrani jo Gorenjski muzej, Kranj.<sup>13</sup>

3. Stanovanjska stavba OLO (Stritarjeva ul. 8). Med drugo svetovno vojno so pri gradnji kasnejše stavbe OLO odkrili grobove, ki so datirani v stopnjo Ljubljana II, mlajše grobove iz horizonta Stična 2 in še mlajše grobove iz rimskega časa. Prazgodovinski predmeti brez grobnih celot se hranijo v Narodnem Muzeju v Ljubljani, prav tako inventar rimskega groba.<sup>14</sup>

4. Mestna sirotišnica, Marijanišče, Mladinski dom (Stritarjeva ul. 5). Julija 1910<sup>15</sup> je bilo na vrtu sirotišnice izkopanih več prazgodovinskih grobov. Poročilo omenja eno bronasto dolgo iglo, dele železne konjske uzde, fragmente žar in "1 trinogato posodo posebno zanimive oblike iz prazgodovinske dobe".<sup>16</sup> Gre za znameniti trinožnik, ki sodi v stopnjo Ljubljana II.<sup>17</sup> Posnemal naj bi italške oblike, ki se pojavljajo predvsem v 9. st. pr. n. št.<sup>18</sup>

5. Jeseni leta 1951 so študentje partijske šole

<sup>3</sup> Šifrer 1968, 148.

<sup>4</sup> Pak 1998, 88.

<sup>5</sup> Šmid 1909, 154 s.

<sup>6</sup> Šmid 1939, 3 s.

<sup>7</sup> Gabrovec 1960b, 11 ss.

<sup>8</sup> Knific 1971, 70-76.

<sup>9</sup> Horvat 1983, 140-218.

<sup>10</sup> Ker v nalogi obravnavam prazgodovinsko keramiko, predstavljam le zgodovino raziskav prazgodovinskih odkritij v Kranju.

<sup>11</sup> Žmavc 1908a, 213; Žmavc, 1908b, 313; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 140, 158.

<sup>12</sup> Koblar 1893, 80; Müllner 1893, 94; Gabrovec 1960b, t. 4: 8,10; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 158.

<sup>13</sup> Valič 1963-1964, 172, t. 3: 21; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 158.

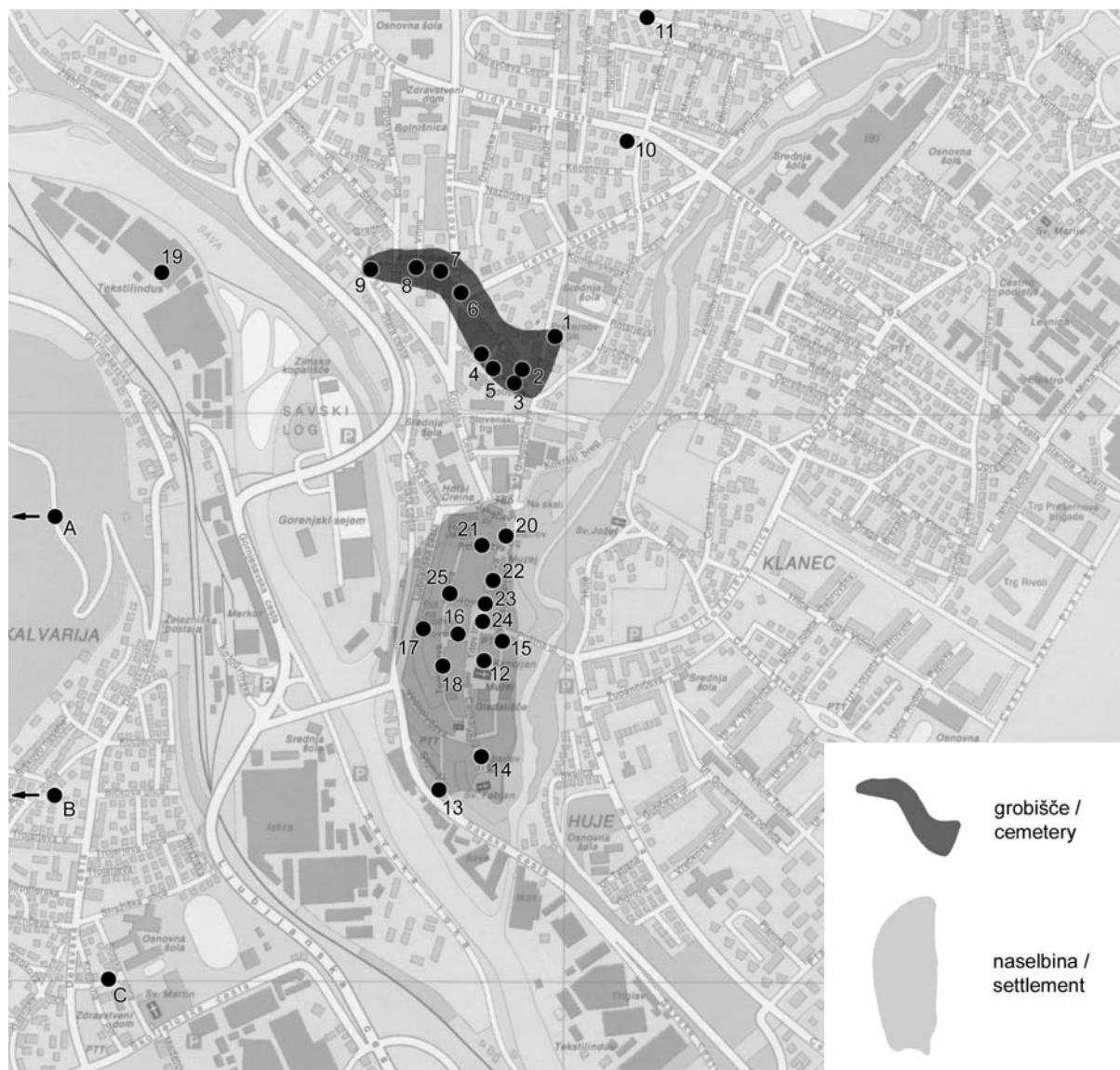
<sup>14</sup> Gabrovec 1960b, t. 4: 1-7; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 157.

<sup>15</sup> Na pravilno letnico me je opozoril D. Božič, za kar se mu zahvaljujem.

<sup>16</sup> Mantuani 1910, 5, 10; Mantuani 1911, 131, 136; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 140.

<sup>17</sup> Šmid 1930, 111-113; Šmid 1939, 3, sl. 1; Knific 1971, 70; Valič 1975, 170; Valič 1980, 111; Gabrovec 1971, 90; Stare 1975b, 201, t. 1: 1.

<sup>18</sup> Stare 1975b, 202, 211; Horvat 1983, 157.



Sl. 1: Prazgodovinska najdišča v Kranju (dopolnjeno po Horvat 1983).

Fig. 1: Prehistoric sites at Kranj (completed after Horvat 1983).

Vič (Ljubljana) pri gradnji današnje Občinske stavbe v Kranju (Stritarjeva ul.) našli bronasto tulasto sekuro skupaj s sežganimi kostmi in fragmenti keramike, kar pa so delavci v nevednosti zavrgli.<sup>19</sup> Verjetno gre za grob, datiran v Ha B/C.<sup>20</sup>

6. Stikališče Bleiweisove ceste in ceste Staneta Žagarja - park pred nebotičnikom. Novembra 1953 je bil pri kopanju kanalizacijskega jarka približno sredi prečne poti skozi park odkrit žgan moški grob,

v katerem je bila kelihasta posoda, plavutasta sekira, 2 sulici, pasna spona in certoška fibula vrste IV.b po Teržanovi.<sup>21</sup> Grob sodi v certoški horizont. Gradivo hrani Gorenjski muzej.<sup>22</sup>

7. Župančičeva vila (Stošičeva ul. 1). Leta 1914 so našli pri gradnji vodnjaka na vrtu za stavbo v Stošičevi ul. 1 žgan ženski grob iz horizonta Stična - Novo mesto 2. Gradivo je v Gorenjskem muzeju.<sup>23</sup>

8. Vila Prah (Stošičeva ul. 3). Med 15. in 18. aprilom

<sup>19</sup> Stare 1952, 298; Valič 1975, 170; Gabrovec 1973, 357; Horvat 1983, 157.

<sup>20</sup> Šinkovec 1995, 78, t. 21: 133.

<sup>21</sup> Teržan 1976, 323.

<sup>22</sup> Stare 1954b, 112, t. 2-4; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 140.

<sup>23</sup> Stare 1954b, 113, t. 1; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 140, 158.

1939 je R. Ložar pri vili Prah izkopal dva žgana groba. Na prvi, ženski grob so delavci naleteli pri izkopu kletne jame. Ta izredno bogat grob je S. Gabrovec (1964-1965) vzel za primer Ha C1 (Podzemelj 2/ Ljubljana III a) ženskega groba v razpravi o halštatski kulturi v Sloveniji. Moški grob je skromen. Najdbe so v Narodnem Muzeju v Ljubljani.<sup>24</sup>

9. Vila Prah (križišče Koroške c. in Stošičeve ul.). V dneh od 22. do 24. avgusta 1939 so pri kopanju nove cestne trase tedanje Blejske ceste (današnje Koroške c.) naleteli na šest starohalštatskih in dva srednjelatenska grobova. Gradivo je za Narodni muzej ohranil preparator Herfort. Objavljene so le latenske najdbe.<sup>25</sup>

10. Oldhamska 8. Avgusta 1981 so na Oldhamski 8 v Kranju kopali gradbeno jamo za temelje stanovanjske hiše in našli keramične fragmente najmanj treh posod iz starejše železne dobe.<sup>26</sup>

11. Ulica XXXI. divizije. Pri urejanju ulice so slučajno našli nesklenjeno halštatsko bronasto narebreno zapestnico, ki verjetno prej govori za grob kot za naselbino. Na istem mestu so odkrili še dva vzdolžno narebrena antična ročaja in bronast zvonček.<sup>27</sup> W. Šmid je tu blizu domneval halštatsko naselbino.<sup>28</sup>

12. Farna cerkev sv. Kancijana. Okrog cerkve je potekalo izkopavanje velikega staroslovanskega grobišča v letih 1953, 1964/65, 1969/70, 1972 in 1973, na katerem so našli tudi halštatske, latenske in rimske sledove.<sup>29</sup> Poleg naselbinske keramike je bilo severno od cerkvenega zidu najdenih še 13 močno poškodovanih žganih prazgodovinskih grobov (?).<sup>30</sup> Izkopavanja v notranjosti cerkve so se nadaljevala ob zamenjavi tlaka od 7. maja do 11. julija leta 1984. Raziskane so bile vse tri cerkvene ladje, ne pa prostor med njimi in oltarni prostor.<sup>31</sup> Leta 1984 so bili v notranjosti cerkve najdeni samo naselbinski ostanki, ni pa bilo grobov.

13. Lajh. Na savski terasi pod kranjskim pomolom

ob današnji Savski cesti in poti na Sejmišče so med leti 1898-1905 izkopavali veliko nekropolo (okrog 750 grobov) iz časa preseljevanja ljudstev (6. stoletje), kjer so našli tudi precej prazgodovinskih najdb, ki pričajo o starejšem grobišču. Najdbe so staro in mladohalštatske ter latenskodobne. Skoraj vse gradivo je v Narodnem Muzeju v Ljubljani.<sup>32</sup> Januarja 1980 so našli še nekaj kosov prazgodovinske keramike, več razbitih človeških kosti in nekaj fragmentov živalskih kosti in zob.<sup>33</sup>

14. Trubarjev trg, cerkev sv. Fabijana in Boštjana (cerkev sv. Roka). V zahodnem delu Pungerta so ob prezbiteriju cerkve pri kopanju jarka za električni vod našli keramične fragmente iz starejše in mlajše železne dobe.<sup>34</sup> Na istem kraju sta bili leta 1990 v okviru raziskav kranjskega mestnega obzidja izkopani dve sondi. V sondi 2, jugovzhodno od cerkve sv. Roka, je bila odkrita močna prazgodovinska plast.<sup>35</sup> Leta 1998 je ZVNKD Kranj odkril posamične prazgodovinske najdbe pri sanaciji vhodne lope podružne cerkve sv. Roka.<sup>36</sup>

15. Mitničarska hiša (Tavčarjeva 33). Na Tavčarjevi 33 so ob obnovi in adaptaciji renesančne mitničarske hiše v Kranju potekale tudi arheološke raziskave. V sondi na dvorišču, tik nad robom kanjona Kokre so bili najdeni kosi grobe halštatske keramike.<sup>37</sup>

16. Pavšlarjeva hiša (Glavni trg 18). V okviru sanacijskih del na Pavšlarjevi hiši je ZVNKD Kranj opravil spomladi leta 1991 arheološke raziskave. Odkrili so izredno veliko količino prazgodovinske keramike,<sup>38</sup> ki je predstavljena v tej nalogi. Leta 1939 so na dvorišču Pavšlarjeve hiše izkopali rimski grob.<sup>39</sup>

17. Jelenov klanec. Ob širitvi parkirišč so leta 1998 potekala zaščitna izkopavanja na Jelenovem klanecu, kjer so odkrili bogato naselbinsko plast s keramiko iz prehoda pozne bronaste dobe v starejšo železno dobo, okvirno 8. st. pr. n. št., in unikatnimi najdbami: 2 keramični figurici živali in 2 bronasti

<sup>24</sup> Gabrovec 1960b, 18, t. 1-3; Gabrovec 1966a, 1, sl. 1; 2; Knific 1971, 70; Horvat 1983, 140, 157.

<sup>25</sup> Gabrovec 1966b, 249, t. 6: 12-16; Valič 1980, 111; Knific 1971, 72.

<sup>26</sup> Josipović 1982, 150.

<sup>27</sup> Valič 1966, 116, t. 2: 4; Horvat 1983, 140.

<sup>28</sup> Šmid 1939, 4.

<sup>29</sup> Gabrovec 1966b, 250, t. 7; Valič 1963-1964, 198; Knific 1971, 73.

<sup>30</sup> Valič 1983, 129; Horvat 1983, 140, 156. Horvatova opozarja na možnost, da so grobovi mlajši od naselbine oz. na še verjetnejšo možnost, da ne gre za grobove, ampak za močno poškodovane ostanke hiš, na kar kaže sestava najdb.

<sup>31</sup> Za podatek se zahvaljujem Zvezdani Modrijan. Sagadin 1991a, 31.

<sup>32</sup> Žmavc 1904, 266; Šmid 1907, 55; Šmid 1939, 4, sl. 2-4; Gabrovec 1960b, t. 4: 9,11,13,14; Gabrovec 1966b, 250, t. 6: 4-11; Knific 1971, 74; V. Stare 1980, t. 1: 1; Horvat 1983, 140, 159.

<sup>33</sup> Josipović 1982, 184.

<sup>34</sup> Valič 1988, 228.

<sup>35</sup> Sagadin 1991b, 221.

<sup>36</sup> Za podatek se zahvaljujem M. Sagadinu. Sagadin 2003, v tisku.

<sup>37</sup> Sagadin 1995, 109.

<sup>38</sup> Sagadin 1992, 239.

<sup>39</sup> Zontar 1939, 11; Knific 1971, 73.

igli s stožčasto glavico, ki to datacijo dobro dopolnjujejo. Vrhunec predstavlja odkritje več kot 20 kg težke depojske najdbe bronastega orodja in orožja ter skelet polletnega otroka v skrčeni legi s pogledom proti jugozahodu.<sup>40</sup>

18. Grad Kieselstein (Tomšičeva 44). Oktobra 1989 je bilo opravljeno arheološko sondiranje na dvorišču kranjskega gradu. Ugotovljenih je bilo več poselitvenih faz. Prazgodovinsko plast predstavlja večja količina grobe keramike, ki verjetno sodi v zgodnje obdobje halštata.<sup>41</sup>

19. Na Gorenji Savi so pri gradnji nekdanje tovarne Tekstilindus leta 1929 izkopali latensko železno sulico vrbolistne oblike iz 2. st. pr. n. št.;<sup>42</sup> Gabrovec dvomi, da je latenska.<sup>43</sup>

20. Maistrov trg. Na Maistrovem trgu so leta 1998 našli prazgodovinsko keramiko in konico bronaste sulice iz pozne bronaste dobe (ok. 1000 pr. n. št.).<sup>44</sup> Izkopavanja na Maistrovem trgu so se nadaljevala še leta 2001 in 2002, ko so zasledili naselbinsko plast s sledovi prazgodovinskega objekta.<sup>45</sup>

21. Reginčeva ulica 8. Vzhodno od Maistrovega trga, v Reginčevi ulici 8, so leta 2000 našli kose prazgodovinske keramike in del prazgodovinskega nasipa.<sup>46</sup>

22. Prešernova 12. Leta 1998 je ZVNKD Kranj opravil manjše zaščitno izkopavanje na dvorišču stavbe Prešernova 12, kjer so zasledili v prazgodovinsko plast vkopan poznoantični bivalni objekt.<sup>47</sup>

23. Glavni trg 21. ZVNKD Kranj je leta 2000 in 2001 pri adaptaciji stavbe za potrebe lekarne na Glavnem trgu 21 odkril prazgodovinsko plast.<sup>48</sup>

24. Glavni trg 12. Leta 2001 je ZVNKD Kranj opravil nadzor pri adaptaciji stavbe za potrebe cvetličarne na Glavnem trgu 12 in odkril posamične prazgodovinske najdbe.<sup>49</sup>

25. Tomšičeva 26. Pri adaptaciji stavbe za potrebe zlatarske delavnice na Tomšičevi 26 je ZVNKD Kranj leta 2001 odkril posamične prazgodovinske najdbe.<sup>50</sup>

Zgoraj našteje lokacije so zanesljivo lokalizirana najdišča. Nadalje so predstavljene še nezanesljive lokacije. Te niso oštevilčene niti označene na karti.

Nekje na prostoru starega srednjeveškega mesta so odkrili bronast jezičastoročajni meč tipa Traun, ki sodi v bronasto dobo C/D.<sup>51</sup>

Bronasta tulasta sekira z ušescem, vlita v kalupu, je bila leta 1956 pri zemeljskih izkopih odkrita v gozdu med vasema Orehek in Drulovka in sodi v mlajšo kulturo žarnih grobišč (Ha B).<sup>52</sup>

V strugi Save nasproti tovarne Planika so gradbeni delavci leta 1962 našli železno sulico vrbolistne oblike iz latenske dobe.<sup>53</sup>

## ARHEOLOŠKA POSELITVENA PODOBA KRANJA

Najstarejša sled poselitve je bronast jezičasto-ročajni meč tipa Traun, ki sodi v bronasto dobo C/D.<sup>54</sup>

Naselbina na kranjskem pomolu je najverjetneje nastala v mlajši pozni bronasti dobi. Grobovi iz Kranja so mlajši od naselbine, večina jih sodi v starejši halštata (Ha C), nekaj grobov je iz mlajšega halštata in latena.

Gabrovec naselbino postavlja na prostor okoli farne cerkve,<sup>55</sup> W. Šmid pa jo domneva dosti severneje, v bližini kokrškega mostu, ki vodi na Primskovo.<sup>56</sup> Iz zgoraj omenjenih odkritij je razvidno, da so naselbinske najdbe raztresene po celotnem starem jedru mesta: od najjužnejšega dela kranjskega pomola Pungerta, okrog farne cerkve, gradu Kieselstein, Mitnice v Tavčarjevi ulici, Pavšlarjeve hiše na Glavnem trgu, Layerjeve hiše v Tomšičevi ulici, Prešernove ul. do Maistrovega trga. Naselbina je poleg celotnega pomola (*sl. 1*) obsegala še del Jelenovega klanca ob Ljubljanski cesti,<sup>57</sup> kjer se je naselbinska prazgodovinska plast razprostirala

<sup>40</sup> Josipović, Sagadin 1999, 56, 57; Turk 2000, 43; Sagadin, Josipović 1998, 9.

<sup>41</sup> Sagadin 1990, 179.

<sup>42</sup> Valič 1980, 114.

<sup>43</sup> Gabrovec 1966b, 256, t. 6: 3.

<sup>44</sup> Josipović, Sagadin 1999, 58; Sagadin, Josipović 1998, 9.

<sup>45</sup> Za podatek se zahvaljujem M. Sagadinu. Sagadin 2003, v tisku.

<sup>46</sup> Za podatek se zahvaljujem M. Sagadinu. Sagadin 2001, v tisku.

<sup>47</sup> Sagadin 1999, 59.

<sup>48</sup> Za podatek se zahvaljujem M. Sagadinu. Sagadin 2003, v tisku.

<sup>49</sup> Za podatek se zahvaljujem M. Sagadinu. Sagadin 2003, v tisku.

<sup>50</sup> Za podatek se zahvaljujem M. Sagadinu. Sagadin 2003, v tisku.

<sup>51</sup> Valič 1980, 111; Horvat 1983, 157; Dular 1974, 15, 16, t. 1: 5.

<sup>52</sup> Valič 1962, 226, t. 9: 5; Valič 1980, 111; Šinkovec 1995, 74, 75, t. 20: 122.

<sup>53</sup> Valič 1980, 112; Valič 1963-1964, 172; Horvat 1983, 140, 159.

<sup>54</sup> Turk 2000, 43; Sagadin, Josipović 1998, 9.

<sup>55</sup> Gabrovec 1966b, 250.

<sup>56</sup> Šmid 1939, 4.

proti zahodu vse do reke Save. Najbolj severno so znani sledovi z današnjega Maistrovega trga, kjer je bila najdena bronasta sulica iz pozne bronaste dobe (ok. 1000 pr. n. št.).<sup>58</sup>

Grobovi prebivalcev te naselbine so bili odkriti na dveh (?) območjih. Prvo je severno od starega mestnega jedra na podaljšanem prehodu s pomola na ravnino. Grobovom lahko sledimo od Prešernovega gaja na vzhodu (preko Stritarjeve, Mladinske ul. in parka pred nebotičnikom, mimo avtobusne postaje) do križišča Stošičeve ul. in Koroške ceste na zahodu (sl. I). Ti grobovi so bili na položni, danes že precej zabrisani terasi. Ta terasa predstavlja veliko grobišče, kjer so bili na redko vkopani posamezni grobovi ali skupine grobov. Večina grobov je iz konca mlajše kulture žarnih grobišč in starejšega halštata, nekaj pokopov pa je mladohalštatskih. Dva groba sta srednje latenska. Na JZ robu Lajha je domnevano drugo (?) prazgodovinsko grobišče<sup>59</sup> (sl. I). Glede na nedavno odkrito prazgodovinsko poselitev Jelenovega klanca, so grobovi z Lajha vprašljivi. Obstaja možnost, da gre za naselbinske najdbe.<sup>60</sup>

Zaradi boljše preglednosti prazgodovinske poseljenosti bližnje okolice Kranja predstavljam še prazgodovinsko naselbino na Šmarjetni gori (592 m n. m.)<sup>61</sup> in njej pripadajočem gomilnem grobišču<sup>62</sup> v Torkli ter prazgodovinske sledove iz Stražišča pri Kranju.

Na desnem bregu Save se severno od Stražišča strmo dviga Šmarjetna gora z dvema vrhovoma, ki je že dolgo znana kot prazgodovinsko železnodobno najdišče. Naselbina spada med višinske, kot so npr. Trnje nad Puštalom pri Škofji Loki, Njivice nad Begunjami in na Blejskem gradu.<sup>63</sup> O njej so pisali J. Pečnik, S. Rutar, F. Orožen in J. Ciperle,<sup>64</sup> ki so mislili na nižji vzhodni vrh z imenom Gradišče (sl. I: A). Spomladi 1984 so tudi na višjem, zahodnem vrhu Šmarjetne gore našli sledove poseljenosti. Okoli ruševin cerkve sv. Marjete so odkrili nekaj kosov žlindre, fragmente črno žgane

latvice in ostenje večjega lonca z rebrom iz starejše železne dobe.<sup>65</sup> Junija 1987 je ZVNKD Kranj opravil arheološko topografsko sondiranje Gradišča, da bi ugotovili obseg prazgodovinske naselbine. Ves jugovzhodni vrh Šmarjetne gore (Gradišče) je obdan s terasami. V eni od sond so našli veliko kosov keramike in hišnega lepca, v drugi sondi pa tri stojke, skupaj z naselbinsko keramiko (okrog 15 kg). Vsa keramika sodi v dokaj enoten čas, v začetek starejše železne dobe. Naselbina se razprostira na prostoru (zračne črte) okrog 400 m (S-J) x 350 m (V-Z). Ni opaziti sledov obrambnega zidu ali nasipov.<sup>66</sup> Naselbinama pripadajoče grobišče leži v Torkli (sl. I: B), v nekdanjem grajskem parku pri Schrottenturmu in pri kapelici sv. Petra. Ob vznožju Šmarjetne gore so pri stanovanjski hiši Pot na Jošta 11, ob izkopu jame za cisterno odkrili več kosov prazgodovinske keramike.<sup>67</sup> Blizu, v Šempeterskem parku v Stražišču je bila pri kopanju temeljev za sitarsko hišo najdena močno poškodovana prazgodovinska bikonična žara ter fragmenti še ene posode iz začetka starejše železne dobe. Čeprav je teren uničila srednjeveška stavba, lahko na tem mestu domnevamo prazgodovinsko gomilo.<sup>68</sup>

Pečnik je v bližini Šmarjetne gore pri Stražišču in Bitnjah izkopal nekaj revnih žganih grobov iz halštatske dobe.<sup>69</sup> V Seljakovi ulici (na današnjem Baragovem trgu med današnjo Šolsko ulico in Krajevno potjo) v Stražišču so pri kopanju temeljev za staro šolsko poslopje leta 1898 izkopali 13 planih žarnih grobov iz starejšega halštatskega obdobja<sup>70</sup> (sl. I: C).

## PODATKI O NAJDIŠČU PAVŠLARJEVA HIŠA

Od 27. marca do 13. aprila 1991, ter od 8. do 13. maja 1991 je Zavod za varstvo naravne in kulturne

<sup>57</sup> Josipović, Sagadin 1999, 57.

<sup>58</sup> Sagadin, Josipović 1998, 9.

<sup>59</sup> Gabrovec 1960b, 20; Knific 1971, 74.

<sup>60</sup> Na vprašljivost konteksta najdb z Lajha me je opozoril M. Sagadin, za kar se mu zahvaljujem.

<sup>61</sup> Šifrer 1968, 159, 161.

<sup>62</sup> Valič 1980, 111. Valič domneva, da je več halštatskih gomil z žarnimi grobovi ob poti na Jošta v pobočju za Šempeterskim gradom in pod Kozjekom.

<sup>63</sup> Valič 1995, 8.

<sup>64</sup> Valič 1975, 171.

<sup>65</sup> Josipović 1985, 204.

<sup>66</sup> Sagadin 1987, 245.

<sup>67</sup> Sagadin 1988, 230.

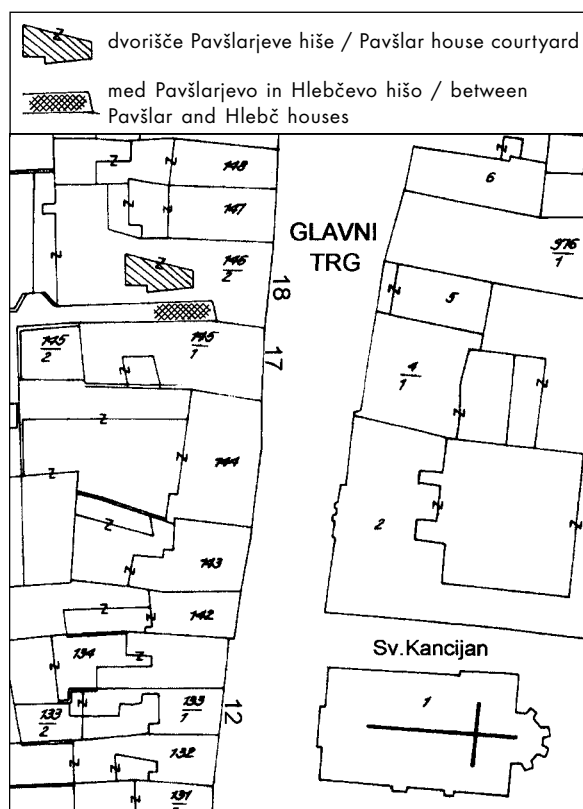
<sup>68</sup> Sagadin 1983, 211.

<sup>69</sup> Pečnik 1904, 128; Horvat 1983, 140.

<sup>70</sup> Valič 1980, 111; Pečnik 1904, 127; Valič 1975, 171; Horvat 1983, 140. V grobovih so se ohranili naslednji bronasti predmeti: zapestnica, igla, prstan in dve dvozankasti fibuli. Ena je vaška vozlasta, druga z gladkim bronastim lokom. Najdbe hrani Narodni muzej v Ljubljani. Inv. Št. P. 6332 do 6336.

dediščine v Kranju v okviru sanacijskih del na Pavšlarjevi hiši, k. o. Kranj, parc.št. 146/2 (sl. 2), opravil arheološka izkopavanja. Ta so potekala v jugovzhodnem delu hiše (bivša in današnja Drogerija) in na dvorišču.<sup>71</sup> Prostor Drogerije je najstarejši del stavbe, ki ni bil nikoli podkleten, zato je bilo upanje, da so še ohranjene arheološke plasti, upravičeno. Kot sem že omenila, je bila akcija del programa sistematičnega arheološkega sondiranja starega mestnega jedra, s katerim ZVNKD Kranj poskuša ugotoviti obseg in intenzivnost poselitve kranjskega pomola v posameznih obdobjih.

Izkopna površina je bila velikosti 9 x 4 m (sl. 3), znotraj katere so v času izkopavanja zaradi lažjega pregleda ločili tri izkopna polja, in sicer: Drogerija, podaljšek Drogerije in sanitarije, taka kot je bila takratna prostorska razdelitev raziskane stavbe. V svoji nalogi uporabljam namesto teh izrazov sektor A, B in C. Prostor Drogerije sem označila kot sektor A, podaljšek Drogerije kot sektor B in sanitarije kot sektor C. Sektor B so zaradi velike količine keramike podrobneje razdelili na 8 kvadrantov velikosti 1 x 1,3 m.



Sl. 2: Lokacija Pavšlarjeve hiše - kataster.

Fig. 2: Location of the Pavšlar house - land registry.

Izkopavali so stratigrafsko in po režnjih. V bistvu gre za tri ločene sonde, ki so bile kopane zaporedoma in imajo vsaka svoje označevanje po sektorjih.

Iz terenskega poročila je razvidno, da so bile vse kulturne plasti v vseh sektorjih ohranjene do globine 50 cm oz. do geološke osnove. V sektorjih A in C je bila neposredno pod betonskim tlakom pomešana poznoantična in prazgodovinska naselitvena plast prisotna do globine 20 cm. Še bogatejša je bila tik pod njo plast z le prazgodovinskimi najdbami. V sektorju B je bila tudi plast z ogromno količino keramike. V sektorju A je bila geološka prodnata osnova odkrita na globini približno 50 cm. V sektorju B in C je prod višje, približno na globini 45 cm.

### Dvorišče

Izkopavali so tudi na dvorišču, zahodno od Pavšlarjeve hiše, kjer je bila kulturna plast zaradi številnih instalacijskih vkopov ohranjena na manjši površini. Naselbinska plast debeline 20-30 cm je vsebovala največ zgodnje antične lončenine (zgodnje 1. stoletje), manj poznoantične in prazgodovinske. Na dvorišču je bil tudi najden hišni lep (8 kosov), zato domnevamo tudi tu arhitekturne ostaline.

Izkopno polje so razširili še jugozahodno od Pavšlarjeve hiše, med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

### INTERPRETACIJA NASELBINSKIH IN ARHITEKTURNIH OSTALIN

V celoti je bila izkopana dokaj majhna površina. Glede na ohranjene strukture lahko z veliko mero gotovosti ugotovimo obstoj enega objekta iz prazgodovinskih obdobj (sl. 4). V sektorju A je razpoznavna hiša 1, v sektorju B pa domnevamo obstoj še ene hiše. Zaradi manjšega obsega izkopavanja oba objekta nista bila v celoti odkopana. Hiša 1 je bila vkopana v ilovnato prodnato geološko osnovo.

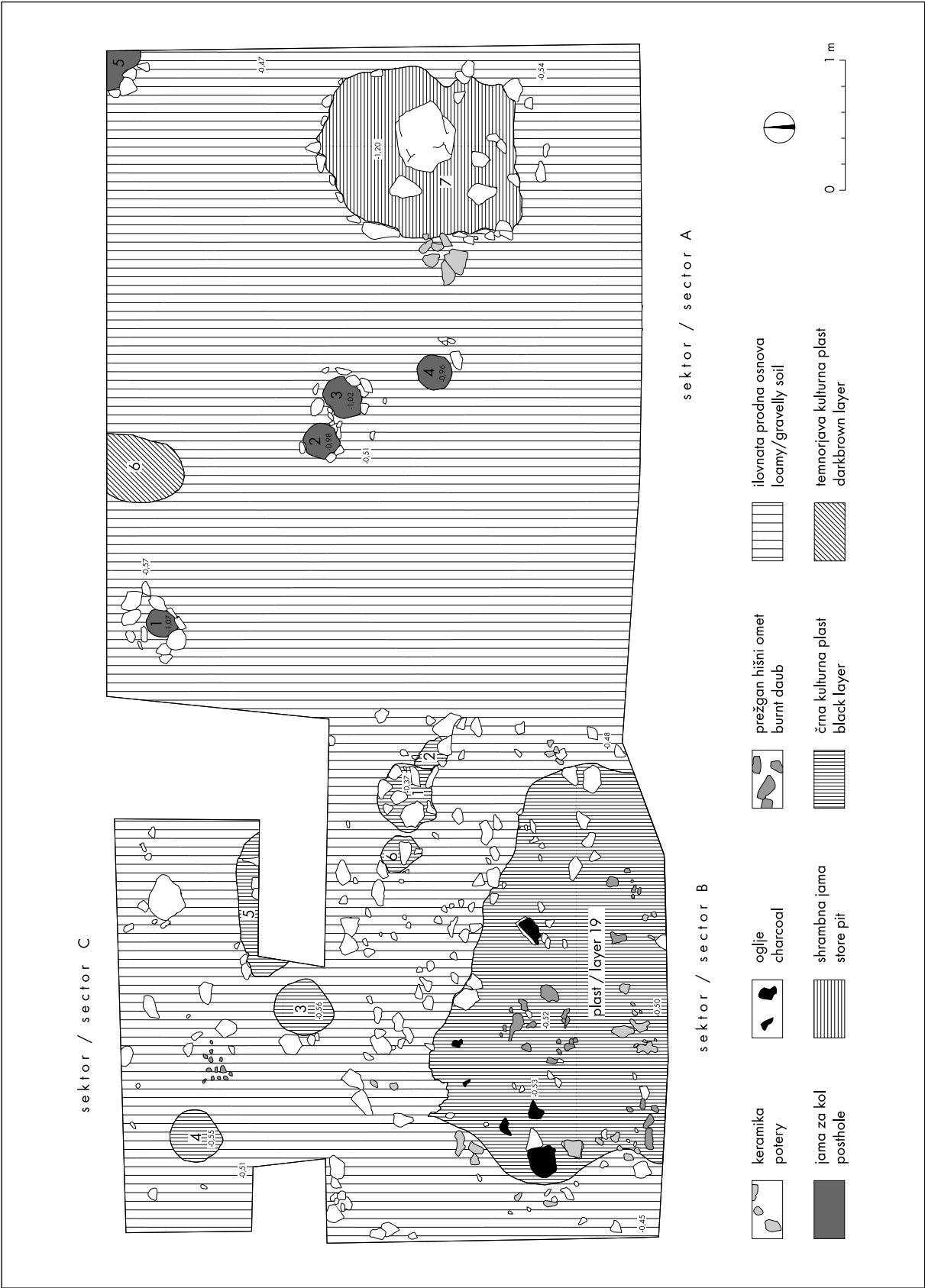
#### 1. faza - gradnja hiše

##### Hiša 1 - sektor A

#### Arhitektura

Jugozahodno steno hiše 1 v sektorju A sestavlja linija stojk, ki so vkopane v geološko prodnato osnovo. Te jame za kole potekajo od severozahoda proti

<sup>71</sup> Sagadin 1992, 239.



Sl. 3: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Izkopani tloris hiše 1 in domnevne hiše 2.  
Fig. 3: Kranj, Pavšlar house. Excavated plan of houses 1 and 2.

jugovzhodu (sl. 3: 1-4)<sup>72</sup> pri čemer predstavlja stojka 1 zahodni vogal hiše. Omenjena linija, ki poteka od severozahoda proti jugovzhodu je vzporedna z linijo, ki jo smemo domnevati z jamo za kol 5 v severovzhodnem vogalu izkopnega polja sektorja A. V severozahodnem delu hiše 1 je temnorjava lisa (lisa 6). V južnem delu hiše 1 se nahaja črna lisa s številnimi koščki oglja, obdana z venčkom kamnov (vkop 7), kar namiguje na obstoj ognjišča. Le-ta je vprašljiv zaradi globine 66 cm - možno da gre za shrambno jamo. Nad geološko prodnato osnovo je bila približno 15 cm debela kulturna plast 1, domnevno sočasna s hišo 1.

### Najdbe

V jami za kol 1, v kateri je bilo oglje in kamenje, zabito med steno jame in kolom, so bili 3 kosi keramike, v jami za kol 2 je bilo 15 kosov keramike, v jami za kol 4, skrbno obloženi z oblim kamenjem in ogljem, sta bila 2 kosa keramike ter v jami za kol 5 so bili brusni kamen, ročaj, dva kosa hišnega lepa ter 120 kosov keramike. V lisi 6 sta bila dva kosa hišnega lepa in 9 kosov keramike. V vkopu 7 je bilo najdeno oglje, brusni kamen, velik kamen lomljenec in 301 odlomkov keramike.<sup>73</sup> V plasti 1 v sektorju A, vezani na obstoj in življenje hiše 1, je bilo 156 kosov keramike.

Glede na omenjena dejstva lahko domnevamo tloris prazgodovinske hiše, ki jo imenujem hiša 1.

### *Domnevna hiša 2 - sektor B in C*

#### Arhitektura

V sektorju B je bil viden obris črne lise (plast 19), velikosti približno 3 x 1,5 m in debeline do 10 cm (sl. 3). Severno od črne lise so se v liniji od severozahoda proti jugovzhodu ohranile temne lise (1-4, 6) kot ostanek omenjene črne lise. Lise 1-6 niso jame za kol, saj so globoke največ 5 cm. Drugo stavbo (hišo 2) v sektorju B in C lahko domnevamo le na podlagi črne lise (plast 19), katere zasnovo (nekakšne urejene) strukture kažejo večji kamni, ohranjene krpe tlaka iz drobnega kamenja in večje koncentracije oglja, hišnega lepa ter keramike.

### Najdbe

V lisi 3 v sektorju C je bilo 16 kosov keramike,

v lisi 6 v sektorju B en kos hišnega lepa in 14 kosov keramike. V lisi 1 v sektorju B, s premerom približno 45 cm so bili kamni in 75 kosov keramike, od teh jih je imelo 7 kosov sledove požara. V črni kulturni plasti (plast 19 - kv. 3 in 5) smo zasledili naslednje oblike posod: skodelo, kantaros, dve latvici, pet fragmentov dna posod, pet fragmentov skled, pet fragmentov loncev, fragment pekve in 19 kosov ostenja ter eno vretence. Od zgoraj naštetih odlomkov, ki so bili vključeni v izbor, je 13 kosov oz. posod ponovno prežganih (32,5 %). Zaradi slabe ohranjenosti ni obdelanih 626 fragmentov keramike iz plasti 19, od teh jih ima 225 sledove požara (36 %).

Domnevo o obstoju hiše 2 dodatno podkrepi situacija na tlorisu 2, kjer je dobro vidna linija hišnega lepa.

### **2. faza - destrukcija hiše 1 in domnevne hiše 2**

V ruševinski plasti hiše 1 v sektorju A je bilo 660 kosov keramike. V ruševinski plasti domnevne hiše 2 v sektorju B in C je bilo 348 kosov keramike. V tej ruševinski plasti je bila znotraj domnevne hiše 2 (v kv. 4/6 v sektorju B) najdena bronasta igla z zavito glavico.

### **3. faza - mlajša postdepozicijska hiše 1 in domnevne hiše 2**

Plast 3 v sektorju A je mlajša postdepozicijska plast na območju hiše 1, v kateri je bilo 318 kosov keramike.

Na območju hiše 1, v sektorju A je bilo v vseh treh plasteh, v vkopu 6 ter v jami za kol 5 najdenih največ kosov hišnega lepa, kar 84 kosov. Med njimi je bil en kos hišnega ometa<sup>74</sup> (t. 13: 10) okrašen s tehniko vrezovanja (žlebljenje) po celotni ohranjeni površini. Motiv, ki je ohranjen na fragmentu (K2), sestavlja 2 horizontalni vzporedni liniji in snop vertikalnih vzporednih linij spodaj. Okrašeni fragment hišnega ometa je bil najden v sektorju A, v zgornji, postdepozicijski premešani plasti, ki vsebuje tako poznoantične najdbe kot prazgodovinsko keramiko.

Na območju domnevne hiše 2, v sektorju B, je registriranih le 11 kosov hišnega lepa, vendar predpostavljam, da 38 neoznačenih kosov hišnega lepa iz Pavšlarjeve hiše (iz celotnega izkopnega polja), prav tako sodi k domnevni hiši 2 v sektorju B in C.

<sup>72</sup> Jame za kol 1, 2 in 3 so velike približno od 20 cm do 40 cm premera in obdane/zapolnjene s kamni, kar jasno upravičuje funkcionalnost teh vkopov, zato jih lahko imenujem jame za kol.

<sup>73</sup> Gre za največjo koncentracijo lončenine v hiši 1 in v sektorju A.

<sup>74</sup> D. Svoljšku se zahvaljujem za določitev predmeta.



Sl. 4: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Interpretativni tloris hiše 1 in domnevne hiše 2.

Fig. 4: Kranj, Pavšlar house. Interpretive (reconstruction) plan of both houses.



Sl. 5: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Odtis deske na ometu (foto: Aleš Ogorelec).

Fig. 5: Kranj, Pavšlar house. The impression of boards in the daub (photo: Aleš Ogorelec).



Sl. 6: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Odtis protja na ilovnatem ometu (foto: Aleš Ogorelec).

Fig. 6: Kranj, Pavšlar house. An impression of wattles in the daub (photo: Aleš Ogorelec).

Ohranjene strukture, stojke za nosilne stavbne konstrukcije sem povezala v bivanjski objekt oz. v hišo 1. Imela je pravokoten tloris in v svojem južnem delu hiše lahko domnevamo ognjišče oz. shrambo jamo. Šlo je za gradnjo z nosilnimi koli, ki so podpirali celo konstrukcijo. Stene iz klanih desk in protja so bile ometane z ilovico. Za to govore številni ostanki prežganega ilovnatega ometa, v katerem so se ohranili tako odtisi desk (sl. 5) kot tudi odtisi protja (sl. 6). Posebno zanimiv je okrašen hišni omet (sl. 11), ki krasi notranjost hiše 1, in spominja na omet nekaterih hiš z Mosta na Soči.

O hiši 2 lahko govorimo le hipotetično na podlagi črne plasti, bogate s keramiko, hišnim lepom in zaplatami oglja.

## NASELBINSKA KERAMIKA

Fragmente keramičnih posod sem razvrstila po podobnih tehnoloških in tipoloških lastnostih (kot so sestava in zrnavost lončarske mase ter obdelava površine itd.) in tako poskušala določiti minimalno število keramičnih posod.

V celotnem izkopnem polju je bilo najdenih 5060 fragmentov keramike. Od tega se je dalo tipološko opredeliti 228 posod (izbor), tipološko neopredeljivih posod je 444. V hiši 1 in domnevni hiši 2 je bilo tako skupaj 672 različnih posod, od tega je 228 tipološko opredeljivih posod (so vključene v izbor) in sicer 71 posod v hiši 1, 106 posod v domnevni hiši 2, ostalih 51 posod je brez podatkov.

Od celotnega keramičnega gradiva, najdenega v Pavšlarjevi hiši (5060 fragmentov), je bilo kar 570 odlomkov (11,2 %) deformiranih v ognju in gre za 85 različnih prežganih posod. Največ, kar 489 tako poškodovanih kosov (85,7 %), je bilo najdenih v območju domnevne hiše 2, v sektorju B (največ v kv.3 in 5 - 254 fragmentov, v kv.2 - 138, kv.1 - 59, kv.4 - 24 in v lisi 1 - 7 ponovno prežganih kosov). Zaradi tega domnevam, da je bil na območju domnevne hiše 2 požar močnejši. Za 40 prežganih kosov ni znano, kje so bili najdeni. V območju hiše 1 oz. v sektorju A je bilo najdenih 28 deformiranih fragmentov, največ v vkopu 7, kar 22.

Ta keramika ni ležala v ohranjenih plasteh žganine, ugotovljene so bile le zaplate oglja.

Kot sem že omenila, je najverjetneje prišlo do požara. Če se osredotočim na območje domnevne hiše 2 oz. sektor B, kjer je največ te ožgane keramike, je v vsakem kvadrantu poleg deformiranih kosov še več nepoškodovanih odlomkov keramike. Zelo verjetna je razlaga, da so se ob podiranju domnevne hiše, glede na razprostranjenost hišnega lepca, stene porušile v notranjost, kar se dobro vidi na tlorisu 2. Ob stenah hiše so bile zelo verjetno postavljene posode, ki so se ob porušitvi razbile in padle v notranjost hiše. Možno je tudi, da je na predel, kjer je največ ožgane keramike (plast 19), padel del gorečega ostrešja. Požar je tako poškodoval le vrhnji sloj posod, nagrmanega v notranjosti domnevne hiše. Le tako si razlagam prisotnost nepoškodovane keramike na istem mestu kot je tudi prežgana keramika.

Celotno keramično gradivo je shranjeno v prostorih ZVNKD Kranj.

### PRELIMINARNI PREGLED KOSTNEGA GRADIVA<sup>75</sup>

Pri izkopavanju so bili odkriti tudi kostni ostanki. Ker so kosti še v teku obdelave, je predstavljen le preliminarni pregled.

Ohranjenega je zelo malo kostnega gradiva, ki je močno fragmentirano. V glavnem gre za nedoločljive fragmente. Preliminarni pregled je pokazal, da gre za ostanke klanih živali, saj so na kosteh opazne sledi zakola. Gre za ostanke domačih živali, najverjetneje goveda in morda drobnice. Glede na majhno število kosti, domnevamo, da gre za ostanke največ dveh živali. Kostni niso bile ožgane.

### KRONOLOŠKO IN KULTURNO OVREDNOTENJE KERAMIKE

Pri kronološki analizi sem se omejila le na tiste oblike posod, ki jih je mogoče natančneje časovno opredeliti. Pomembne so mi bile podobnosti glede oblike, ornamenta in namembnosti.

#### Lonci

Za lonce na *t.* 2: 1; 3; 9; 8: 1; 16: 1 so najbližje primerjave v grobu 302 v Ljubljani<sup>76</sup> ter v grobu 9 na Lepi ravni, ki sodi v Poštelo I oz. stopnjo Štajerska II.<sup>77</sup> Tovrstne lonce lahko torej uvrstimo v čas Ljubljana II oz. Ha B3.

Lonca na *t.* 1: 12; 8: 2 sta bila najdena tudi pri

farni cerkvi v Kranju.<sup>78</sup> Primerjamo ju lahko s fragmentom iz Pošte<sup>79</sup> in z žaro iz ljubljanskega groba 298, ki je datiran v starejšo Ljubljana II a stopnjo.<sup>80</sup>

Lonec na *t.* 4: 1 ni v celoti ohranjen; glede na velikost, okras in mesto okrasa ga lahko primerjamo s pitosi iz Vinjega vrha, Vač in Podzemlja, katere je Dular na podlagi grobov iz Podzemlja (groba z antenskim mečem) in Brezij opredelil v horizonta Podzemelj 1 in 2.<sup>81</sup> Enaki pitosi so bili najdeni tudi v Novem mestu na Mestnih njivah.<sup>82</sup> Podobni, še starejši pitosi so tudi v Ljubljani, kjer so v rabi od stopnje Ljubljana I do stopnje III a.<sup>83</sup> Lonci variante A3 so pogosti tudi na Štajerskem, npr. v Rušah, na Pošteli in v grobu 3 na Lepi ravni.<sup>84</sup> Kot kaže, je bila ta oblika zelo priljubljena kot žara ali kot pitos v naselbinah, zato tudi tako pogosta.

Kroglasti lonci na *t.* 1: 13; 7: 3; 11: 1; 12: 11,16; 15: 9 se pojavijo tudi pri farni cerkvi v Kranju.<sup>85</sup> Na žarnem grobišču v Mestnih njivah v Novem mestu je bila odkrita velika žara, ki je po obliki podobna kroglastim loncem in spada v stopnjo Ljubljana II oz. Ha B3.<sup>86</sup>

Cilindrični lonci so kar pogosti v Pavšlarjevi hiši. Večina je okrašenih z apliciranim rebrom, razčlenjenim z odtisi prsta (*t.* 5: 1,13; 9: 2), nekaj jih je ohranjenih zelo fragmentarno (*t.* 10: 13), za katere prav tako lahko domnevamo aplicirano rebro. Taki lonci so pogosti tudi pri farni cerkvi v Kranju.<sup>87</sup> Podobne lonce poznamo iz starejše železnodobne (Ha C) gomile v Tupaličah<sup>88</sup> in iz grobov 5 ter 42 blejske nekropole na Pristavi.<sup>89</sup> Le dva podobna lonca sta bila odkrita na grobišču SAZU v grobu 21 in 265 v Ljubljani, eden z gladkim rebrom, drugi z razčlenjenim rebrom.<sup>90</sup> Že Horvatova je opozorila na analogije iz drugega žarnega grobišča v Rušah<sup>91</sup> in iz naselbine na Brinjevi gori iz časa Ha B.<sup>92</sup> Podobni lonci so na Ptujskem gradu,<sup>93</sup> v Ormožu v stop-

<sup>75</sup> Kostno gradivo je pregledal in določil Tomaž Fabec, za kar se mu najlepše zahvaljujem.

<sup>76</sup> Puš 1982, t. 16: 13.

<sup>77</sup> Teržan 1990, 119, sl. 26; t. 58: 4.

<sup>78</sup> Horvat 1983, t. 17: 1.

<sup>79</sup> Teržan 1990, t. 30: 24.

<sup>80</sup> Puš 1982, 174, t. 14: 9.

<sup>81</sup> Dular 1982, 19, t. 1: 1,2,5; Dular 1978a, t. 35: 2.

<sup>82</sup> Knez 1966, t. 5: 2; 7: 1; 9: 3; 12: 1,3; 13: 5.

<sup>83</sup> Dular 1982, 107, 114, sl. 11: 1; Puš 1971, t. 6: 1; 10: 1; 11: 9; 33: 1,3; 34: 3 - Lj. IIa; 50: 5; Puš 1982, t. 22: 1.

<sup>84</sup> Müller-Karpe 1959, t. 113: G; 114: L; 116: 30; Teržan 1990, t. 20: 19, t. 55: 11.

<sup>85</sup> Modrijan 1986, t. 18: 5 - inv. št. 7/10; Horvat 1983, t. 14: 1,2.

<sup>86</sup> Knez 1966, 77, t. 5: 2.

<sup>87</sup> Horvat 1983, t. 1: 2; 2: 1,2; 4: 2; 5: 13-16; 13: 12,15; 15: 4,11-17.

<sup>88</sup> Valič 1995, 9, sl. 1.

<sup>89</sup> Gabrovec 1960a, t. 7: 2; 25: 2.

<sup>90</sup> Puš 1982, t. 2: 8; Stare 1954a, t. 19: 4.

<sup>91</sup> Pahič 1957, t. 12: 1; 15: 7.

<sup>92</sup> Oman 1981, t. 1: 12; 3: 2; 20: 7; 25: 5; 27: 3; 32: 14; 36: 2; Horvat 1983, 146.

<sup>93</sup> Korošec 1951, sl. 82c; foto 166.

nji Štajerska II,<sup>94</sup> v Gornji Radgoni<sup>95</sup> in dva primera takih loncev sta bila najdena na Pošteli.<sup>96</sup> Podooben lonec je bil odkrit celo na notranjskem gradišču Slivnica nad Cerknico.<sup>97</sup> Zelo veliko cilindričnih loncev je tudi na Koroškem<sup>98</sup>: v Toplicah pri Beljaku (Warmbad Villach), na Gračarci, v naselbini Dert v Drevljah (Dreulach) v Ziljski dolini in v gomili 20 v Führholzu pri Velikovcu na prehodu iz obdobja žarnih grobišč v starejšo železno dobo. Enake oblike kot Kranj poznajo Madžarska najdišča Veszprém, Balatonföldvár, Velem in Dunaföldvár, kjer se pojavljajo že od Bd D dalje.<sup>99</sup> Ti lonci so torej značilni za daljši časovni razpon od Bd D do Ha C.

Zanimivo je, da v Pavšlarjevi hiši prevladuje okras razčlenjeno aplicirano rebro na različnih oblikah posod in na pekvah, v kranjski farni cerkvi pa gladko rebro.<sup>100</sup> V Pavšlarjevi hiši je le na eni obliki posode, na kroglastem loncu na *t. 12*: 16 aplicirano gladko rebro, za ostale fragmente se ne da določiti oblike posode.

V Pavšlarjevi hiši dvakrat krasi ostenje posod aplicirano rebro v obliki podkvastega ornamenta (*t. 19*: 7). V Kranju je tak okras še pri farni cerkvi.<sup>101</sup> V Posavju ga najdemo v grobu 348 v Dobovi.<sup>102</sup> Na ljubljanskem grobišču SAZU je bil odkrit primer takega okrasa v grobu 2, ki ga S. Gabrovec postavlja v najstarejšo fazo grobišča Ljubljana I a oz. v stopnjo Ha B1 v smislu Müller-Karpeja.<sup>103</sup> V Šmihelu krasi podoben okras žaro iz groba 61 Pod Kaculjem, ki je datiran v stopnjo Notranjska II b oz. na prehod Ha B3/C1.<sup>104</sup> Na Mostu na Soči je v grobu 875 lonec s podkvastim okrasom.<sup>105</sup> Tovrstni okras je bil

najden tudi v naselju Kučar v jami 1, ki je datirana v negovski horizont.<sup>106</sup> To pomeni, da gre za okras daljšega časovnega razpona od stopnje Ljubljana I a do negovskega horizonta.

Kombinacija apliciranega rebra z odtisi šila in žlebljenja (*t. 4*: 13) krasi veliko posodo na Notranjskem, v Šmihelu.<sup>107</sup>

Lonec na *t. 7*: 10 in lonec na *t. 7*: 8 imata isti ornament. Oba sta okrašena s krožnimi pečatnimi odtisi v horizontalni liniji. Isti okras in sorodno obliko kot lonec na *t. 7*: 8 ima lonec, najden pri farni cerkvi v Kranju.<sup>108</sup> Tovrstni okras ima tudi notranja stran tulipanastega lonca na *t. 13*: 2. J. Horvatova je v svoji obravnavi prazgodovinske keramike opozorila na fragment lonca iz blejskega groba 36 s podobnim okrasom, ki ga je opredelila v stopnjo Ljubljana III<sup>109</sup> in na podobne odtise na steni posode skupaj z vrezanim okrasom v naselbini na Ptujskem gradu.<sup>110</sup> Okras horizontalnih odtisov krožcev imajo tudi lonci iz naselbine na Brinjevi gori, najdeni v 4. in 5. plasti,<sup>111</sup> datirani v čas od Ha B2 do Ha C1,<sup>112</sup> ter ena skleda, najdena na polici C, ki sodi v Ha C.<sup>113</sup> Na Pošteli so bili najdeni štirje lonci z okrasom krožnih pečatov, eden se po obliki in okrasu ujema z loncem na *t. 7*: 10, drugi ustreza obliki na *t. 7*: 8, dva pa kažeta sorodnost le v okrasu, eden ima poleg krožnih vtisov še narezano ustje.<sup>114</sup> Nekaj loncev iz I. poštelskega horizonta s Poštele pa spominja na kranjski lonec na *t. 7*: 10 le po obliki.<sup>115</sup> Okras krožnih pečatnih odtisov ima lonec iz stiške naselbine, ki po obliki spominja na lonec na *t. 7*: 10 in je značilen za stopnjo

<sup>94</sup> Lamut 1988-1989, 236-239, t. 1: 8; 4: 2; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>95</sup> Horvat Šavel 1981, t. 6: 3.

<sup>96</sup> Teržan 1990, t. 30: 14, 19.

<sup>97</sup> Guštin 1979, t. 36: 9.

<sup>98</sup> Dolenz 1961, 398, sl. 3: 5; 4: 20; Kohla 1961, sl. 9: 2,3; Jablonka 1987, 26, sl. 11: 2; Wedenig 1990, 184, t. 1: 7.

<sup>99</sup> Patek 1968, 34, 111, t. 8: 11; 54: 2; 89: 3,10.

<sup>100</sup> Modrijan 1986, t. 4: 9 - inv. št. 4/9; 5: 2 - inv. št. 4/12; 9: 2-5,7,8 - inv. št. 5/17-20, 22, 23; 12: 4,5 - inv. št. 5/48, 49; 14: 4 - inv. št. 6/4; 16: 1,2 - inv. št. 6/18, 19; 25: 2 - inv. št. 14/1; 27: 3 - inv. št. 15/3; 28: 1 - inv. št. 16/1; 29: 1 - inv. št. 17/4; 32: 4 - inv. št. 18/11; 33: 4,6 - inv. št. 19/4, 6; 40: 4 - inv. št. 21/7; 41: 2 - inv. št. 21/20; 43: 2 - inv. št. X/2; 44: 2,5 - inv. št. X/6, 5; 48: 2 - inv. št. 5/60.

<sup>101</sup> Horvat 1983, t. 19: 8,9.

<sup>102</sup> Stare 1975a, t. 53: 11.

<sup>103</sup> Stare 1954a, t. 5: 9,10; Gabrovec 1973, 342.

<sup>104</sup> Guštin 1979, t. 47: 10; 72: 4.

<sup>105</sup> Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1984-1985, t. 87: G.

<sup>106</sup> J. Dular, Ciglencečki, A. Dular 1995, 57, t. 61: 6,7.

<sup>107</sup> Guštin 1979, t. 72: 5.

<sup>108</sup> Horvat 1983, t. 14: 9.

<sup>109</sup> Gabrovec 1960a, t. 19: 7; Horvat 1983, 147; Gabrovec 1973.

<sup>110</sup> Horvat 1983, 147.

<sup>111</sup> Oman 1981, t. 34: 6,13; 45: 10; 47: 7.

<sup>112</sup> Teržan 1990, 55, sl. 11.

<sup>113</sup> Pahič 1985, t. 3: 7; Teržan 1990, 55, sl. 11.

<sup>114</sup> Teržan 1990, t. 1: 7; 15: 21 (= III. horizont Poštele = Štajerska IIb); 22: 4 (= I. horizont Poštele = Štajerska II); 31: 30.

<sup>115</sup> Teržan 1990, 31, 35, t. 4: 18; 5: 6; 12: 11; 35: 18.

I., kar ustreza stopnji Podzemelj.<sup>116</sup> Tudi skleda z Gradišča nad Stično, ki jo je Gabrovec na podlagi primerjav s skodelicami z ljubljanskega grobišča uvrstil v čas Ljubljana I b, ima okras krožnih pečatov v horizontalni liniji.<sup>117</sup> Na Koroškem<sup>118</sup> je bil tak lonec odkrit na Gračarci in v Führholzu pri Velikovcu v grobu 117 iz stopnje Ljubljana II b/III a. Lonec variante Ce z okrasom okroglih pečatnih odtisov najdemo v naselbini Kalakača pri Beški v Vojvodini,<sup>119</sup> kjer se tovrstni okras pojavi tako na skledi kot na loncu, ki so lahko še dodatno okrašeni s kaneliranjem ali žlebljenjem.<sup>120</sup> Obravnavani okras se pojavi v mlajši kulturi žarnih grobišč oz. Ha B2 in je značilen do konca starejšega halštata (Ha C2).

Fragment tulipanastega lonca (*t. 13*: 1,14; 16: 9,11; 17: 6) je bil odkrit tudi pri farni cerkvi v Kranju.<sup>121</sup> Podoben lonec se pojavi v ljubljanskem grobu 305, ki sodi v zgodnjo Ljubljana II stopnjo.<sup>122</sup> Soroden lonec, sicer okrašen z razčlenjenim rebrom, najdemo v ormoški naselbini v II. stopnji Štajerske.<sup>123</sup>

“Narezano” ustje, okras, izdelan z odtisi šila na ustju, ima tulipanast lonec na *t. 17*: 2, ki je dodatno okrašen z dvema aplikama z odtisi prsta. Že J. Horvat je opozorila, da se v času kulture žarnih grobišč pogosto pojavljajo na ustjih vrezi ali odtisi prstov.<sup>124</sup> Najboljšo primerjavo, tako glede oblike kot okrasa, najdemo na Brinjevi gori v plasti 5,<sup>125</sup> ki sodi na prehod iz Ha B3 v Ha C oz. v stopnjo Štajerska II.<sup>126</sup> Glede okrasa lahko primerjamo naš lonec tudi z loncem iz Pošte.<sup>127</sup> V Gornji Radgoni so bili odkriti trije lonci s tako okrašenim ustjem,

ki spominjajo na obravnavani lonec; vsi omenjeni se pojavljajo v vseh treh kulturnih horizontih (I-III) in ustrezajo časovnemu razponu od Ha B2 do zgodnjega Ha C oz. stopnji Štajerska I-IIIa.<sup>128</sup> Sorodno okrašen lonec je bil odkrit na višinskem naselju Mastni hrib pri Škocjanu, ki leži v dolini reke Krke in sodi v horizont Ha B oz. skupino Velika Gorica.<sup>129</sup> Enako okrašen lonec iz Führholza pri Velikovcu sodi v pozno obdobje žarnih grobišč.<sup>130</sup> Podobno okrašen vrč, ki spominja na obliko kranjskega lonca na *t. 17*: 2, najdemo v grobu 331 v Bischofshofnu-Pestfriedhof, ki sodi v stopnjo Ljubljana II oz. Ha B3.<sup>131</sup> Loncu na *t. 17*: 2 je soroden tudi lonec iz Špičak Gradine II, le da ima slednji poleg okrasa na ustju še dva horizontalna in tri vertikalna gladka rebra. Naselje Špičak v Bojačnem se vključuje v okvir kulture žarnih grobišč (od Ha A2 do Ha B2 po Müller-Karpejevi periodizaciji<sup>132</sup> oz. faza III. in IV. po Vinski-Gasparinijevi).<sup>133</sup> Podobno okrašeno ustje ima soroden lonec, odkrit v grobu 42 v Vukovarju-Ljeva Bara,<sup>134</sup> ki sodi v fazo V. po Vinski-Gasparinijevi in še v začetek Ha C1. Oblika in okras lonca na *t. 17*: 2 kažeta na povezave s srednjim Podonavjem, kjer se pojavlja kar nekaj sorodnih oblik z enakim okrasom.<sup>135</sup> Podobno okrašeni lonci so zastopani še širše v Karpatski kotlini, kot dokazujejo najdbe iz nekropole Vajuga-Pesak,<sup>136</sup> iz Környe<sup>137</sup> in Sopron-Burgstalla.<sup>138</sup>

Za tulipanast lonec na *t. 16*: 12 je najbližja primerjava pri kranjski farni cerkvi.<sup>139</sup> Podoben lonec iz ljubljanskega groba 318 sodi v stopnjo Ljubljana II.<sup>140</sup> Primerjamo ga lahko še z lonci iz Ruš in Maribo-

<sup>116</sup> Gabrovec 1994, 152, t. 9: 7.

<sup>117</sup> Gabrovec 1994, 216, sl. 143.

<sup>118</sup> Kohla 1961, sl. 14: 1; Wedenig 2000, 30, t. 6: 7.

<sup>119</sup> Medović 1988, sl. 139: 2.

<sup>120</sup> Medović 1988, sl. 60: 11; sl. 139: 9; sl. 272: 3.

<sup>121</sup> Horvat 1983, t. 17: 9.

<sup>122</sup> Puš 1982, t. 18: 5; 33: 6.

<sup>123</sup> Lamut 1988-1989, 238, 239, t. 1: 12; 7: 1; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>124</sup> Horvat 1983, 146.

<sup>125</sup> Oman 1981, t. 42: 1.

<sup>126</sup> Teržan 1990, 55, 119, sl. 11; 26.

<sup>127</sup> Teržan 1990, t. 29: 20.

<sup>128</sup> Šavel 1994, 90, 93, priloga 48: 17; 50: 3; 51: 3; Teržan 1990, 49, 119, sl. 26.

<sup>129</sup> Dular, Križ, Pavlin, Svoljšak, Tecco Hvala 2000, 132, 134, t. 9: 8.

<sup>130</sup> Wedenig 1991, 87, t. 3: 2.

<sup>131</sup> Tomedi 1992, 608, sl. 2: A.

<sup>132</sup> Pavišić 1993, 178, t. 9: 4.

<sup>133</sup> Vinski Gasparini 1973.

<sup>134</sup> Vinski Gasparini 1973, t. 124: 5.

<sup>135</sup> Medović 1978, t. 75: 4; Medović 1988, sl. 29: 3; 56: 6; 73: 12; 212: 7.

<sup>136</sup> Popović, Vukmanović 1998, t. 23: 8(?); 31: 1; 37: 11(?).

<sup>137</sup> Patek 1968, t. 117: 12.

<sup>138</sup> Patek 1976, sl. 4: 6.

<sup>139</sup> Horvat 1983, t. 13: 14.

<sup>140</sup> Puš 1982, 174, t. 27: 2; 36: 3.

<sup>141</sup> Müller-Karpe 1959, t. 108: N3; 109: E3; 120: 26.

ra,<sup>141</sup> iz Ormoža, kjer so zastopani v I. stopnji Štajerske oz. Ha B1/2,<sup>142</sup> iz naselbine na Ptujskem gradu,<sup>143</sup> iz groba 126 v Pobrežju<sup>144</sup> in z naselbine na Brinjevi gori, v plasteh 2, 4 in 5, torej od prehoda Ha A2/B1 do zgodnjega Ha C.<sup>145</sup> Taka oblika loncev se pojavi tudi na Notranjskem<sup>146</sup> in v Novem mestu na Znančevih njivah oz. Kandiji.<sup>147</sup>

Na lonec na *t.* 17: 5 spominja večji dobovski lonec z izrazitejšim ustjem, prav tako okrašen z apliciranim rebrom iz groba 168.<sup>148</sup> Podoben lonec najdemo še v plasti Ha A na Brinjevi gori,<sup>149</sup> v ormoški naselbini v stopnji Ormož II, ki ustreza času Ha B3 in zgodnjemu Ha C oz. stopnji Štajerska II,<sup>150</sup> na drugem žarnem grobišču v Rušah<sup>151</sup> in v grobu 327 v Bischofshofnu - Pestfriedhof iz starejšega halštata.<sup>152</sup>

Okas trikotnega pečata na loncu *t.* 14: 12 krasi skledo iz gomile 106 iz 5. st. pr. n. š. iz Führholza pri Velikovcu na Koroškem.<sup>153</sup>

Za lonca na *t.* 5: 11 in *t.* 12: 20 je največ primerjav v naselbini Poštela, kjer en lonec glede okrasa še posebej spominja na lonec na *t.* 7: 8 in sodi v I. pošteljski horizont oz. stopnjo Štajerska II.<sup>154</sup> Omenjena lonca sta tudi v farni cerkvi v Kranju.<sup>155</sup>

Okas, izdelan z odtisom vrvice (*t.* 2: 11; 6: 11,14), in psevdovrvičast okas (*t.* 4: 3; 8: 3; 9: 1,7; 18: 6; 19: 3) sta kar pogosta; tako v Pavšlarjevi hiši kot tudi pri farni cerkvi v Kranju.<sup>156</sup> Kranj je s tovrstnim okrasom povezan z ruško žarnogrobiščno skupino, kot je opozorila že J. Horvat,<sup>157</sup> kjer so motivi pogosto oblikovani enako kot v Kranju: horizontalni vzporedni snopi, pod njimi poševni ali vertikalni snopi, ki nastopajo na večini oblik posod: na loncih,

enoročajnih vrčih, skodelah, skledah in latvicah.<sup>158</sup> Znano dejstvo je, da so začeli konec kulture žarnih grobišč to tehniko opuščati, kar je opaziti na Štajerskem, kjer je bila v kulturi žarnih grobišč bolj razširjena kot drugod po Sloveniji, opušča pa se tudi na širšem območju, npr. v Estah.<sup>159</sup> Psevdovrvičast okas je v Kranju močnejše zastopan kot na drugih najdiščih osrednje Slovenije, npr. na Bledu in v Ljubljani.<sup>160</sup>

Najmlajše posode, okrašene s tovrstnim okrasom, so iz groba 29 na Bledu, iz groba Forstwald 17 v Kleinkleinu, ki sodita v stopnjo Ljubljana II b, še mlajši primer pa je stojalo iz Brega, ki sodi v stopnjo Ljubljana III a.<sup>161</sup>

Tako je psevdovrvičast okas v Kranju datiran v skladu z drugimi jugovzhodnoalpskimi najdišči v Ha B, najkasneje v stopnjo Podzemelj 2 oz. Ljubljana III a.<sup>162</sup>

Na obeh bikoničnih loncih na *t.* 8: 3 in *t.* 9: 1 je psevdovrvičast okas. Motiva na *t.* 9: 1 in na *t.* 8: 3 sta si podobna, med seboj se razlikujeta v tem, da je motiv na *t.* 8: 3 še belo inkrustiran. Spodnji del motiva - horizontalni trak vzporednih linij in spodaj vertikalni ter izmenično poševni snop vzporednih linij krasi, sicer v tehniki vrezovanja, vrč iz ruškega groba 60.<sup>163</sup> Pomembnejši motiv je odprt trikotnik s podaljškoma oz. zastavicama na vrhu, ki verjetno upodablja stilizirano antropomorfnu podobo. V Kranju je bil ta motiv priljubljen, saj ga imamo tudi pri farni cerkvi, kjer je izdelan tako z odtisom psevdovrvic kot tudi v tehniki vrezovanja.<sup>164</sup> Temeljito ga je analizirala že J. Horvat. Pokazala je, da je ta motiv

<sup>142</sup> Lamut 1988-1989, 236, 237, t. 9: 2; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>143</sup> Korošec 1951, foto 358.

<sup>144</sup> Pahič 1972, t. 26: 4.

<sup>145</sup> Oman 1981, t. 12: 3 (=Ha A); 32: 13; 54: 5 (=Ha B); Teržan 1990, 55, sl. 11.

<sup>146</sup> Guštin 1979, t. 14: 9.

<sup>147</sup> Knez 1986, t. 10: 15.

<sup>148</sup> Stare 1975a, t. 24: 8.

<sup>149</sup> Oman 1981, t. 5: 6.

<sup>150</sup> Lamut 1988-1989, 238, 239, t. 1: 11; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>151</sup> Pahič 1957, t. 14: 7; 15: 6.

<sup>152</sup> Tomedi 1992, sl. 2: C.

<sup>153</sup> Wedenig 2000, 17, 19, sl. 7.

<sup>154</sup> Teržan 1990, 32, 35, 119, sl. 26; t. 4: 23; 11: 7; 22: 4; 32: 2.

<sup>155</sup> Modrijan 1986, 6, t. 29: 4 - inv. št. 17/4; 10: 4 - inv. št. 5/29; 18: 4 - inv. št. 7/9; 12: 6 - inv. št. 5/57.

<sup>156</sup> Horvat 1983, 149, t. 2: 3; 3: 13; 4: 18; 5: 25; 6: 2,3; 7: 4-13; 9: 25; 11: 22; 16: 14-17; Gabrovec 1966b, t. 7: 15,29; Modrijan 1986, t. 3: 7 - inv. št. 3/11; 6: 1 - inv. št. 4/18; 12: 7 - inv. št. 5/58; 15: 1 - inv. št. 6/10; 29: 7 - inv. št. 17/7; 39: 3 - inv. št. 21/11.

<sup>157</sup> Müller-Karpe 1959, 118 s; Horvat 1983, 149.

<sup>158</sup> Müller-Karpe 1959, t. 108: C,J1,M2; 110: E4,D1,D2,F64,F71; 111: A1; 112: A4; 116: 46; 117: 1,2,26,27; 119: 1-7,9; 120: 1,2,8,12,33; 121: 19,20; 122: 3,8; 123: 18; Horvat 1983, 149; Oman 1981, odtis vrvice, Ha B1: t. 28: 3; psevdovrvičast okas, Ha B2/B3: t. 35: 14-17; Ha B3/C1: t. 43: 12; 46: 8; 52: 4,7.

<sup>159</sup> Müller-Karpe 1959, 118s; Frey 1969, 11s, 15, 24; Horvat 1983, 149, 150.

<sup>160</sup> Horvat 1983, 150.

<sup>161</sup> Gabrovec 1960a, t. 17: 1-6; Dobiat 1980, t. 32-34; Modrijan 1957, 12, sl. 6: 2,3; 8; Horvat 1983, 150.

<sup>162</sup> Horvat 1983, 150.

<sup>163</sup> Müller-Karpe 1959, t. 110: D4.

<sup>164</sup> Horvat 1983, sl. 5: 6; t. 7: 21; 22: 21; Valič 1983, t. 5: 1.

pogost na grobišču z dvorišča SAZU v Ljubljani v stopnji Ljubljana II, kjer je vedno izdelan v tehniki vrezovanja, krasi pa žare, več fragmentov ostenja in posodo v obliki roga iz groba 54.<sup>165</sup> Žara v grobu 127 poleg okrasa spominja še po obliki na bikoničen lonec na *t.* 8: 3.<sup>166</sup> Na Bledu je žara iz groba 51 s tem motivom okrašena s psevdovrvičastim okrasom in sodi v stopnjo Ljubljana II b ali III a.<sup>167</sup> Tako na Štajerskem kot tudi v Posavju in na Dolenjskem je motiv odprtega trikotnika s podaljškom vedno izdelan v tehniki vrezovanja. Na Štajerskem so posode okrašene s tem motivom na obeh ruških grobiščih,<sup>168</sup> na Pobrežju,<sup>169</sup> v naselbinah Brinjeva gora,<sup>170</sup> Ptujski grad,<sup>171</sup> Gornja Radgona, kjer je ta okras skupaj z nizom visečih šrafiranih trikotnikov<sup>172</sup> in v Ormožu, kjer je ta motiv obrnjen okoli in značilen za stopnjo Ormož III - razviti Ha C oz. stopnjo Štajerska III a.<sup>173</sup> V Posavju krasi ta motiv amforo iz dobovskega groba 256, ki spada v mlajši del dobovskega grobišča<sup>174</sup> in na Dolenjskem je značilen obravnavani okras za Veliki Nerajec pri Dragatušu.<sup>175</sup> Vrezan motiv odprtega trikotnika z zastavicama krasi tudi Ha A2 posode v naselbini Kalakača pri Beški v Vojvodini, ki je bila osnovana na koncu faze Belegiš - Ilindža II.<sup>176</sup>

Analogije okrasa odprtega trikotnika z zastavicama nakazujejo tesne stike na območju osrednje Slovenije in ruške skupine v mlajšem obdobju žarnih grobišč (HaB) ter nastajajočih dolenjske in štajerske skupine še na prehodu v starejšo železno dobo (zgodnji Ha C).

Trebušasti lonci na *t.* 1: 2,3; 2: 3; 4: 8; 5: 2; 12: 12; 13: 16; 16: 10 so pogosti tudi pri kranjski farni cerkvi.<sup>177</sup> Sorodni lonci so značilni za štajerski prostor, npr. v Gornji Radgoni je bil odkrit podoben lonec, okra-

šen z rebrom z odtisi prsta, v stopnji Štajerska III a<sup>178</sup> in v naselbinah Brinjeva gora,<sup>179</sup> Poštela ter v Ipavčevi gomili pod Poštelo, ki je datirana v III. horizont Pošte oz. stopnjo Štajerska III b.<sup>180</sup>

Tudi za lonce na *t.* 2: 9 in *t.* 13: 17 so najbližje podobni lonci pri farni cerkvi v Kranju.<sup>181</sup> Verjetno gre za isto obliko posode kot v grobu 1 in 2 v Vili Prah iz stopnje Ljubljana III a oz. Podzemelj 2.<sup>182</sup> Nekaj takih loncev iz I. poštelkega horizonta oz. stopnje Štajerska II se pojavi na Pošteli, kjer ima eden okrašeno ustje z vrezi, drugi je okrašen z apliciranim rebrom z odtisi prsta, podoben lonec je bil odkrit še v naselbini na Miklavškem hribu.<sup>183</sup>

Ustja loncev na *t.* 2: 16 in *t.* 16: 3,4 z odtisi šila na notranji strani so tudi pri farni cerkvi v Kranju, kjer sta okrašeni ustji zelo finih posod z visokim vratom.<sup>184</sup> J. Horvat jih primerja z ustjema dveh žar iz ljubljanskih grobov 78 in 86, katere zaradi horizontalnega rebra na spodnji strani trebuha vzporeja z žaro iz groba z antenskim mečem iz Podzemlja.<sup>185</sup> Avtorica povezuje grob 86 z grobom 101 na podlagi istega okrasa, vrezanega konjička na ročaju amfore. Rame iste amfore iz groba 101 je okrašeno še z nizom vrezanih stoječih šrafiranih trikotnikov, ki se s koti deloma dotikajo, prav tako je največji obod okrašen še z enim nizom šrafiranih trikotnikov v skupinah po dva, med katerima sta vložena dva bronasta žeblička.<sup>186</sup> Podoben motiv, vrezan stoječi šrafiran trikotnik, krasi tudi bikonično skledo na *t.* 6: 15 in skodelo s presegajočim ročajem iz Pavšlarjeve hiše na *t.* 3: 7. Zaradi fragmentirane ohranjenosti je možno, da imata skleda variante E in skodela variante A podoben motiv kot amfora iz ljubljanskega groba 101, ki je na podlagi železnega nakita datiran

<sup>165</sup> Horvat 1983, 151; Stare 1954a, *t.* 2: 7; 45: 3; 47: 1; Puš 1982, *t.* 31: 3; 34: 5.

<sup>166</sup> Puš 1971, *t.* 16: 14.

<sup>167</sup> Gabrovec 1960a, 51, *t.* 29: 3; Horvat 1983, 152.

<sup>168</sup> Müller-Karpe 1959, 120, *t.* 114: D3.

<sup>169</sup> Pahič 1972, 15, *t.* 12: 1.

<sup>170</sup> Oman 1981, *t.* 45: 13; 49: 21; 59: 13; Pahič 1985, *t.* 5: 7.

<sup>171</sup> Korošec 1951, sl. 73.

<sup>172</sup> Horvat Šavel 1981, *t.* 6: 7; Šavel 1994, 93, priloga 49: 4; foto na ovitku.

<sup>173</sup> Lamut 1988-1989, 240, 241, *t.* 25: 21; Horvat 1983, 151, 152; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>174</sup> Stare 1975a, *t.* 37: 3; Horvat 1983, 151.

<sup>175</sup> Spitzer 1973, *t.* 6: 1; 7: 8; 10: 9; 1; Horvat 1983, 154.

<sup>176</sup> Medović 1978, 24, 40, *t.* 8: 5; 23: 1; Medović 1988, 429, sl. 280: 4; 295: 7; 314: 15; 316: 10.

<sup>177</sup> Horvat 1983, *t.* 3: 1; 4: 5,6; 6: 7; 12: 15-17; 14: 14,17,19,20; 15: 2.

<sup>178</sup> Šavel 1994, 93, priloga 51: 1; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>179</sup> Pahič 1985, *t.* 1: 4.

<sup>180</sup> Teržan 1990, 77, 119, sl. 26; *t.* 6: 13; 30: 6,11; 33: 14; 38: 9,14; 66: 12.

<sup>181</sup> Horvat 1983, *t.* 2: 5; 12: 16; 13: 8.

<sup>182</sup> Gabrovec 1960b, *t.* 3: 10; Gabrovec 1973, 348.

<sup>183</sup> Teržan 1990, 31, 35, 119, sl. 26; *t.* 30: 3,11; 50: 16; 74: 4.

<sup>184</sup> Horvat 1983, *t.* 16: 9,18.

<sup>185</sup> Horvat 1983, 146.

<sup>186</sup> Puš 1971, 21, *t.* 10: 5.

v Ljubljano II b.<sup>187</sup> Podoben okras "narezanega" ustja imajo ustja latvic na zunanji strani v Kleinkleinu.<sup>188</sup>

Lonec z izvihanim ustjem in stožčastim vratom (*t.* 7: 4) lahko primerjamo z lonci s stožčastim vratom iz Podzemlja, katere je Dular opredelil v horizont Podzemelj 1 in 2.<sup>189</sup> Podobni lonci so še v ljubljanskem grobu 292,<sup>190</sup> na obeh ruških grobiščih,<sup>191</sup> v grobu 9 na Lepi ravni, ki sodi v I. poštelški horizont in se navezuje na tradicijo podravske kulture žarnih grobišč HaB.<sup>192</sup> Pojavijo se v obdobju žarnih grobišč in so pogosti v kulturah jugovzhodnih Alp, Podonavja in zahodnega obrobja Panonske ravnine (npr. Dalj, Kleinklein - Martijaneec, Statzendorf - Gemeinlebarn).<sup>193</sup>

Lonec na *t.* 5: 9 je zelo podoben loncu iz II. stopnje ormoške naselbine in tako spada v Ha B3 in zgodnji Ha C oz. v stopnjo Štajerska II.<sup>194</sup>

### Vrči

Vrči iz Pavšlarjeve hiše (*t.* 2: 7; 7: 1,9; 10: 14; 13: 6; 16: 6) spominjajo na vrča iz groba 18 in 19 iz drugega žarnega grobišča v Rušah,<sup>195</sup> na fragment ustja iz groba 3 na Lepi ravni in na vrč iz naselbine Poštela; oba poštelška vrča sodita v I. horizont Pošte oz. stopnjo Štajerska II.<sup>196</sup> Teržanova je opozorila na podobnost poštelškega vrča z vrčem iz groba 5 pod Brinjevo goro, skupaj s trakastimi uhani in očalarko z veliko osmico, ki jo povezuje s podobnimi na Notranjskem, kjer so značilne za čas Notranjska II.<sup>197</sup>

Posebno pozornost zbuja vrč z motivom (*t.* 7: 1; *sl.* 7), ki ga v spodnjem delu sestavljajo žlebljene horizontalne linije in pod njimi vertikalni snopi, ki spominjajo na podobno okrašene posode, kot so amfore s Hajdine,<sup>198</sup> posode iz drugega žarne-

ga grobišča v Rušah<sup>199</sup> in dvoročajna posoda iz ljubljanskega groba 36.<sup>200</sup> Zgornji del motiva K8, ki ga sestavlja niz križev in rombov, je izdelan z odtisnjenimi krožci in spominja na niz motiva križev, ki je izdelan z bronastimi žeblički na skodeli iz groba 983 z Mosta na Soči. Grob 983, v katerem je bila še glinasta situla na nogi, sodi v Ha C1 oz. Sv. Lucija Ib2.<sup>201</sup> V isti čas je datiran grob 445, v katerem je bila glinena situla na nogi z okrasom, izdelanim z vtisnjenimi pikami in motivom križa, kot ga ima kranjski vrč.<sup>202</sup> Soroden okras pozna tudi Ljubljana. Žari iz groba 22 in 27 sta namreč okrašeni z vtisnjenimi pikami v motivu pravilno in narobe obrnjene črke T.<sup>203</sup> Grob 22 je na podlagi igle s strešasto glavico datiran v stopnjo Ljubljana II a.<sup>204</sup> V Kranju se torej kaže spajanje vzhodnih, ruških in zahodnih, svetolucijskih elementov.



Sl. 7: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Prežgan okrašen fragment vrča (foto: Aleš Ogorelec).

Fig. 7: Kranj, Pavšlar house. Burnt fragment of a jug (photo: Aleš Ogorelec).

<sup>187</sup> Puš 1971, 86, t. 10: 1-7; Gabrovec 1973, 343.

<sup>188</sup> Dobiat 1980, iz 1. faze: t. 33: 3,5; 49: 2; 109: 6; iz 3. faze: t. 53: 3; 54: 1-3; Horvat 1983, 148.

<sup>189</sup> Dular 1982, 23, t. 4: 16; Dular 1978a, t. 34: 1.

<sup>190</sup> Puš 1982, t. 12: 1.

<sup>191</sup> Müller-Karpe 1959, t. 108: C; 113: C2; 114: L; Pahič 1957, t. 2: 3.

<sup>192</sup> Teržan 1990, 34, 35, t. 58: 4.

<sup>193</sup> Dular 1982, 26, 27.

<sup>194</sup> Lamut 1988-1989, 238, 239, t. 7: 16; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>195</sup> Pahič 1957, t. 8: 2; 9: 1.

<sup>196</sup> Teržan 1990, 26, 31, 34, 35, 119, sl. 26; t. 47: 14; 55: 5.

<sup>197</sup> Teržan 1990, 26, op. 90.

<sup>198</sup> Müller-Karpe 1959, t. 117: 31,36.

<sup>199</sup> Pahič 1957, t. 1: 3; 7: 3.

<sup>200</sup> Stare 1954a, t. 32: 1.

<sup>201</sup> Marchesetti 1993, 139, t. 7: 14; Teržan, Trampuž 1973, 422.

<sup>202</sup> Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1984-1985, t. 37: 7.

<sup>203</sup> Stare 1954a, t. 20: 1; 25: 1.

<sup>204</sup> Stare 1954a, grob 22, t. 20; Gabrovec 1973, 343.

### Amfore

Amfore (*t.* 5: 10; 7: 2; 9: 7; 16: 5; 17: 1) kažejo na povezave z ruško žarnogrobiščno skupino. Najpogostejše so v obeh ruških grobiščih, ene so bolj podobne kranjskim po obliki, druge po okrasu. V večini primerov so ruške amfore okrašene s horizontalnimi vzporednimi linijami, v enem primeru pa celo z odtisi krožcev v horizontalni liniji.<sup>205</sup> Zelo veliko amfor je tudi iz žarnega grobišča Pobrežje, kjer prav tako ene bolj spominjajo na kranjske po obliki, druge po okrasu.<sup>206</sup> Podobne amfore so še iz grobišča v Spodnjem Radvanju,<sup>207</sup> iz Zgornje Hajdine pri Ptuj<sup>208</sup> in iz ptujske plane nekropole v Rabeljči vasi.<sup>209</sup> Sorodne amfore so še v Posavju, v Dobovi v Ha B2 in spominjajo na kranjske po obliki ali okrasu, in sicer glede dvojne cikcak linije in horizontalnih vzporednih ter vertikalnih linij.<sup>210</sup>

Amfora na *t.* 7: 2 spominja tudi na amforo iz Slepška pri Mokronogu, ki jo Gabrovec postavlja v čas Ljubljana II.<sup>211</sup>

Motiv, ki krasi amforo na *t.* 9: 7, sestavlja pas horizontalnih vzporednih linij, ki se lomi pravo-

kotno navzdol, in snop vertikalnih vzporednih linij z izmeničnima snopoma poševnih vzporednih linij spodaj. Gre za psevdovrvičast okras. Za motiv K4 je najbližja primerjava pri farni cerkvi v Kranju.<sup>212</sup> Bikonična žara iz ljubljanskega groba 118 ima na ramenih podoben motiv, izdelan v tehniki vrezovanja.<sup>213</sup> Tak motiv, prav tako izdelan v tehniki vrezovanja, krasi fragment iz I. poštelkega horizonta s Pošte<sup>214</sup> in posodo iz groba Forstwald 16, ki sodi v 1. fazo Kleinklein,<sup>215</sup> kar ustreza stopnji Štajerska II oz. Ha B3/C1.<sup>216</sup>

Motiv, ki krasi amforo na *t.* 7: 2 (*sl.* 8), sestavlja pas horizontalnih vzporednih linij, ki se lomi pravokotno navzdol, pod njim so snopi vertikalnih vzporednih linij. Ta del je izdelan v tehniki žlebljenja. Zgornji del tega motiva tvori pas križajočih se linij v obliki črke X, ki je izdelan z odtisnjenimi krožci. Sorodno idejno zasnovo imata motiva, ki krasita žari v grobu 27 in 22 v Ljubljani na dvorišču SAZU.<sup>217</sup> Grob 22 je datiran v stopnjo Ljubljana II a.<sup>218</sup> Ročaj amfore na *t.* 7: 2 je okrašen z motivom X (*sl.* 9), izdelanim z odtisnjenimi krožci. Enak okras ima ročaj posode iz ljubljanskega groba 309.<sup>219</sup>



Sl. 8: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Prežgana okrašena amfora (foto Aleš Ogorelec).

Fig. 8: Kranj, Pavšlar house. Burnt amphora (photo: Aleš Ogorelec).

<sup>205</sup> Müller-Karpe 1959, t. 111: J3; 117: 25; Pahič 1957, t. 1: 3; 3: 4; 9: 5; 14: 2; 18: 1; Kaerner 1988-1989, sl. 3: 4.

<sup>206</sup> Pahič 1972, t. 1: 8; 2: 6; 3: 3; 5: 5,10; 6: 1; 7: 13; 8: 5; 14; itd.

<sup>207</sup> Teržan 1990, t. 67: 1.

<sup>208</sup> Stare 1950, risba 1d, risba 1f, t. 1: 4; 2: 9.

<sup>209</sup> Strmčnik Gulič 1985, 384, t. 2: 6.

<sup>210</sup> Stare 1975a, t. 11: 1; 55: 12; 59: 2; 60: 6.

<sup>211</sup> Gabrovec 1973, 345, 367, t. 9: 8.

<sup>212</sup> Horvat 1983, t. 7: 12.

<sup>213</sup> Puš 1971, t. 15: 1.

<sup>214</sup> Teržan 1990, 31, t. 1: 5.

<sup>215</sup> Dobiat 1980, 168, t. 31: 10.

<sup>216</sup> Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>217</sup> Stare 1954a, t. 25: 1; 20: 1.

<sup>218</sup> Stare 1954a, grob 22, t. 20; Gabrovec 1973, 343.

<sup>219</sup> Puš 1982, t. 21: 2.

Motivu cikcak vrezane linije z vmesno linijo krožnih odtisov kot je na amfori na *t. 17*: 1 iz Pavšlarjeve hiše, se najbolj približa pogost motiv dvojne cikcak linije brez odtisnjenih krožcev. Najdemo ga na fragmentu posode iz grobišča SAZU v Ljubljani<sup>220</sup> in na posodah iz dobovskih grobov 136, 256 in 341.<sup>221</sup> Podoben delni motiv krasi rame vrča iz groba 4 na Lepi ravni in vrč iz groba v Spodnjem Radvanju, ki sodita v I. horizont Poštele oz. stopnjo Štajerska II.<sup>222</sup> Soroden delni motiv ima amfora iz Zgornje Hajdine pri Ptuj, ki je okrašena z valovnico in tremi horizontalnimi linijami, ki se zaključujejo v spiralo.<sup>223</sup>

Motiv, ki verjetno krasi amforo (*t. 5*: 7, *sl. 10*); sestavlja pas visečih in stoječih praznih trikotnikov med dvema horizontalnima linijama in pod horizontalno linijo spodaj je trak izmeničnih poševnih vzporednih linij. Motiv je izdelan v tehniki vrezovanja. Podoben motiv, niz stoječih in visečih trikot-



*Sl. 10:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Okrašen fragment prežgane amfore (foto: Aleš Ogorelec).

*Fig. 10:* Kranj, Pavšlar house. Decorated fragment of a burnt amphora (photo: Aleš Ogorelec).

nikov, krasi tudi lonec iz Volčanškove gomile na Libni, ki sodi v Ha C2 oz. horizont Stična 1.<sup>224</sup>

### Kantarosi

Poleg kranjskih kantarosov je na Gorenjskem znan še en kantaros (*t. 3*: 8; 4: 7; 5: 12) z Bleda v grobu 18, ki se po obliki razlikuje od kranjskih in sodi v Ljubljano II.<sup>225</sup> Kantarosi iz Pavšlarjeve hiše so prav tako kot amfore bolj povezani z ruško skupino. Nekateri so kranjskim sorodni bolj glede oblike, drugi glede okrasa. Najdemo jih na prvem žarnem grobišču v Rušah v grobu 142, v Mariboru,<sup>226</sup> na grobišču v Spodnjem Radvanju in v naselbini Podob pri Ločah pri Poljčanah iz stopnje Štajerska II.<sup>227</sup> Na kranjski kantaros spominja tudi kantaros iz gomile P iz Brega na Koroškem, okrašen z S žigi v basarabskem stilu<sup>228</sup> iz 9., morda zgodnjega 8. st. pr. n. š.<sup>229</sup> Soroden, čeprav z nižjim vratom in psevdovrvičastim okrasom, je kantaros iz grobišča Sv. Barbara pri Jelarjih iz 10., 9. st. pr. n. š. oz. na prehodu iz pozne bronaste v železno dobo.<sup>230</sup>

Motiv, ki krasi kantaros na *t. 3*: 8, je sestavljen iz dveh horizontalnih vzporednih linij in vertikalnih vzporednih linij spodaj. Izdelan je v tehniki vrezovanja. Ta okras je kar pogost v Pavšlarjevi hiši, in sicer krasi še hišni omet, nekaj fragmentov ter delno vrč in amfore (*t. 13*: 10; 2: 10; 13: 5).



*Sl. 9:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Ročaj amfore, okrašen z odtisi krogcev v obliki črke X (foto: Aleš Ogorelec).

*Fig. 9:* Kranj, Pavšlar house. Handle of an amphora decorated with impressed small circles forming the letter X (photo: A. Ogorelec).

<sup>220</sup> Stare 1954a, t. 60: 1a.

<sup>221</sup> Stare 1975a, t. 21: 22.

<sup>222</sup> Teržan 1990, 34, 35, 59, 119, sl. 26; t. 55: 7; 67: 14.

<sup>223</sup> Stare 1950, risba 1a.

<sup>224</sup> Guštin 1976, t. 44: 1.

<sup>225</sup> Gabrovec 1960a, t. 11: 1; Gabrovec 1973, 354.

<sup>226</sup> Müller-Karpe 1959, t. 113: D2; 120: 25.

<sup>227</sup> Teržan 1990, 35, 59, 55, 119, sl. 26; t. 67: 5; 72: 10.

<sup>228</sup> Metzner Nebelsick 1992, sl. 1a.

<sup>229</sup> Teržan 1990, 73.

<sup>230</sup> Montagnari Kokelj 1996, t. 4: 1.

Omenjeni motiv, izdelan v tehniki žlebljenja, je pogost na vrčih iz prvega grobišča v Rušah<sup>231</sup> in Pobrežju,<sup>232</sup> pojavlja pa se tudi na loncih oz. žarah.<sup>233</sup> Tovrstni motiv krasi lonec iz Ljubljane iz časa Ljubljana I a.<sup>234</sup>

### Sklede - latvice

Dejstvo je, da je za naselbine značilen velik spekter skled in latvic, ki se med seboj zelo razlikujejo po obliki, velikosti in glede okrasa.<sup>235</sup> Tako je tudi v kranjski naselbini.

Najpogostejša oblika latvic v Pavšlarjevi hiši je "navadna", enostavna in preprosta. Okras ni pogost, včasih je dodana le aplika. Take latvice so v obdobju žarnih grobišč v Dobovi, Ljubljani, na Križni gori pri Ložu in kasneje na Pošteli, na Koroškem. Oblika preprostih latvic je značilna za vse kronološke stopnje, od Ljubljana I do Ljubljana III a.<sup>236</sup> V svetolucijski skupini so latvice najpogostejša oblika posod, večinoma so neokrašene, le nekaj je poslikanih.<sup>237</sup> Tudi na Notranjskem so latvice najbolj razširjena oblika posod, ki se pojavljajo skozi vso II. in III. stopnjo Notranjske.<sup>238</sup>

Plitve skledje na *t.* 2: 8; 5: 14,16; *II*: 10 najdemo tudi pri kranjski farni cerkvi.<sup>239</sup> Vzporejamo jih lahko s skledo iz naselbine Poštela iz poznega Ha C/D1 oz. stopnje Štajerska III a.<sup>240</sup>

Plitve latvice na *t.* 6: 6; *II*: 3,4,11; *I2*: 21; *I8*: 1,5,8; *I9*: 1 se med seboj rahlo razlikujejo glede oblikovanosti ustja in dna. Latvice so v Pavšlarjevi hiši dokaj pogoste in prav tako jih je veliko pri

farni cerkvi v Kranju.<sup>241</sup> V naselbini Poštela so značilne za III. poštelški horizont oz. Štajersko III a, v isti čas sodi tudi latvica iz Ipavčeve gomile in iz grobišča med Razvanjem in Pivolo.<sup>242</sup>

Na ustje latvice na *t.* *II*: 6 spominja fragment latvice iz naselbine Šmatevž.<sup>243</sup>

V Pavšlarjevi hiši so latvice redko fasetirane (*t.* *II*: 8,9), obakrat gre za rahlo poševno fasetiranje. Takšno fasetiranje se pojavlja v starejši kulturi žarnih grobišč v Posavju, v Dobovi v grobu 289,<sup>244</sup> ki ga Dular uvršča v Ha A1,<sup>245</sup> na Štajerskem na Brinjevi gori v plasti Ha A<sup>246</sup> in v severozahodni Hrvaški, npr. v Martijanecu pri Varaždinu, v naselju Kalnik ter jugovzhodno od Karlovca v Kiringradu pri Vrginmostu v fazi II. po Vinski Gasparinjevi.<sup>247</sup> Na Koroškem, v Mölltalu je bila najdena poševno fasetirana latvica, ki je podobna latvici na *t.* *II*: 8 in sodi v stopnjo Ha A2/B1.<sup>248</sup> V naselbini Poštela je dokaj pogosto poševno fasetiranje, ene latvice so sorodne kranjskim le glede fasetiranja, druge spominjajo tudi na to obliko.<sup>249</sup> Zopet se pojavi poševno fasetiranje latvic v Ha C2 na Dolenjskem; skoraj identične latvice kot v Kranju so v grobu s trinožnikom in grobu z oklepom iz Novega mesta ter na Libni.<sup>250</sup>

Latvice na *t.* 4: 2; 6: 5; *I8*: 4 so tudi pri farni cerkvi<sup>251</sup> in v grobu 1 in 2 pri Vili Prah v Kranju, ki sodi v stopnjo Podzemelj 2 oz. Ljubljana III a.<sup>252</sup> Še starejša taka latvica je v ljubljanskem grobu 298, ki je datiran v starejšo Ljubljana II a stopnjo,<sup>253</sup> in v grobu 7 na prvem žarnem grobišču v Rušah.<sup>254</sup>

Latvico na *t.* 3: 1 iz Pavšlarjeve hiše krasi tehnika kaneliranja. Kaneliranje je, kot element okraševanja,

<sup>231</sup> Müller-Karpe 1959, t. 108: A1; *III*: J3,H1; *II4*: B2,G1; *II6*: B3; *II9*: 10-12,28; *II2*: 7; *II3*: 5.

<sup>232</sup> Pahič 1972, t. 34: 7.

<sup>233</sup> Pahič 1957, t. 10: 1.

<sup>234</sup> Stare 1954a, t. 3: 1.

<sup>235</sup> Horvat 1983, 147.

<sup>236</sup> Dular 1982, 113, 115.

<sup>237</sup> Dular 1982, 101.

<sup>238</sup> Dular 1982, 129.

<sup>239</sup> Modrijan 1986, t. 4: 7 - inv. št. 4/7; Horvat 1983, t. 5: 20-22; 10: 28; 11: 12,14-16.

<sup>240</sup> Teržan 1990, 28, 119, sl. 26; t. 13: 5.

<sup>241</sup> Modrijan 1986, t. 4: 5 - inv. št. 4/5; 8: 5 - inv. št. 5/12; Horvat 1983, t. 3: 6,11,12; 9; 10.

<sup>242</sup> Teržan 1990, 23, 33, 36, 77, 119, sl. 26; t. 6: 23; 13: 5; 65: 13; 66: 4,5,11.

<sup>243</sup> Tica 2001, t. 22: 2.

<sup>244</sup> Stare 1975a, t. 40: 1.

<sup>245</sup> Dular 1978b, 37.

<sup>246</sup> Oman 1981, t. 16: 1; Pahič 1985, t. 2: 16.

<sup>247</sup> Vinski Gasparini 1973, 67, 72, t. 22: 14,15; 25: 6; Vrdoljak 1994, 28, t. 23: 2.

<sup>248</sup> Szameit 1993, t. 3: 3.

<sup>249</sup> Teržan 1990, t. 36: 1-4,6,8,12.

<sup>250</sup> Gabrovec 1968, 174, t. 8: 6,7; Gabrovec 1960c, sl. 9: 1-3; Guštin 1976, t. 76: 16.

<sup>251</sup> Horvat 1983, t. 10: 19,20.

<sup>252</sup> Gabrovec 1960b, 17, t. 2: 26; 3: 6.

<sup>253</sup> Puš 1982, 174, t. 14: 14.

<sup>254</sup> Müller-Karpe 1959, t. 108: J4.

zelo razširjeno v starejšem halštatskem obdobju; zanj je težko določiti točno časovno opredelitev.<sup>255</sup> Zelo podobno latvici variante B3e, poznamo latvico s Pošte iz I. poštskega horizonta, ki se navezuje na tradicijo podravske kulture žarnih grobišč Ha B.<sup>256</sup> V naselbini Ormož je kar nekaj kaneliranih latvic, ene so bolj, druge manj sorodne s kranjsko latvico; vse pa spadajo v stopnjo Štajerska II.<sup>257</sup> S konca žarnogrobišnega obdobja so bile odkrite podobno kanelirane latvice še v Gornji Radgoni<sup>258</sup> in na Legnu pri Slovenj Gradcu v gomili 8 in 25.<sup>259</sup> V naselju Goričan v Medžimurju je bil najden podoben fragment kanelirane latvice iz stopnje Štajerska I.<sup>260</sup> Sorodne latvice so značilne tudi za srednje in spodnje Podonavje.<sup>261</sup>

Skleda na *t. 18*: 3 spominja na skledi iz Pošte iz III. poštskega horizonta oz. stopnje Štajerska III a.<sup>262</sup>

Nizke skleda z odebeljenim ustjem (*t. 9*: 3,12) lahko primerjamo s skledama iz farne cerkve v Kranju.<sup>263</sup> Te skleda kažejo na povezave s Furlanijo, s krajem Pozzuolo del Friuli,<sup>264</sup> kjer so značilne tudi bikonične skleda<sup>265</sup> na *t. 6*: 15 in *t. 9*: 13.

Globoke latvice na *t. 4*: 3,4 in *t. 6*: 1,8 so splošne, imajo nadregionalno obliko in se med seboj razlikujejo le v okrasu ali pa so neokrašene.

Dve latvici z ovalno apliko (*t. 4*: 4; 6: 1) sta podobni latvici iz farne cerkve v Kranju.<sup>266</sup> Podobno najdemo v grobu 14 v Dobovi, ki sodi v stopnjo Ljubljana Ib/II.<sup>267</sup> Taka latvica iz Kalakače pri Beški sodi v stopnjo Bosut III a.<sup>268</sup>

Latvici na *t. 4*: 3 in *t. 6*: 8 lahko primerjamo z latvicami iz ljubljanskega groba 305, ki sodi v zgodnjo Ljubljana II stopnjo,<sup>269</sup> iz grobov 1 in 4 iz drugega žarnega grobišča v Rušah,<sup>270</sup> iz grobov na Lepi ravni, v Savinskem pri Ptujski gori in iz 1. groba v Šentjanžu pri Rečici, ki sodijo v čas Pošte I oz. Štajerske II.<sup>271</sup> Na Slovaškem v kraju Nové Košariská se pojavi globoka latvica variante A (priloga 7: A) v Ha C.<sup>272</sup> Okrašeno latvico na *t. 4*: 3 bi lahko, glede na Müller-Karpejevo časovno ločitev, deljeno glede na motiv,<sup>273</sup> pripisali Ha B1, čeprav latvico poleg vertikalnih snopov krasi še križ. Gre za psevdovrvičast motiv. V Sopron-Burgstallu je bila v gomili iz 2. pol. 8. st. pr. n. š. odkrita latvica, psevdovrvičasto okrašena z vertikalnimi snopi, in je sorodna z latvico variante Aa iz Pavšlarjeve hiše.<sup>274</sup> Podoben motiv vertikalnih vzporednih snopov imajo latvice iz Ha B1 groba 172 v Rušah,<sup>275</sup> iz Ha B3 groba 22 iz Novega mesta na Mestnih njivah,<sup>276</sup> iz ljubljanskega groba 208, ki spada v čas Ljubljana IIb/IIIa,<sup>277</sup> in latvica iz Gornje Radgone, ki sodi v stopnjo Štajerska I/II.<sup>278</sup> Na omenjenih latvicah je motiv izdelan v tehniki vrezovanja za razliko od latvice na *t. 4*: 3 iz Pavšlarjeve hiše.

Izmed koničnih globokih skled je najstarejša na *t. 17*: 8, katero najdemo na Brinjevi gori v plasti Ha A2<sup>279</sup> in mlajšo v naselju Kalakača pri Beški ob Donavi v Vojvodini, v stopnji Bosut III a.<sup>280</sup> Enako okrašena skleda iz Gornje Radgone, iz stopnje Štajerska II/IIIa, spominja na skledo variante B1a.<sup>281</sup> Sorodne skleda z razčlenjenim rebrom se zopet pojavijo kasneje,

<sup>255</sup> Hänsel 1976, 185.

<sup>256</sup> Teržan 1990, 31, 35, t. 50: 24.

<sup>257</sup> Lamut 1988-1989, 238, 239, t. 22: 18; 23: 3,6; 24: 5; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>258</sup> Horvat Šavel 1981, t. 4: 4.

<sup>259</sup> Strmčnik Gulič 1979, 120, t. 5: 5; 8: 13.

<sup>260</sup> Fulir 1969, 207, t. 1: 2; Teržan 1990, 143.

<sup>261</sup> Medović 1978, t. 88: 3; 89: 8; 91: 7; Hänsel 1976, t. 14: 18.

<sup>262</sup> Teržan 1990, 32, 36, 119, sl. 26; t. 8: 6; 37: 17.

<sup>263</sup> Modričan 1986, t. 3: 3 - inv. št. 3/7; Horvat 1983, t. 11: 44.

<sup>264</sup> Mizzan 1996, t. 111: 739.

<sup>265</sup> Mizzan 1996, t. 151: 1043.

<sup>266</sup> Horvat 1983, t. 6: 10.

<sup>267</sup> Stare 1975a, t. 7: 7.

<sup>268</sup> Medović 1978, 24, 40, t. 38: 9.

<sup>269</sup> Puš 1982, 173, t. 18: 4 - v istem grobu je bil še tulipanast lonec variante D1.

<sup>270</sup> Pahič 1957, t. 1: 1,8.

<sup>271</sup> Teržan 1990, 34, 35, 82, 113, 119, sl. 26; t. 53: 6; 70: 13; 80: 5.

<sup>272</sup> Pichlerová 1969, 171, 172, t. 17: 10.

<sup>273</sup> Horvat 1983, 147.

<sup>274</sup> Patek 1980, sl. 1: 9.

<sup>275</sup> Müller-Karpe 1959, t. 115: A1.

<sup>276</sup> Knez 1966, t. 12: 2.

<sup>277</sup> Puš 1971, t. 37: 10.

<sup>278</sup> Šavel 1994, 93, priloga 50: 13; Teržan 1990, 119, sl. 26.

<sup>279</sup> Oman 1981, t. 13: 5.

<sup>280</sup> Medović 1978, 23, 40, t. 117: 4; Medović 1988, sl. 46: 1; 252: 7; 305: 7; 307: 4.

<sup>281</sup> Šavel 1994, 93, priloga 51: 2; Teržan 1990, 119, sl. 26.

in sicer v naselju Kučar, v hiši D in v jami I iz negovskega horizonta.<sup>282</sup> Torej gre za skledo, značilno za daljše časovno obdobje, od starejše kulture žarnih grobišč pa vse do konca starejše železne dobe z vmesno prekinitvijo v stopnji Ha D.

### Skodele

Skodelo na *t. 3: 7* lahko primerjamo s skodelama iz dobovskih grobov 267 in 395, ki ju Dular postavi v četrto skupino oz. v Ha B2.<sup>283</sup> Ročaj, domnevno podobne skodele in s podobnim presekom kot ga ima kranjska, je v ljubljanskem grobu 308, ki sodi v Ha C2 oz. horizont Stična I.<sup>284</sup> Sorodna naši skodeli je skodela iz groba 362 z Mosta na Soči, ki je prav tako datiran v Ha C2 oz. Sv. Lucijo Ic1.<sup>285</sup> Podobne skodele so še v grobu 15 na Lepi ravni iz horizonta Poštela I oz. Štajerska II<sup>286</sup> in v drugem žarnem grobišču v Rušah.<sup>287</sup> Kranjska skodela variante A ima podoben okras kot latvica iz podloške gomile I pod Ptujsko goro, ki je okrašena z nizom visečih šrafiranih trikotnikov.<sup>288</sup>

Tak okras šrafiranega trikotnika, izdelan v tehniki pravega vreza, ima še bikonična skleda na *t. 6: 15* v Pavšlarjevi hiši. Motiv pokončnega oz. visečega šrafiranega trikotnika je zelo priljubljen in pogost. Redko najdemo le en šrafiran trikotnik, skoraj vedno gre za niz šrafiranih trikotnikov, stoječih oz. visečih, zato lahko domnevamo, da imata skodela na *t. 3: 7* in bikonična skleda na *t. 6: 15* več šrafiranih trikotnikov - morda cel niz. Največkrat je obravnavani okras sestavni del večjega širšega motiva, večkrat tudi skupaj s še drugimi krasilnimi tehnikami.

V Pavšlarjevi hiši sta na skledah, latvicah in skodelah redko uporabljeni tehniki okraševanja z odtiskovanjem vrvice (*t. 6: 11*) in psevdovrvičasti

okras (*t. 4: 3; 19: 3*). Pri farni cerkvi v Kranju sta bili najdeni dve latvici s psevdovrvičastim okrasom<sup>289</sup> in imata podoben motiv kot enoročajna skodela iz Pavšlarjeve hiše (*t. 19: 3*).

J. Horvat je predstavila Müller-Karpejevo časovno ločitev, deljeno glede na motiv. V Ha B1 je Müller-Karpe postavil latvice z motivom vertikalnih snopov na ramenih. Za Ha B2 v Rušah je značilen motiv z vodoravnim trakom in navpičnimi snopi pod njim, v Ha B3 pa naj bi bil tipičen motiv vodoravnega traku pod ustjem.<sup>290</sup> Enoročajna skodela iz Pavšlarjeve hiše (*t. 19: 3*) lahko glede na motiv uvrstimo v Ha B3.

Poleg loncev in skled ima Pavšlarjeva hiša še druge, tipično naselbinske najdbe, ki se zelo redko pojavljajo v grobovih.<sup>291</sup> Predvsem gre za pekve (*t. 3: 3; 5: 4; 10: 1; 11: 2; 13: 8; 14: 8; 17: 11*), pladnje (*t. 17: 3*), vretenca (*t. 4: 15; 9: 16; 10: 2; 12: 15; 14: 10*), uteži za statve (*t. 15: 4,6,8*), svitek (*t. 14: 9*) in del prenosnega ognjišča oz. koze (*t. 9: 6*). Njihove oblike so zelo splošne; najdemo jih tako v kulturi žarnih grobišč kot v železni dobi.<sup>292</sup>

Zgornji del pladnja (*t. 17: 3*) oz. ustje omenjenega pladnja bi lahko primerjali s pladnjem iz hiše A iz naselja Kučar, ki sodi v mlajši del certoškega in predvsem v negovski horizont.<sup>293</sup> Dno je drugačno kot pri pladnju iz Pavšlarjeve hiše. Na pladenj na *t. 17: 3* spominja pladenj iz Istre, iz Kaštelirja pri Novi vasi.<sup>294</sup>

Podobno »koko« - zaščito pred ognjiščem, kot je kranjska (*t. 9: 6*), najdemo v naselbini Poštela.<sup>295</sup> Tudi kranjska ima okras odtisnjenega krožnega pečata.

Lonca na *t. 10: 10* in *t. 14: 4* lahko primerjamo z latenskima fragmentoma ustij, ki sta okrašena v tehniki vrezovanja iz Gradišča pri Krškem.<sup>296</sup>

Precej posod je bilo okrašenih z metličenjem (*t. 11: 5; 12: 3,13; 14: 14; 15: 1,3; 17: 9*). V enem

<sup>282</sup> J. Dular, Ciglencečki, A. Dular 1995, 51, 57, t. 52: 7; 59: 7.

<sup>283</sup> Stare 1975a, t. 38: 3; 56: 8; Dular 1978b, 38, 40.

<sup>284</sup> Puš 1982, t. 20: 4.

<sup>285</sup> Teržan, Lo Schiavo, Trampuž Orel 1984-1985, t. 33: A1; Teržan, Trampuž 1973, 422.

<sup>286</sup> Teržan 1990, 34, 35, 119, sl. 26; t. 59: 1.

<sup>287</sup> Pahič 1957, t. 17: 5.

<sup>288</sup> Lubšina Tušek 1996, t. 11: 1.

<sup>289</sup> Horvat 1983, 147, t. 9: 25; 11: 22.

<sup>290</sup> Müller-Karpe 1959, 122, horizontalna stratigrafija sl. 11: 6; Ha B1: t. 115: A1; Ha B2: t. 110: D2, E4; Ha B3: t. 109: A4, F1; Horvat 1983, 147.

<sup>291</sup> Horvatova navaja prisotnost naselbinskih najdb v grobovih (Horvat 1983, 147, 159), in sicer v Lajhu (svitek v grobu), v Rušah (Müller-Karpe 1959, t. 113: A3, pekva v grobu) in na Pobrežju (Pahič 1972, t. 2: 4, svitki v grobu). Prav tako je prisoten svitek v grobu 28 v Forminu (Jerman 1976, 186, t. 3: 2); grob 28 je iz konca kulture žarnih grobišč (HaB2/3) in sodi v mariborsko-ruško skupino.

<sup>292</sup> Horvatova (1983, 147) omenja: Müller-Karpe 1959, t. 113: A3; Teržan 1990; Oman 1981; Gabrovec, Frey, Foltiny 1969; Lamut 1988-1989.

<sup>293</sup> J. Dular, Ciglencečki, A. Dular 1995, 38, t. 13: 7.

<sup>294</sup> Sakara 1998, t. 28: 15.

<sup>295</sup> Teržan 1990, t. 22: 26; 26: 7.

<sup>296</sup> Gabrovec 1966c, t. 31: 1,2.

primeru gre za grobo zrnato lončenino, v ostalih primerih pa za drobnazrnato z vsebnostjo kalcijevega karbonata, vedno izdelano prostoročno. Najbližja metličeno okrašena keramika je v grobu pri farni cerkvi in v srednjelatenskem grobu 11 pri vili Prah v Kranju.<sup>297</sup> J. Horvat omenja posamične primere metličastega okrasa že v kulturi žarnih grobišč in v starejši železni dobi,<sup>298</sup> ki je sicer številneje zastopan na latenskodobnih posodah, ki so prav tako lahko izdelane prostoročno.<sup>299</sup> Metličasto keramiko poznamo tudi v zgodnji in pozni antiki. Za naše kose, glede na debelino in fakturo, ki ni tako pogosta pri posodah iz žarnogrobišnega obdobja in starejšega halštata v Pavšlarjevi hiši, menimo, da je latenska.

### SKLEP

Z zaščitnim posegom so bile na prostoru Pavšlarjeve hiše odkrite naselbinske strukture, ki dopolnjujejo podobo na kranjskem pomolu, kot je predvidela J. Horvat.<sup>300</sup>

Ohranile so se stavbne ostaline: stojke za nosilce stavbne konstrukcije, vkopi, ognjišče (?), shrambene jame in veliko keramičnega gradiva, ki razširja vedenje o naselbinski lončenini Kranja na prehodu iz pozne bronaste dobe na začetek starejše železne dobe.

Naselbinske strukture lahko interpretiramo kot ostaline enega bivanjskega objekta oz. hiše 1. Objekt je imel pravokoten tloris. Značilna je gradnja z v zemljo zabitimi nosilnimi lesenimi koli, ki so bili povezani med seboj s prepletom in deskami. Stene so bile butane oz. ometane z ilovico. Za to govorijo številni ostanki prežganega ilovnatga ometa, v katerem so se ohranili odtisi protja in desk (*sl. 5 in 6*).

Hiša 1 je imela v svojem južnem delu domnevno ognjišče obdano s kamni, notranjost hiše pa je bila lepo opremljena z okrašenim hišnim ometom (*t. 13: 10; sl. 11*). Tako je hiša 1 primerljiva z nekaterimi hišami z Mosta na Soči.<sup>301</sup>

V notranjosti domnevne hiše 2 je bila odkrita črna plast (plast 19) bogata s keramiko, hišnim lepom ter zaplatami oglja.

V hiši 1 in domnevni hiši 2 je bilo najdenega največ keramičnega gradiva, kar predstavlja tipičen



*Sl. 11:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Okrašen hišni omet (foto: Aleš Ogorelec).

*Fig. 11:* Kranj, Pavšlar house. Decorated house daub (photo: Aleš Ogorelec)

kuhinjski inventar dveh prazgodovinskih hiš: veliko loncev in skled ter nekaj vrčev, amfor, kantarov in pladnjev.

Keramično gradivo kaže časovni razpon obravnavanih stavb. Oba objekta sta istočasna in sodita v čas Ha B3/C1, saj je največ keramike zastopane prav iz tega obdobja.

Večina prežganih keramičnih posod sodi na prehod pozne bronaste dobe v zgodnjo železno dobo (Ha B3/C1), torej v čas obstoja hiše 1 in domnevne hiše 2. Požar se je verjetno zgodil tekom Ha C1 in uničil obe stavbi, ki verjetno nista bili obnovljeni.

Nekatere oblike posod so dolgotrajne in zato kronološko neobčutljive. Te posode so: amfore, tulipnasti lonci (*t. 16: 12; 17: 2,5*), cilindrični lonci, posevno fasetirane latvice, globoke latvice in konična skleda (*t. 17: 8*), ki so jih izdelovali v časovnem razponu od starejše kulture žarnih grobišč (Ha A2/B1) do začetka starejše železne dobe (Ha C1), ko izginjajo iz uporabe. Te oblike posod nakazujejo stike Kranja z osrednjo Slovenijo, še posebej z njenim vzhodnim delom - z *ruško skupino* ter s *Koroško* in *srednjim Podonavjem*. Tulipnasti lonci (*t. 16: 12; 17: 2,5*) ter amfore kažejo na povezave Kranja tako z najdišči ruške skupine ob Dravi kakor tudi z Dobovo.

<sup>297</sup> Horvat 1983, t. 4: 15; 5: 16; 11: 24,33,35; 15: 10; 17: 11,12; 19: 7,11; 22: 6,8-18; Gabrovec 1966b, t. 6: 12.

<sup>298</sup> Horvat 1983, 149, 185, op. 102; Pahič 1957, t. 6: 1, na spodnjem delu velike žare; Gabrovec 1960a, t. 9: 8; Teržan 1977, 13, Most na Soči, gr. S 1775, sl. 1: 11, grob je iz časa sv. Lucija IIc; Oman 1981, t. 58: 7,8,13.

<sup>299</sup> Horvat 1983, 149, 185, op. 103. V grobovih: Guštin 1977, t. 17: 5,9,10; Knez 1977, t. 1: 5; 11: 13. V naselbinah: Gabrovec 1966c, t. 31: 1-6; Frey, Gabrovec 1969, 14, sl. 1: 3,6; 2: 13,14; Gabrovec 1965, t. 4: 3,5.

<sup>300</sup> Horvat 1983.

<sup>301</sup> Svoljšak 1980, 190, 191.

Najdene oblike, ki so poleg že zgoraj omenjenih oblik posod, značilne prav za obdobje Ha B3/C1, so kantarosi in vrči, veliki lonci (*t. 1:* 12; *2:* 1; *3:* 9; *4:* 1; *8:* 1,2; *16:* 1), kroglasti lonci, tulipanasti lonci (*t. 13:* 1,14; *16:* 9,11; *17:* 6), lonci na *t. 5:* 11 in *t. 12:* 20, trebušasti lonci (*t. 2:* 9; *13:* 17), lonci na *t. 2:* 16 in *t. 16:* 3,4 itd. Večina naštetih oblik posod nakazuje tesne stike Kranja z ljubljansko in ruško skupino oz. nastajajočima dolensko in štajersko skupino starejše železne dobe. S psevdovrvičastim motivom odprtega trikotnika s podaljškom na bikoničnih loncih, z motivom pokončnega šrafranega trikotnika na skodeli na *t. 3:* 7, z lonci na *t. 8:* 1 ter s kaneliranimi latvicami (*t. 3:* 1) se poleg močne povezave z *vzhodno Slovenijo* kažejo še stiki s *severnobalkanskim prostorom* in *panonskim obrobjem*. Kantarosi kažejo na stike s severovzhodno Slovenijo, s Koroško (natančneje z Bregom), sorodni a zgodnejši kantarosi pa tudi s Primorsko (Sv. Barbara pri Jelarjih).

Zgostitev keramičnih posod, tako starejših, kronološko manj občutljivih, kot mlajših oblik posod v Pavšlarjevi hiši, kaže na čas Ha B3/C1, zato lahko obe hiši datiramo v to obdobje.

V kranjski naselbini izstopata po bogati ornamentiki amfora in vrč, ki imata zanimivo kombinacijo različnih krasilnih tehnik in motivov. Namreč motiva na amfori (*t. 7:* 2) in na vrču (*t. 7:* 1) sta si zelo podobna. Glede oblike in "spodnjega" dela motiva - pasu horizontalnih vzporednih linij s snopi vertikalnih linij spodaj, se tako vrč kot tudi amfora navezuje na ruško skupino. "Zgornja" dela motivov - niz vtisnjenih krožcev v obliki križa in romba na vrču oz. motiva X na amfori, pa kažeta na podobnosti z *Mostom na Soči*, kjer je motiv križa kar pogost. V Mostu na Soči ga najdemo tako na skodelicah kot na glinenih situlah in izdelan je lahko tako kot na kranjskem vrču z vtisnjenimi pikami ali z bronastimi žeblički. Specifičnost ornamenta na vrču in amfori iz Pavšlarjeve hiše nam kaže sintezo različnih elementov, tako vzhodnih, ruških na eni strani, kot zahodnih, svetolucijskih na drugi strani. V Kranju je s tem okrasom izražena lokalna specifičnost, ki se kaže v fini keramiki.

Zanimiva sta bikonična lonca (*t. 8:* 3; *9:* 1), ki imata psevdovrvičast okras. Oba motiva sestavlja horizontalni trak vzporednih linij in spodaj vertikalni ter izmenično poševni snop vzporednih linij, zgoraj pa odprt trikotnik s podaljškom oz. zastavicama na vrhu, le da je motiv na *t. 8:* 3 še belo inkrustiran. Oba lonca, ki sta bila najdena v hiši 2, zaradi svoje oblike, podobnega okrasa in sestave lončarske mase

z vsebnostjo kremenca izstopata iz ostalega kuhinjskega repertoarja v Pavšlarjevi hiši.

Če povzamemo, na območju Pavšlarjeve hiše sta najverjetneje dve prazgodovinski hiši z značilnim kuhinjskim inventarjem, ki sta bili poseljeni v časovnem razponu Ha B3/C1, in sta zgoreli najverjetneje v teku Ha C1.

Nekatere posode (lonci na *t. 10:* 10 in *t. 14:* 12,14 ter konične globoke sklede na *t. 17:* 8) so mladohalštatske ali latenske in potrjujejo, da je bil kranjski pomol poseljen tudi v mlajših obdobjih prazgodovine, čeprav na kranjskem pomolu še ni bilo odkritih arhitekturnih ostalin iz mlajše železne dobe.

## KATALOG

Celotno keramično gradivo šteje 5060 fragmentov posod in drugih predmetov in v okviru tega sem naredila izbor za izris. Izbor je sestavljen iz 527 keramičnih odlomkov, nekatere sem uspela tudi rekonstruirati, tako da je na tabelah predstavljenih 377 risb. Štiri izrisani predmeti niso keramični, in sicer: koščeno vretenca, dva brusna kamna in bronasta igla.<sup>302</sup>

Opisi najdb so v katalogu razporejeni po sektorjih (sektor A, B in C), v okviru sektorja pa po plasteh, vkopih ali kvadrantih. Pri najdbah, ki niso bile odkrite v okviru sektorja, je označeno le mesto, kjer je bil predmet najden, npr.: dvorišče ali med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo. Najdbe, za katere ne vem natančnejše lokacije, vodim z oznako "brez podatka". Navedbi lokacije sledi številka table, na kateri so predmeti iz določenega vkopa ali kvadranta predstavljeni (hiša 1, jama za kol 2 - *t. 1*), opisi predmetov pa so oštevilčeni v skladu z risbami na tablah.

Značilnosti keramike so opisane v naslednjem zaporedju: osnovna oblika predmeta, mere predmeta, način izdelave, stopnja zrnivosti, barva zunanje in notranje površine ter okras pri ornamentiranih kosih. Pri okrasu navajam v oklepaju motiv, osnovno tehniko izdelave in varianto osnovne tehnike okraševanja.

Če piše na koncu kataloškega opisa »deformiran« v ognju, pomeni, da gre za prežgan in zaradi ognja poškodovan predmet.

Oznaka (?) pomeni, da je določitev osnovne oblike predmeta negotova.

Keramika na tabelah je v merilu: 1:3, le lonec na *t. 8:* 1 je v merilu 1:4, kovina pa je v merilu 1:2.

Mere so izražene v centimetrih.

Najdbe hrani ZVNKD Kranj.

Stopnja zrnivosti (po M.Horvat<sup>303</sup>):

Zelo fino zrnata masa:

- velikost zrnca do 0,25 mm

- pogostost obilna (nad 10 zrnca na cm<sup>2</sup>)

Fino zrnata masa:

- velikost zrnca od 0,26 do 0,50 mm

- pogostost obilna (nad 10 zrnca na cm<sup>2</sup>)

Drobno zrnata masa:

- velikost zrnca od 0,51 do 2,00 mm

- pogostost obilna (nad 10 zrnca na cm<sup>2</sup>)

Grobo zrnata masa:

- velikost zrnca od 2,01 do 3,00 mm

- pogostost obilna (nad 10 zrnca na cm<sup>2</sup>)

Zelo grobo zrnata masa:

- velikost zrnca nad 3,01

- pogostost obilna (nad 10 zrnca na cm<sup>2</sup>)

<sup>302</sup> M. Sagadin je poleg bronaste igle (*t. 14:* 7) narisal še latvici na *t. 4:* 3 in *t. 19:* 3.

<sup>303</sup> Horvat 1999, 159.

Barvo sem določevala s pomočjo Munsellove lestvice (Munsell Soil Colour Charts, New York 1992). Barvo prazgodovinske keramike je težko določevati, saj je redko enobarvna, zato sem vedno upoštevala največjo površino posode določene barve.

### Hiša 1

Tabla 1

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/ in 2,5Y N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 15,8 cm; lega: hiša 1, jama za kol 2.
2. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjave barve (10YR 6/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 10,1 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj temno rjava (5YR 4/2) in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 18 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/3 in 7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 15,2 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 18,6 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
6. Frag. pekve; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (5YR 6/4) in znotraj rjava (10YR 5/3); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis šila); vel.: 4,5 x 3,9 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
7. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6 in 7,5YR 6/6); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); vel.: 4,1 x 3,3 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
8. Kamnit brus; vel.: 9,2 x 3,5 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
9. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/6) in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; vel.: 4,5 x 4,3 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
10. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); vel.: 7 x 6,6 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
11. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6 in 7,5YR 5/4); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 3,7 x 4,2 cm; lega: hiša 1, jama za kol 5.
12. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija prekinjena z apliko) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis šila ter ročno oblikovana aplikacija); vel.: 15,1 x 48 cm; lega: hiša 1, ognjišče/vkop 7.
13. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj blede rjave barve (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 21,2 cm; lega: hiša 1, ognjišče/vkop 7.

Tabla 2

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (5YR 6/6) in znotraj rdeča (2,5YR 5/8); sestava: fino zrnata; pr. ustja 40,8 cm; lega: hiša 1, ognjišče/vkop 7.
2. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj temno rjava (10YR 4/2) in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 19,2 cm; lega: hiša 1, ognjišče/vkop 7.
3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; deformiran v ognju; pr. ustja 15,4 cm; lega: hiša 1, ognjišče/vkop 7.
4. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj siva (10YR

5/1) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); deformiran v ognju; vel.: 4 x 5,2 cm; lega: hiša 1, ognjišče/vkop 7.

5. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 6,4 x 6,5 cm; lega: hiša 1, ognjišče/vkop 7.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdeča (2,5YR 5/4) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 23,6 cm; lega: hiša 1, lisa 6.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 15 cm; lega: hiša 1, lisa 6.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 19,6 cm; lega: hiša 1, lisa 6.

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 7/6) in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 16,4 cm; lega: hiša 1, plast 1.

10. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdečkasta (rožnata) (7,5YR 8/4) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji, snop (več) vertikalnih vzporednih linij spodaj) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); vel.: 4,3 x 5 cm; lega: hiša 1, plast 1.

11. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj siva (7,5YR N4/) in znotraj blede rjava (10YR 7/4); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji) izdelan v tehniki vrezovanja in vtiskovanja (žlebljenje in odtis vrvice); vel.: 7,1 x 6,7 cm; lega: hiša 1, plast 1.

12. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj temno rjava (5YR 4/2) in znotraj rjava (5YR 4/4); sestava: drobno zrnata; vel.: 4,8 x 5,2 cm; lega: hiša 1, plast 1.

13. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/6) in znotraj rdeče črna (5YR 3/1); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); vel.: 7,7 x 11 cm; lega: hiša 1, plast 1.

14. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 6/6) in znotraj rdečkasto rožnata (7,5YR 7/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija, neorganizirane poševne linije zgoraj) izdelan v tehniki apliciranja, vtiskovanja in vrezovanja (rebno, odtis šila in pravi vrez); vel.: 6,5 x 9,8 cm; lega: hiša 1, plast 1.

15. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjave barve (10YR 4/2); sestava: drobno zrnata; vel.: 3,3 x 2,3 cm; lega: hiša 1, plast 1.

### Domnevena hiša 2

16. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis šila); pr. ustja 22 cm; lega: hiša 2, lisa 3.

Tabla 3

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (2,5YR N3/); sestava: fino zrnata; okras (pas horizontalnih vzporednih linij) izdelan v tehniki vrezovanja (kaneliranje); pr. ustja 20,6 cm; lega: hiša 2, lisa 6.
2. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rdeča (2,5YR 4/6 in 2,5YR 4/8); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 3,1 x 3,9 cm; lega: hiša 2, lisa 6.
3. Frag. ustja z ostenjem - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 4/4); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 34,5 cm; lega: hiša 2, lisa 1.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 16,4 cm; lega: hiša 2, lisa 1.

5. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj siva (7,5YR N4/) in znotraj rdeča (2,5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 4,8 x 3,3 cm; lega: hiša 2, lisa 1.

6. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj sivo črna (2,5YR N3/) in znotraj rdeča (2,5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); vel.: 2,2 x 3,3 cm; lega: hiša 2, lisa 1.

7. Skodela - enoročajna; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; okras (stoječi šrafiran trikotnik) izdelan v tehniki vrezovanja (pravi vrez); pr. ustja 20,1 cm; pr. dna 9,5 cm; lega: hiša 2, kv. 3, plast 19.

8. Kantaros; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (5YR 7/6); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji, snop (več) vertikalnih vzporednih linij spodaj) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); pr. ustja 10,5 cm; pr. dna 7,8 cm; lega: hiša 2, kv. 3, plast 19.

9. Frag. ostenja - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (5YR 6/6) in znotraj siva (10YR 5/1); sestava: fino zrnata; vel.: 20,5 x 23 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

Tabla 4

1. Frag. ostenja - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdečkasto (rožnata) (7,5YR 7/4) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 15 x 20,8 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

2. Latvica; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 21,4 cm, pr. dna 9,2 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

3. Latvica; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; okras (trak vertikalnih snopov vzporednih linij in nepravilnega križa) izdelan v tehniki vtiskovanja (psevdozvrčast okras); pr. ustja 19,8 cm, pr. dna 7,5 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

4. Latvica; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); pr. ustja 18,2 cm, pr. dna 7,3 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (5YR 4/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 12,8 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 11,6 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 8 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (5YR 6/4); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 9,5 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (2,5YR 4/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 14,8 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

10. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: drobno zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); deformiran v ognju; vel.: 6,7 x 8,6 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

11. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2 in 10YR 6/3); sestava: fino o zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 7,9 x 15,1 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

12. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj svetlo rdeča (5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis šila); deformiran v ognju; vel.: 5,6 x 6,5 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

13. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2), notranja površina ni ohranjena; sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija, snop (več) vertikalnih vzporednih linij spo) izdelan v tehniki apliciranja, vtiskovanja in vrezovanja (rebno in odtis šila in žlebljenje); vel.: 6,7 x 5,4 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

14. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/4), notranja površina ni ohranjena; sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); vel.: 3,3 x 5,3 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

15. Vretnice; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino o zrnata; vel.: 2 x 3,3 cm; lega: hiša 2, kv. 3 in 5, plast 19.

Tabla 5

1. Frag. ostenja - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); deformiran v ognju; vel.: 6,6 x 19,2 cm; lega: hiša 2, kv. 5, plast 19.

2. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 17,9 cm; lega: hiša 2, kv. 5, plast 19.

3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis prsta); pr. ustja 18,5 cm; lega: hiša 2, kv. 5, plast 19.

4. Frag. ustja z ostenjem - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/3) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/4); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); pr. ustja 26 cm; lega: hiša 2, kv. 5, plast 19.

5. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 4,5 x 6,1 cm; lega: hiša 2, kv. 5, plast 19.

6. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); deformiran v ognju; vel.: 5,7 x 3,6 cm; lega: hiša 2, kv. 5, plast 19.

7. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; okras (pas visečih in stoječih praznih trikotnikov, horizontalna linija zgoraj in spodaj; pod horizontalno linijo spodaj trak izmeničnih poševnih vzporednih linij (ki tvorijo neke vrste cikcakast motiv)) izdelan v tehniki vrezovanja (pravi vrez); deformiran v ognju; vel.: 4,3 x 8,8 cm; lega: hiša 2, kv. 5, plast 19; *sl. 10*.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (7,5YR 5/4) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 31,1 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1; *sl. 10*.

9. Frag. ustja in dna z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (5YR 7/6) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 26,3 cm, pr. dna 17,1 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

10. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2 in 10YR 6/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 11,4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

11. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: drobno zrnata; deformiran v ognju; pr. ustja 14,1 cm, pr. dna 14,1 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

12. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (7,5YR 6/4) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 16,8 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

13. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2 in 10YR 6/4); sestava: zelo grobo zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); pr. ustja 16,4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

14. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3 in 10YR 6/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 14,9 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

15. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (10YR 4/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 9,8 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

16. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 6/6) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 10,6 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

*Tabla 6*

1. Frag. dna z ostenjem - latvica; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (7,5YR 6/4) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); pr. ustja 6,8 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

2. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/4); sestava: fino zrnata; vel.: 6 x 3,5 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

3. Frag. ustja z ostenjem - latvica; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3 in 7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; deformiran v ognju; pr. ustja 23,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

4. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; vel.: 8,3 x 4,4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 27 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 6/6) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 25,6 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

7. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 5/1); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki modeliranja (plastično rebro); vel.: 6,8 x 4,25 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 6/6) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 13,4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 6/6) in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 17,2 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

10. Dva frag. ostenja; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; okras (neopredeljen) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis pečata - dve poševni vzporedni in vertikalna linija); vel.: 4,9 x 5,4 cm in 5,2 x 5,6 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

11. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; okras (neopredeljen) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis vrvice); pr. ustja ? cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

12. Dva frag. ostenja; izdelana prostoročno; barva: zunaj rdeča (2,5YR 5/6) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna in poševna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja in poslikave (odtis pečata - horizontalna linija krožcev, poslikava na nežgani površini s pigmentiranim premazom - poševna linija); vel.: 2,8 x 4,1 cm in 3,8 x 5,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

13. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/6), notranja površina ni ohranjena; sestava: fino zrnata; okras (prekinjena cikcak linija, horizontalna linija zgoraj)

izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); vel.: 4,2 x 6,1 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

14. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (neopredeljen) izmenični snopi poševnih vzporednih linij) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis vrvice); vel.: 3,7 x 4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

15. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: fino zrnata; okras (stoječi šrafiran trikotni motiv) izdelan v tehniki vrezovanja (pravi vrez); deformiran v ognju; pr. ustja ? cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

16. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj sive (10YR 6/1) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; okras (neopredeljen) izdelan v tehniki vrezovanja (prebadanje); vel.: 3,3 x 5 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

17. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdeče črna (2,5YR N3/), notranja površina ni ohranjena; sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); vel.: 5,3 x 5,1 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

18. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj sivo črna (7,5YR N3/) in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); vel.: 5,8 x 5,3 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

19. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6); sestava: fino zrnata; okras (neopredeljen) izdelan v tehniki vrezovanja (pravi vrez); deformiran v ognju; vel.: 3,7 x 3,2 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1.

*Tabla 7*

1. Vrš; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj siva (10YR 6/1); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji, motiv križa in romba zgoraj, zaprt s snopom poševnih vzporednih linij, ki so omejene s poševno linijo zgoraj, izmenično snop vertikalnih vzporednih in dveh vertikalnih vzporednih linij spodaj - motiv zaprt z visečo girlando / ločno linijo) je izdelan v tehniki vrezovanja in vtiskovanja (žlebljenje - dve horizontalni vzporedni liniji in izmenično snop vertikalnih vzporednih in dveh vertikalnih vzporednih linij in odtis pečata, krožci - motiv križa in romba); deformiran v ognju; pr. ustja 12,5 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1; sl. 7.

2. Amfora; izdelana prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (7,5YR 6/4) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (pas horizontalnih vzporednih linij, ki se lomi pravokotno navzdol pri ročaju, pas X motiva zgoraj, snopi vertikalnih vzporednih linij spodaj) je izdelan v tehniki vrezovanja in vtiskovanja (žlebljenje - pas horizontalnih vzporednih in snopi vertikalnih vzporednih linij in odtis pečata, krožci - horizontalna linija in X motiv); deformirana v ognju; pr. ustja 13,8 cm, pr. dna 8 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 1; sl. 8; 20.

3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; deformiran v ognju; pr. ustja 17,4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 6/6) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 34,9 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3 in 10YR 6/4); sestava: drobno zrnata; deformiran v ognju; pr. ustja 22 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 33,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 16,6 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2 in 10YR 6/3); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis pečata - horizontalna linija krožcev); pr. ustja 15,2 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 15 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

10. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis pečata - horizontalna linija krožcev); deformiran v ognju; pr. ustja 17,1 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

Tabla 8

1. Frag. ustja z ostenjem - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); pr. ustja 42,9 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

2. Frag. ostenja - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (7,5YR 6/4) in znotraj temno rjava (10YR 4/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); deformiran v ognju; vel.: 10,4 x 23,4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

3. Frag. ustja z ostenjem - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj siva (10YR 6/1) in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; okras (frag.1: horizontalna linija, frag.2: pas horizontalnih vzporednih linij, odprt trikotnik s podaljškom na vrhu zgoraj, izmenični snopi poševnih vzporednih linij spodaj) izdelan v tehniki vtiskovanja in inkrustiranja (pseudovrvičast okras in sledovi inkrustacije); pr. ustja 22,7 cm; vel. frag. ostenja: 5,6 x 5,8; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

Tabla 9

1. Frag. ostenja - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (7,5YR N6/ in 2,5Y N5/); sestava: fino zrnata; okras (pas horizontalnih vzporednih linij, pas odprtih trikotnikov s podaljškom na vrhu zgoraj, izmenični snopi poševnih vzporednih linij in snopi vertikalnih vzporednih linij spodaj) izdelan v tehniki vtiskovanja (pseudovrvičast okras); r oboda = 20 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

2. Frag. ustja z ostenjem - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdečkasto (rožnato) siva (7,5YR 6/2) in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); deformiran v ognju; pr. ustja 17 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 24,2 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 20,8 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

5. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj siva (2,5YR N4/); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji) izdelan v tehniki vrezovanja (pravi vrez); deformiran v ognju; vel.: 8 x 8,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

6. Fr. kože ali uteži; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/6), notranja površina ni ohranjena; sestava: zelo grobo zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis pečata - krožca); vel.: 6,9 x 9,5 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

7. Dva frag. ostenja; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (frag.1:

pas horizontalnih vzporednih linij, snop vertikalnih vzporednih linij z izmeničnima snopoma poševnih vzporednih linij spodaj, frag.2: pas horizontalnih vzporednih linij, ki se lomi pravokotno navzdol) izdelan v tehniki vtiskovanja (pseudovrvičast okras); vel.: 5,5 x 7,3 cm in 5,2 x 7,4; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

8. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 5 x 4,9 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

9. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja (pravi vrez); vel.: 2,5 x 2,3 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

10. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/6), notranja površina ni ohranjena; sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); deformiran v ognju; vel.: 3,2 x 5 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

11. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis šila); vel.: 5,45 x 11,3 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 2.

12. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 23,5 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 4.

13. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rdeče črna (2,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 14,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 4.

14. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rdeča (5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); deformiran v ognju; vel.: 4,3 x 5,5 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 4.

15. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rdeče črna (2,5YR N2,5/); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja, apliciranja in vrezovanja (rebno in odtis prsta, kaneliranje); vel.: 4,3 x 5,3 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 4.

16. Vretence; izdelano prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; vel.: 2,5 x 2,9 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 4.

Tabla 10

1. Frag. ostenja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 7/6) in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni liniji, horizontalna linija spodaj) izdelan v tehniki vrezovanja, apliciranja in vtiskovanja (žlebljenje, rebro in odtis prsta); vel.: 8,9 x 14,9 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 6.

2. Vretence; izdelano prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; vel.: 3,3 x 3,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 6.

3. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdeče črna (2,5YR N3/), notranja površina ni ohranjena; sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); vel.: 5,1 x 6 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 6.

4. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 4/4) in znotraj rdeča (2,5YR 4/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebno); vel.: 6,3 x 3,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 6.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (2,5YR N4/ in 5YR 4/1); sestava: fino zrnata; okras (neopred.) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); pr. ustja 39,8? cm; lega: obm. hiše 2, kv. 7 in 8.

6. Frag. keramike; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (7,5YR 6/4) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: drobno

zrnata; vel.: 12,6 x 10,7 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 7 in 8.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 16 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 7 in 8.

8. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdečkasta (rožnata) (7,5YR 8/4) in znotraj siva (5YR 4/1); sestava: drobno zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); vel.: 2,7 x 3 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 7 in 8.

9. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki modeliranja (plastično rebro); vel.: 4,5 x 4 cm; lega: obm. hiše 2, kv. 7 in 8.

#### Ruševini hiše 1 in domnevne hiše 2

10. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 25,7 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

11. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 14 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

12. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 22 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

13. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/6) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 19 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

14. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj temno rjava (5YR 4/1) in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalni pas) izdelan v tehniki poslikave (poslikava na nežgani površini s pigmentiranim premazom); vel.: 5,5 x 7,1 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

15. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 20,4 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

16. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/4 in 10YR 6/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 14 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (2,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 22,9 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (2,5YR N3/); sestava: fino zrnata; fasetirano; pr. ustja 12,9 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija), fasetirano; pr. ustja 22 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

10. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj sivo črna (7,5YR N3/) in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 12 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

11. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (5YR 4/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 31,6 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

12. Vretence; izdelano iz živalske kosti; iz sklepne glavice humerusa ali femurja;<sup>304</sup> vel.: 1,3 x 3,7 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

13. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (7,5YR N5/); sestava: fino zrnata; deformiran v ognju; vel.: 3 x 3,3 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

14. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: drobno zrnata; vel.: 4,3 x 4,7 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

15. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: grobo zrnata; vel.: 6,5 x 4,3 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

16. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: zelo grobo zrnata; okras (nepravilni križ) izdelan v tehniki vrezovanja (pravi vrez); vel.: 6,7 x 6,4 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

17. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 4/3); sestava: zelo grobo zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki modeliranja (plastična izboklina); vel.: 4,7 x 5,4 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

18. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (10YR 4/2); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki modeliranja (dve plastični izboklini); vel.: 6,3 x 6,3 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

Tabla 11

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj sivo črna (7,5YR N3/) in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 37,8 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

2. Frag. ustja z ostenjem - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); pr. ustja ? cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 17,3 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 14,6 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

5. Frag. dna z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: drobno zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja ("metličenje"); pr. dna 13,2 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 16,2 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

Tabla 12

1. Frag. izliva - dulec; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: drobno zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis šila); vel.: 2,7 x 2,7 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

2. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6 in 5YR 5/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis pečata - horizontalna linija krožcev); vel.: 1,5 x 3,2 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

3. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: drobno zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja ("metličenje"); vel.: 4,3 x 4,8 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

4. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (5YR 7/6 in 5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (pas horizontalnih vzporednih linij) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); vel.: 2,5 x 2,5 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

5. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/4) in znotraj siva (10YR 5/1); sestava: drobno zrnata; okras (pas horizontalnih vzporednih linij) izdelan v tehniki vrezovanja

<sup>304</sup> Za pomoč pri določitvi kosti, se najlepše zahvaljujem dr. T. Tomazzo Ravnik.

vanja (kaneliranje); vel.: 3,5 x 3,4 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

6. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/4) in znotraj blede rjava (10YR 7/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); vel.: 3,3 x 3,2 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

7. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (reb-ro); vel.: 4,5 x 7,1 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

8. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6 in 7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (reb-ro in odtis prsta); vel.: 4,7 x 4,3 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

9. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj temno rjave (5YR 4/2) in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplika); vel.: 4 x 5 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

10. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplika); vel.: 5,6 x 4,3 cm; lega: obm. hiše 1, ruševinska plast.

11. Frag. ustja z ostenjem - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/3) in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 19 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

12. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (10YR 3/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 8,9 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

13. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/4); sestava: drobno zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja ("metličenje"); pr. ustja 8 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

14. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (10YR 5/1); sestava: fino zrnata; vel.: 3,6 x 3,1 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

15. Vretence; izdelano prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: fino zrnata; vel.: 2,1 x 3,1 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

16. Frag. ostenja - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (10YR 5/2) in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (reb-ro); vel.: 17,4 x 17,2 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

17. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (7,5YR 5/4) in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: drobno zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplika); vel.: 2,2 x 3,4 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

18. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (reb-ro); vel.: 3,6 x 2,4 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

19. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (reb-ro in odtis prsta); vel.: 3,8 x 4 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

20. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj blede rjava (10YR 7/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 18,8 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

21. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (10YR 5/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 12,4 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

va: drobno zrnata; deformiran v ognju; pr. ustja 19,8 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

2. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis pečata - horizontalna linija krožcev); deformiran v ognju; pr. ustja 16,7 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

3. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (reb-ro in odtis šila); vel.: 4,6 x 4 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

4. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (reb-ro in odtis šila); vel.: 5,8 x 5,3 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

5. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji, snop (več) vertikalnih vzporednih linij spodaj) je izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); deformiran v ognju; vel.: 5,9 x 6,5 cm; lega: obm. hiše 2, ruševinska plast.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); pr. ustja 12,3 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6 in 5YR 6/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 17,1 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast.

8. Frag. ustja z ostenjem - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/4 in 7,5YR 5/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) je izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (reb-ro in odtis šila); pr. ustja 23,3 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast.

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (10YR 5/2) in znotraj sivo črna (10YR 3/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 11,4 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast.

10. Frag. ostenja - hišni lep; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (2,5YR 6/2); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji, snop vertikalnih vzporednih linij spodaj) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); vel.: 6,4 x 5,4 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast; *sl. II.*

11. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: zelo grobo zrnata; vel.: 3,5 x 4,1 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast.

12. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/4) in znotraj svetlo rdeča (5YR 6/8); sestava: drobno zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki modeliranja (plastična izboklina); vel.: 3,8 x 5,2 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast.

13. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj blede rjava (10YR 7/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (reb-ro in odtis šila); vel.: 6,4 x 6,3 cm; lega: obm. hiše 1, mlajša postdepozicijska plast.

14. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/2) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 25,3 cm; lega: obm. hiše 1.

15. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdeča (2,5YR 5/8) in znotraj siva (2,5YR N5/); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 31,4 cm; lega: obm. hiše 1.

16. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (5YR 6/6) in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 24 cm; lega: obm. hiše 1.

17. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3 in 10YR 6/2); sestava: fino

Tabla 13

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (7,5YR 6/4) in znotraj rjava (5YR 5/4); sestava:

zrnata; pr. ustja 10,8 cm; lega: obm. hiše 1.

18. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (10YR 6/1); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 27,5 cm; lega: obm. hiše 1.

19. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdeče črna (2,5YR N3/) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis šila); vel.: 4,9 x 3,6 cm; lega: obm. hiše 1.

Tabla 14

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 28,3 cm; lega: obm. hiše 1.

2. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (5YR 6/8 in 7,5YR 6/6); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prsta); vel.: 5,3 x 4,6 cm; lega: obm. hiše 1.

3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: grobo zrnata; deformiran v ognju; pr. ustja 18,5 cm; lega: obm. hiše 2.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo siva (10YR 7/2) in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 20 cm; lega: obm. hiše 2.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 8,7 cm; lega: obm. hiše 2.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 19,5 cm; lega: obm. hiše 2.

7. Frag. bronaste igle s spiralno uvito glavico; vel. 5,9 cm; presek: 0,3 cm; lega: obm. hiše 2.

8. Frag. ustja z ostenjem - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 25,5 cm; lega: obm. hiše 2.

9. Frag. svitka; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (2,5YR 5/2); sestava: fino zrnata; vel. 4,4 x 8,4 cm; lega: obm. hiše 2. Najdena še dva druga zelo podobna svitka.

10. Frag. vretenca; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (10YR 3/2); sestava: fino zrnata; vel. 2,8 x 2,9 cm (ohr) / 3,2 cm; lega: obm. hiše 2.

11. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: fino zrnata; vel.: 3,7 x 2,7 cm; lega: obm. hiše 2.

#### Sporadične najdbe

12. Frag. ostenja - lonec; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj blede rjava (10YR 7/4); sestava: grobo zrnata; okras (prekinjena cikcak linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis pečata - posamič); vel.: 6,5 x 7,3 cm; lega: dvorišče.

13. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vrezovanja (kaneliranje); vel.: 7,1 x 4,6 cm; lega: dvorišče.

14. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/4); sestava: drobno zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja ("metličenje"); vel.: 6,3 x 5,5 cm; lega: dvorišče.

15. Frag. dna z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rdeča (7,5YR 6/6) in znotraj sivo črna (2,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. dna 8,4 cm; lega: SZ vogal dvorišča.

16. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/2); sestava: drobno zrnata; okras (neprekinjen

niz poševnih vzporednih linij) izdelan v tehniki vrezovanja (žlebljenje); vel.: 5,2 x 3,3 cm; lega: SZ vogal dvorišča.

Tabla 15

1. Frag. dna z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: grobo zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja ("metličenje"); pr. pr. dna 23,1 cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

2. Frag. ustja in dna z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6 in 7,5YR 5/4); sestava: drobno zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja ("metličenje"); pr. ustja ? cm, pr. dna ? cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

3. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebno in odtis prst); vel.: 9,4 x 12,7 cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

4. Frag. piramidalne uteži; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6); sestava: fino zrnata; vel.: 10,35 x 7 cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

5. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj temno rjava (10YR 4/2) in znotraj siva (10YR 5/1); sestava: drobno zrnata; vel.: 5,9 x 12,7 cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

6. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: grobo zrnata; vel.: 6,8 x 7,4 cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

7. Frag. piramidalne uteži; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (5YR 6/6); sestava: fino zrnata; zelo dobro se vidi obraba (verjetno od vrvi) zaradi uporabe; vel.: 10,25 x 6,9 cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

8. Frag. piramidalne uteži; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6); sestava: fino zrnata; vel.: 10,4 x 4,45 cm; lega: med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo.

#### Brez podatkov

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 39,4 cm; lega: brez podatkov.

Tabla 16

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj sivo črna (10YR 3/1) in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 42 cm; lega: brez podatkov.

2. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj sivo črna (7,5YR N3/) in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 15,6 cm; lega: brez podatkov.

3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj blede rjava (10YR 7/3); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis šila); pr. ustja 17,9 cm; lega: brez podatkov.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj siva (10YR 6/1 in 2,5Y N5/); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis šila); pr. ustja 35,3 cm; lega: brez podatkov.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj rdeče črna (2,5YR N2,5/); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 19,8 cm; lega: brez podatkov.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4 in 10YR 5/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 21 cm; lega: brez podatkov.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj

svetlo rjava (10YR 6/4) in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 22,1 cm; lega: brez podatkov.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 16,1 cm; lega: brez podatkov.

9. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (7,5YR 5/4) in znotraj rdeča (2,5YR 4/6); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 20,4 cm; lega: brez podatkov.

10. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/6) in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki vrezovanja (kaneliranje); pr. ustja 17,9 cm; lega: brez podatkov.

11. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6 in 10YR 5/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 22,2 cm; lega: brez podatkov.

12. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (10YR 4/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); pr. ustja 15,2 cm; lega: brez podatkov.

Tabla 17

1. Frag. ostenja - amfora; izdelan prostoročno; barva: zunaj blede rjava (10YR 7/4) in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 7/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija, neprekinjena cikcak linija zgoraj in spodaj) izdelan v tehniki vrezovanja in vtiskovanja (pravi vrez - neprekinjena cikcak linija in odtis pečata - horizontalna linija krožcev); vel.: 6,5 x 11,8 cm; lega: brez podatkov.

2. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (10YR 3/2); sestava: fino zrnata; okras (prekinjena horizontalna linija, neprekinjena horizontalna linija zgoraj) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (odtis prsta in šila ter ročno oblikovana aplikacija); pr. ustja 11,8 cm; lega: brez podatkov.

3. Pladenj - fragmentiran; izdelan prostoročno; barva: zunaj temno rjava (5YR 4/2) in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: drobno zrnata; pr. ustja 23 cm; lega: brez podatkov.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 24,5 cm; lega: brez podatkov.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/3) in znotraj rdeče črna (2,5YR N2,5/); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); pr. ustja 10,7 cm; lega: brez podatkov.

6. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rdeče črna (2,5YR N3/ in 2,5YR N2,5/); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); pr. ustja 16,5 cm; lega: brez podatkov.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/4 in 5YR 5/3); sestava: fino zrnata; pr. ustja 14,8 cm; lega: brez podatkov.

8. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); pr. ustja 14,8 cm; lega: brez podatkov.

9. Frag. ustja in dna z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: drobno zrnata; okras (neorganiziran) izdelan v tehniki vrezovanja ("metličenje"); pr. ustja 17,5 cm; lega: brez podatkov.

10. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rdeča (7,5YR 6/6); sestava: fino zrnata; pr. ustja 27,5 cm; lega: brez podatkov.

11. Frag. ustja z ostenjem - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: drobno zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in

vtiskovanja (rebro in odtis prsta); pr. ustja ? cm; lega: brez podatkov.

Tabla 18

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rdeče črna (5YR 3/1) in znotraj siva (5YR 4/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 19,2 cm; lega: brez podatkov.

2. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (10YR 3/1); sestava: fino zrnata; pr. ustja 18,5 cm; lega: brez podatkov.

3. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 20,1 cm; lega: brez podatkov.

4. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj svetlo rjava (10YR 6/3 in 10YR 6/4); sestava: fino zrnata; pr. ustja 20,1 cm; lega: brez podatkov.

5. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj sivo črna (2,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 24,6 cm; lega: brez podatkov.

6. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; okras (dvojna cikcak linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (psevdozvrčast okras); vel. 2,8 x 3,25 cm; lega: brez podatkov.

7. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj siva (10YR 4/1) in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: fino zrnata; pr. ustja 24,6 cm; lega: brez podatkov.

8. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (pas horizontalnih vzporednih linij) izdelan v tehniki vrezovanja in vtiskovanja (žlebljenje - pas horizontalnih vzporednih linij in odtis pečata - horizontalna linija krožcev zgoraj in spodaj); vel. 3,7 x 2,9 cm; lega: brez podatkov.

9. Latvica; izdelana prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 5/3) in znotraj siva (7,5YR N4/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 31,8 cm; pr. dna 6,5 cm; lega: brez podatkov.

10. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (10YR 5/3) in znotraj temno rjava (10YR 4/3); sestava: fino zrnata; okras (dve horizontalni vzporedni liniji) izdelan v tehniki vrezovanja, apliciranja in vtiskovanja (žlebljenje, rebro in odtis prsta); vel. 5 x 3,5 cm; lega: brez podatkov.

11. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj siva (7,5YR N4/) in znotraj svetlo rjava (7,5YR 6/4); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); vel. 4,8 x 6,65 cm; lega: brez podatkov.

12. Latvica; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj rdeče črna (5YR 3/1 in 2,5YR N2,5/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 30,8 cm; pr. dna 16,5 cm; lega: brez podatkov.

13. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (5YR 4/4) in znotraj rdeča (2,5YR 4/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); vel. 6,1 x 7,2 cm; lega: brez podatkov.

Tabla 19

1. Frag. ustja z ostenjem; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (10YR 5/2) in znotraj sivo črna (7,5YR N3/); sestava: fino zrnata; pr. ustja 20,4 cm; lega: brez podatkov.

2. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj rjava (7,5YR 5/4) in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); vel. 5,6 x 8,5 cm; lega: brez podatkov.

3. Skodela - enoročajna; izdelana prostoročno; barva: zunaj in znotraj ?; sestava: fino zrnata; okras (pas horizontalnih vzporednih linij) izdelan v tehniki vtiskovanja (psevdozvrčast

okras); pr. ustja 21,3 cm; pr. dna 7,3 cm; lega: brez podatkov.

4. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (7,5YR 5/6 in 5YR 5/6); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja in vtiskovanja (rebro in odtis prsta); deformiran v ognju; vel. 4,7 x 3,9 cm; lega: brez podatkov.

5. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (10YR 5/2); sestava: fino zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (ročno oblikovana aplikacija); vel. 11 x 15 cm; lega: brez podatkov.

6. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj sivo črna (10YR 3/2) in znotraj temno rjava (10YR 4/2); sestava: fino zrnata; okras (horizontalna linija) izdelan v tehniki apliciranja (rebro); vel. 5,1 x 6 cm; lega: brez podatkov.

7. Frag. ostenja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: drobno zrnata; okras

(enostaven) izdelan v tehniki apliciranja (podkvasto rebro); vel. 6,8 x 12,4 cm; lega: brez podatkov.

8. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj siva (10YR 4/1) in znotraj temno rjava (7,5YR 4/2); sestava: fino zrnata; vel. 5,5 x 5,1 cm; lega: brez podatkov.

9. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj rjava (5YR 5/4); sestava: drobno zrnata; vel. 5,1 x 3,8 cm; lega: brez podatkov.

10. Frag. ročaja; izdelan prostoročno; barva: zunaj in znotraj temno rjava (5YR 4/2); sestava: grobo zrnata; okras (vertikalna linija) izdelan v tehniki vtiskovanja (odtis lončarskega noža); vel. 3,7 x 3 cm; lega: brez podatkov.

11. Frag. ročaja - pekva; izdelan prostoročno; barva: zunaj svetlo rjava (10YR 6/3) in znotraj siva (10YR 4/1); sestava: drobno zrnata; okras (enostaven) izdelan v tehniki modeliranja (plastična izboklina); vel. 4,3 x 4,8 cm; lega: brez podatkov.

ADAMIČ, Š. 1980, Prikazovanje statističnih podatkov. - V: *Temelji biostatistike*, 19-25, Ljubljana.

BENAC, A. 1980, Gradina u Podgradini (Reljino selo, Glamočko polje). - *Situla* 20/21, 177-185.

DOBIAT, C. 1980, *Das hallstattzeitliche Gräberfeld von Kleinklein und seine Keramik*. - Schild St. Beih. 1, Graz.

DULAR, J. 1974, Bronasti jezičastoročajni meči iz Slovenije. - V: *Varia Archaeologica*, Pos. muz. Brež. 1, 11-29.

DULAR, J. 1978a, *Podzemelj*. - Kat. in monogr. 16.

DULAR, J. 1978b, Poskus kronološke razdelitve dobovskega žarnega grobišča. - *Arh. vest.* 29, 36-45.

DULAR, J. 1982, *Halštatska keramika v Sloveniji*. - Dela 1. razr. SAZU, 23.

DULAR, J., S. CIGLENEČKI in A. DULAR 1995, *Kučar*. - Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 1, Ljubljana.

DULAR, J., B. KRIŽ, P. PAVLIN, D. SVOLJŠAK in S. TECCO HVALA 2000, Prazgodovinska višinska naselja v dolini Krke. - *Arh. vest.* 51, 119-170.

DOLENZ, H. 1961, Urnenfelderzeitliche und Melauner Keramik aus Warmbad Villach (Villach - Stadt). - *Carinthia I*, 151, 383-398.

FREY, O. H. 1969, *Die Entstehung der Situlenkunst*. - Röm. Germ. Forsch. 31.

FREY, O. H. in S. GABROVEC 1969, K latenski poselitvi Dolenjske. - *Arh. vest.* 20, 7-26.

FULIR, M. 1969, Neka neistražena arheološka nazališta Dolnjeg Medjimurja. - *Arh. vest.* 20, 197-217.

GABROVEC, S. 1960a, *Prazgodovinski Bled*. - Dela 1. razr. SAZU 12.

GABROVEC, S. 1960b, Mesto Kranja v prazgodovini slovenskega ozemlja. - V: *900 let Kranja*, 11-30, Kranj.

GABROVEC, S. 1960c, Grob z oklepom iz Novega mesta. - *Situla* 1, 27-79.

GABROVEC, S. 1965, Kamniško ozemlje v prazgodovini. - *Kamniški zbornik* 10, 89-134.

GABROVEC, S. 1966a, Zur Hallstattzeit in Slowenien. - *Germania* 44, 1-48.

GABROVEC, S. 1966b, Latensko obdobje na Gorenjskem. - *Arh. vest.* 17, 243-270.

GABROVEC, S. 1966c, Srednjelatensko obdobje v Sloveniji. - *Arh. vest.* 17, 169-242.

GABROVEC, S. 1968, Grob s trinožnikom iz Novega mesta. - *Arh. vest.* 19, 157-188.

GABROVEC, S. 1971, Trinožnik iz Kranja. - *Argo* 10/1, 90.

GABROVEC, S. 1973, Začetek halštatskega obdobja v Sloveniji. - *Arh. vest.* 24, 338-385.

GABROVEC, S. 1994, *Stična 1. Naselbinska izkopavanja*. - Kat. in monogr. 28.

GABROVEC, S., O. H. FREY in S. FOLTINY 1969, Prvo poročilo o naselbinskih izkopavanjih v Stični. - *Arh. vest.* 20, 177-196.

GUŠTIN, M. 1974, Gomile starejše železne dobe iz okolice Boštjanja. - V: *Varia Archaeologica*, Pos. muz. Brež. 1, 87-119.

GUŠTIN, M. 1976, *Libna*. - Pos. muz. Brež. 3.

GUŠTIN, M. 1977, Relativna kronologija grobov "Mokronoške skupine". - V: *Keltske študije*, Pos. muz. Brež. 4, 67-103.

GUŠTIN, M. 1979, *Notranjska*. - Kat. in monogr. 17.

HÄNSEL, B. 1976, *Beiträge zur regionalen und chronologischen Gliederung der älteren Hallstattzeit an der unteren Donau*. - Beitr. Ur- und Frühgesch. Arch. Mittelmeer-Kulturräume 16-17, Bonn.

HORVAT, J. 1983, Prazgodovinske naselbinske najdbe pri farni cerkvi v Kranju. - *Arh. vest.* 34, 140-218.

HORVAT, M. 1999, *Keramika. Tehnologija keramike, tipologija lončenine, keramični arhiv*. - Razprave Filozofske fakultete, Ljubljana.

HORVAT-ŠAVEL, I. 1981, Rezultati sondiranja prazgodovinskega naselja v Gornji Radgoni. - *Arh. vest.* 32, 291-310.

JABLONKA, P. 1987, Die prähistorische und römische Siedlung auf der Dert bei Dreulach im Gailtal. - *Carinthia I* 177, 7-43.

JERMAN, M. 1976, Dva prazgodovinska grobova iz Formina. - *Arh. vest.* 27, 184-190.

JOSIPOVIČ, D. 1981, K pravilnemu pisanju ledine "v Lajhu" (Kranj - Lajh). - *Kronika* 29/1, 51-52.

JOSIPOVIČ, D. 1982, Kranj. - *Var. spom.* 24, 150, 184.

JOSIPOVIČ, D. 1985, Šmarjetna gora. - *Var. spom.* 27, 204.

JOSIPOVIČ, D. in M. SAGADIN 1999, Kranj. Jelenov klanec. - *Var. spom.* 38, 56-57.

KAERNER, J. 1988-1989, Chronologie probleme der Rußegruppe der Südostalpinen Urnenfelderkultur. - *Arh. vest.* 39-40, 217-234.

KLDB 1937, Občina Kranj, 239-240.

KNEZ, T. 1966, Žarno grobišče v Novem mestu. - *Arh. vest.* 17, 51-102.

KNEZ, T. 1986, *Novo mesto I*. - Carniola Archaeologica 1, Novo mesto.

KNEZ, T. 1977, Keltski grobovi iz Roj pri Moravčah. - V: *Keltske študije*, Pos. muz. Brež. 4, 105-125.

KNIFIC, T. 1971, Arheološka najdišča v Kranju. - *Kronika* 19/2, 70-76.

KOBLAR, A. 1893, Kranj. - *Izv. Muz. dr. Kr.* 3, 80.

KOBLAR, A. 1908, Prazgodovinske najdbe v Kranju. - *Izv. Muz. dr. Kr.* 18, 80.

KOHLA, F. 1961, Zur hallstattzeitlichen (venetischen) Besiedlung Kärntens, vornehmlich südlich der Drau. - *Carinthia I* 151, 399-435.

KOROŠEC, J. 1951, *Prazgodovinska naselbina na Ptujskem gradu*. - Razpr. 1. razr. SAZU 6.

LAMUT, B. 1988-1989, Kronološka skica prazgodovinske naselbine v Ormožu. - *Arh. vest.* 39-40, 235-276.

LUBŠINA-TUŠEK, M. 1996, Nove raziskave podloških gomil pod Ptujsko goro. - *Ptuj. zbor.* 6/1, 85-129.

- MANTUANI, J. 1910, Muzejska kronika. Novi priraščaj. - *Poročilo deželnega muzeja Rudolfinum v Ljubljani*, 2-16.
- MANTUANI, J. 1911, Muzejska kronika. Novi priraščaj. - *Carniola* 2, 128-142.
- MARCHESETTI, C. 1993, *Scritti sulla necropoli di S. Lucia di Tolmino, scavi (1884-1902)*. - Trieste.
- MEDOVIČ, P. 1978, *Naselja starijg gvozdenog doba u jugoslovenskom Podunavlju*. - Diss. et Monogr. 22.
- MEDOVIČ, P. 1988, *Kalakača. Naselje ranog gvozdenog doba*. - Novi Sad.
- METZNER-NEBELSICK, C. 1992, Gefäße mit basaraboider Ornamentik aus Frög. - V: *Festschrift zum 50jährigen Bestehen des Institutes für Ur- und Frühgeschichte der Leopold-Franzens-Universität Innsbruck*, Univforsch. prähist. Arch. 8, 349-383.
- MIZZAN, S. 1996, La Ceramica. - V: P. Càssola Guida, S. Mizzan, *Pozzuolo del Friuli - II, 1. La prima età del Ferro nel settore meridionale del Castelliere. Lo scavo e la ceramica*, Studi e ricerche di protostoria mediterranea 4, 43-214.
- MODRIJAN, W. 1957, Das hallstattzeitliche Gräberfeld von Frög. - *Carinthia I* 147, 3-42.
- MODRIJAN, Z. 1986, *Prazgodovinska keramika iz farne cerkve v Kranju*. - Seminar na nalogi, Oddelek za arheologijo, Filozofska Fakulteta, Ljubljana.
- MONTAGNARI-KOKELJ, E. 1996, La necropoli di S. Barbara presso il castelliere di Monte castellier degli Elleri (Muggia - Trieste). - *Aquil. Nos.* 67, 10-46.
- MÜLLER-KARPE, H. 1959, *Beiträge zur Chronologie der Urnenfelderzeit nördlich und südlich der Alpen*. - Röm. Germ. Forsch. 22.
- MÜLLNER, A. 1893, Mittheilungen aus dem Museum. Funde bei Krainburg. - *Argo* 2, 94-95.
- OMAN, D. 1981, Brinjeva gora. - *Arh. vest.* 32, 144-216.
- PAHIČ, S. 1957, *Drugo žarno grobišče v Rušah*. - Razpr. 1. razr. SAZU 4/3.
- PAHIČ, S. 1972, *Pobrežje*. - Kat. in monogr. 6.
- PAHIČ, S. 1985, *Brinjeva gora 1954*. - Doneski k pradavnini Podravja 2, Maribor.
- PAK, M. 1998, Savska ravan. - V: *Slovenija - pokrajine in ljudje*, 84-91, Ljubljana.
- PATEK, E. 1968, *Die Urnenfelderkultur in Transdanubien*. - Arch. Hung. 44.
- PATEK, E. 1976, Die Gruppe der Hallstattkultur in der Umgebung von Sopron. - *Arch. ért.* 103, 3-28.
- PATEK, E. 1980, Einige Daten zu den Anfängen der Früheisenzeit in Ungarn. - *Stitula* 20/21, 153-163.
- PAVIŠIČ, I. 1993, Kasnobrončanodobno naselje Špičak u Bojačnom. - V: *Ptujski arheološki zbornik*, 171-188, Ptuj.
- PEČNIK, J. 1904, Prazgodovinska najdišča na Kranjskem. - *Izv. Muz. dr. Kr.* 14, 125-143.
- PICHLEROVÁ, M. 1969, *Nové Košariská. Kniežacie mohyly zo staršej doby železnej*. - Fontes 3, Bratislava.
- POPOVIČ, D. 1981, *Keramika starijg gvozdenog doba u Sremu*. - Fontes Arch. Iug. 4.
- POPOVIČ, P. in M. VUKMANOVIČ 1998, *Vajuga-Pesak. Nekropola starijg gvozdenog doba*. - Đerd. sv. 3.
- PUŠ, I. 1971, *Žarnogrobiščna nekropola na dvorišču SAZU v Ljubljani*. - Razpr. 1. razr. SAZU 7/1.
- PUŠ, I. 1982, *Prazgodovinsko žarno grobišče v Ljubljani*. - Razpr. 1. razr. SAZU 13/2.
- ŘÍHOVSKÝ, J. 1979, *Die Nadeln in Mähren und im Ostalpengebiet*. - Prähistorische Bronzefunde 13/5.
- SAGADIN, M. 1983, Stražišče pri Kranju. Šempeterski park. - *Var. spom.* 25, 211.
- SAGADIN, M. 1987, Šmarjetna gora. Gradišče. - *Var. spom.* 29, 245.
- SAGADIN, M. 1988, Stražišče pri Kranju. - *Var. spom.* 30, 230.
- SAGADIN, M. 1990, Kranj. Grad Kieselstein. - *Var. spom.* 32, 179.
- SAGADIN, M. 1991a, Najstarejša cerkvena stavba v Kranju. - V: *Pod zvonom sv. Kancijana*, 31-44, Kranj.
- SAGADIN, M. 1991b, Kranj. Pungert. - *Var. spom.* 33, 221.
- SAGADIN, M. 1992, Pavšlarjeva hiša, Glavni trg 18. - *Var. spom.* 34, 239.
- SAGADIN, M. 1995, Mitničarska hiša, Tavčarjeva 33. - *Var. spom.* 35, 109.
- SAGADIN, M. 1999, Kranj. Prešernova 12. - *Var. spom.* 38, 59.
- SAGADIN, M. 2001, Reginčeva ulica 8. - *Var. spom.* (v tisku).
- SAGADIN, M. 2003, Kranj. Pungert. - *Var. spom.* (v tisku).
- SAGADIN, M. 2003, Glavni trg 21. - *Var. spom.* (v tisku).
- SAGADIN, M. 2003, Maistrov trg. - *Var. spom.* (v tisku).
- SAGADIN, M. 2003, Glavni trg 12. - *Var. spom.* (v tisku).
- SAGADIN, M. 2003, Tomšičeva 26. - *Var. spom.* (v tisku).
- SAGADIN, M. in D. JOSIPOVIČ 1998, Arheološka letina v Kranju. - *Kranjčan* 17/16, 8-9.
- SAKARA, M. 1998, *Kaštelir pri Novi vasi / Brtonigla*. - Diplomski naloga, Oddelek za arheologijo Filozofske Fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana.
- SPITZER, G. 1973, Ein hallstattzeitlicher Tumulus von Dragatuš. - *Arh. vest.* 24, 780-830.
- STARE, F. 1950, Ilirsko grobišče na Zgornji Hajdini pri Ptuj. - *Arh. vest.* 1/1-2, 31-86.
- STARE, F. 1952, Bronasta sekira iz Kranja. - *Arh. vest.* 3/1, 298-299.
- STARE, F. 1954a, *Ilirske najdbe železne dobe v Ljubljani*. - Dela 1. razr. SAZU 9.
- STARE, F. 1954b, Dva ilirska grobova iz Kranja. - *Arh. vest.* 5, 112-122.
- STARE, F. 1975a, *Dobova*. - Pos. muz. Brež. 2.
- STARE, F. 1975b, Etruščani in JV predalpski prostor. - *Razpr. 1. razr. SAZU* 9/3, 193-274, Ljubljana.
- STARE, V. 1973, *Prazgodovina Šmarjete*. - Kat. in monogr. 10.
- STARE, V. 1980, *Kranj*. - Kat. in monogr. 18.
- STRMČNIK-GULIČ, M. 1979, Prazgodovinske gomile na Legnu pri Slovenj Gradcu. - *Arh. vest.* 30, 101-150.
- STRMČNIK-GULIČ, M. 1985, Raziskovanje prazgodovinskih obdobij v Ptuj. - *Ptuj. zbor.* 5, 377-386.
- SVOLJŠAK, D. 1980, Prazgodovinska naselbina na Mostu na Soči. - *Stitula* 20/21, 187-197.
- SZAMEIT, E. 1993, Bemerkungen zum archäologischen Fundgut aus der Kirche am Danielsberg im Möltal, Kärnten. - *Carinthia I* 183, 151-164.
- ŠAVAL, I. 1994, *Prazgodovinske naselbine v Pomurju*. - Murska Sobota.
- ŠINKOVEC, I. 1995, Katalog posameznih kovinskih najdb bakrene in bronzaste dobe. - V: *Deposke in posamezne kovinske najdbe bakrene in bronzaste dobe na Slovenskem* 1, Kat. in monogr. 29, 29-127.
- ŠMID, W. 1907, Die Reihengräber von Krainburg. - *Jb. Altkunde* 1, 55-77.
- ŠMID, W. 1909, Kleine Mitteilungen. Aus Krainburgs Vorzeit. - *Carniola* 2, 154-155.
- ŠMID, W. 1930, Ein Dreifuss aus Krainburg. - *Eiszeit und Urgeschichte* 7, 111-113.
- ŠMID, W. 1939, Kranj v davnini. - V: *Zgodovina mesta Kranja*, 3-8, Kranj.
- ŠIFRER, Ž. 1968, Občina Kranj. - V: *Krajevni leksikon Slovenije* 1, 148-174.
- TERŽAN, B. 1976, Certoška fibula. - *Arh. vest.* 27, 317-536.
- TERŽAN, B. 1977, O horizontu bojevnih grobov med Padom in Donavo v 5. in 4. stol. pr.n.št. - V: *Keltske študije*, Pos. muz. Brež. 4.
- TERŽAN, B. 1990, *Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem*. - Kat. in monogr. 25.
- TERŽAN, B. 1999, Oris obdobja kulture žarnih grobišč na Slovenskem. - *Arh. vest.* 50, 97-143.
- TERŽAN, B. in N. TRAMPUŽ 1973, Prispevek h kronologiji svetolucijske skupine. - *Arh. vest.* 24, 416-460.
- TERŽAN, B., F. LO SCHIAVO in N. TRAMPUŽ-OREL 1984-

- 1985, *Most na Soči* (S. Lucia) 2. - Kat. in monogr. 23/1,2.
- TICA, G. 2001, Šmatevž. - *Arheologija na avtocestah Slovenije* 1 (v tisku).
- TOMEDI, G. 1992, Zur Chronologie der älteren Hallstattzeit im inneren Ostalpenraum. - V: *Festschrift zum 50jährigen Bestehen des Institutes für Ur- und Frühgeschichte der Leopold-Franzens-Universität Innsbruck*, Univforsch. prähist. Arch. 8, 605-614.
- TURK, P. 2000, *Depoji pozne bronaste dobe med Panonskim in Apeninskim prostorom*. - Doktorsko delo, Oddelek za arheologijo Filozofske Fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana.
- VALIČ, A. 1963-1964, Kranj. - *Var. spom.* 9, 172.
- VALIČ, A. 1966, Kranj. - *Var. spom.* 11, 116.
- VALIČ, A. 1975, Kranj. - V: *Arheološka najdišča Slovenije*, 169-171, Ljubljana.
- VALIČ, A. 1980, Mesta arheoloških najdb v Kranju in okolici. - *Kranjski zbornik*, 110-117.
- VALIČ, A. 1983, Prazgodovinske grobne in naselbinske najdbe v Kranju. - *Arh. vest* 34, 129-139.
- VALIČ, A. 1988, Kranj. - *Var. spom.* 30, 228.
- VALIČ, A. 1995, Kokra - Corcac. - *Kranjski zbornik*, 7-12.
- VINSKI GASPARINI, K. 1973, *Kultura polja sa žarama u severnoj Hrvatski*. - Monografije 1, Zadar.
- VRDOLJAK, S. 1994, Tipološka klasifikacija kasnobrončodobne keramike iz naselja Kalnik - Igrišče (SZ Hrvatska). - *Opus. Arch.* 18, 7-86.
- WEDENIG, R. 1990, Vorbericht über die Ausgrabung 1989 im hallstattzeitlichen Gräberfeld von Führholz in Unterkärnten. - *Carinthia* I 180, 171-196.
- WEDENIG, R. 1991, Vorbericht über die Ausgrabung 1990 im hallstattzeitlichen Gräberfeld von Führholz in Unterkärnten. - *Carinthia* I 181, 73-90.
- WEDENIG, R. 2000, Vorbericht über die Ausgrabung 1998 und 1999 im hallstattzeitlichen Gräberfeld von Führholz in Unterkärnten. - *Carinthia* I 190, 11-38.
- ŽMAVC, J. 1904, Das Gräberfeld im Lajh bei Kreinburg. - *Jb. Zent. Komm.* 2, 232-274.
- ŽMAVC, J. 1908a, Kleine Mitteilungen. - *Carniola* 1, 213-214.
- ŽMAVC, J. 1908b, Krain. - *Mitt. Zent. Komm.* 7, 312-314.
- ŽONTAR, J. 1939, *Zgodovina mesta Kranja*. - Kranj.

## Pottery from the prehistoric settlement in Kranj (the Pavšlar house)

### Summary

The rescue excavations undertaken in 1991 by the Office for the Protection of the Natural and Cultural Heritage in Kranj (ZVNKD Kranj) uncovered settlement structures in the area of the Pavšlar house, which supplement the picture of the upper peak of Kranj as suggested by J. Horvat.<sup>300</sup>

Remains of structures were preserved: post-holes for structural elements, trenches, hearth(?), storage pits, and much pottery material, which broadens knowledge of the settlement pottery of Kranj at the transition from the late Bronze Age to the beginning of the Iron Age.

The settlement elements can be interpreted as the remains of one dwelling structure, called house 1. It had a rectangular plan. The construction was characteristic, with wooden upright beams driven into the ground, this structure being filled with boards and wattle and daub, as is shown by numerous remains of the burnt daub coating with preserved impressions of wattle and boards (*Fig. 5 and 6*).

The southern section of house 1 had a possible hearth surrounded by stones, while the interior of the house was attractively coated with a decorative plaster (*Pl. 13: 10; Fig. 11*). In this manner house 1 can be compared to some houses from the site of Most na Soči.<sup>301</sup>

In the interior of what has been hypothesized as house 2 a black layer was discovered (stratum 19), rich in pottery, house daub, and patches of charcoal.

House 1 and hypothesized house 2 contained the greatest amount of pottery material, representing a typical kitchen inventory of two prehistoric houses: large quantities of pots and bowls, and several jugs, amphorae, kantharoi, and platters.

The pottery material indicates the chronological range of the dwellings under discussion. Both structures were contemporaneous, belonging to the Ha B3/C1 period, since the greatest amount of pottery was from this period.

The majority of fired pottery vessels belonged to the transition from the late Bronze Age to the early Iron Age (Ha B3/C1), thus in the period of the existence of house 1 and the hypothesized house 2. A fire had probably occurred during Ha C1 and had destroyed both buildings, which most likely were not renovated.

Some forms of vessels exhibit long-term use and hence are not chronologically sensitive. These vessels consist of: amphorae, tulip-shaped pots (*Pl. 16: 12; 17: 2,5*), cylindrical pots, obliquely faceted small dishes, deep dishes and conical bowls (*Pl. 17: 8*), which were manufactured in a time frame from the early Urnfield Culture (Ha A2/B1) to the beginning of the early Iron Age (Ha C1), when they ceased to be in use. Such forms of vessels show the contacts of Kranj with central Slovenia, and particularly with its eastern section - with the *Ruše Group* and with *Carinthia* and the *central Danube basin*. Tulip-shaped pots (*Pl. 16: 12; 17: 2,5*) and amphorae also indicate the connections of Kranj with the sites of the Ruše group along the Drava River as well as with Dobova.<sup>133-161</sup>

The forms discovered in addition to the above mentioned vessel types that are characteristic specifically for the Ha B3/C1 period are kantharoi and jugs, large pots (*Pl. 1: 12; 2: 1; 3: 9; 4: 1; 8: 1,2; 16: 1*), globular pots, tulip-shaped pots (*Pl. 13: 1,14; 16: 9,11; 17: 6*), the pots on *Pl. 5: 11 and Pl. 12: 20*, bellied pots (*Pl. 2: 9; 13: 17*), the pots on *Pl. 2: 16 and Pl. 16: 3,4*, etc. Most of the listed vessel forms indicate the close contacts of Kranj with the Ljubljana and Ruše groups and the nascent Lower Carniolan and Styrian groups of the early Iron Age. The pseudo-corded motif of open triangles with extensions on biconical pots, the motif of upright hatched triangles on the bowl on *Pl. 3: 7*, the pot on *Pl. 8: 1*, and the channelled shallow bowls (*Pl. 3: 1*) in addition to strong connections with *eastern Slovenia*, indicate contacts with the *northern Balkan region* and the *Pannonian fringes*. The kantharoi show contacts with northeastern Slovenia, with *Carinthia* (specifically with Breg), and related and earlier kantharoi also with the coastal province of Primorje (Sv. Barbara pri Jelarjih).<sup>85-93, 130-132, 190-197</sup>

The presence of pottery vessels both of the earlier chronologically less sensitive vessel forms as well as later forms at the Pavšlar site indicate the period of Ha B3/C1, thus both houses can be dated to this period.

The Kranj settlement stands out in terms of the rich ornamentation of amphorae and jugs, which exhibit an interesting combination of various decorative techniques and motifs. The motifs on an amphora (*Pl. 7: 2*) and on a jug (*Pl. 7: 1*) are very

similar. In terms of the form and the “lower” part of the motif - a band of horizontal parallel lines with bunches of vertical lines below, both the jug and the amphora are connected to the Ruše group. The “upper” part of the motif - a row of impressed circles in the shape of a cross and rhomb on the jug and an X motif on the amphora - show similarities to *Most na Soči*, where the motif of a cross is quite common. It can be found at Most na Soči both on bowls and on clay situlae, and could be made in the same manner as on the jug from Kranj with impressed dots or with small bronze rivets. The specific nature of the decoration on the jug and amphora from the Pavšlar house shows a synthesis of varied elements, both from the eastern Ruše group on the one hand, and the western Sv. Lucija group on the other. A local special feature of Kranj was expressed with this decoration of the fine pottery ware.<sup>204-228</sup>

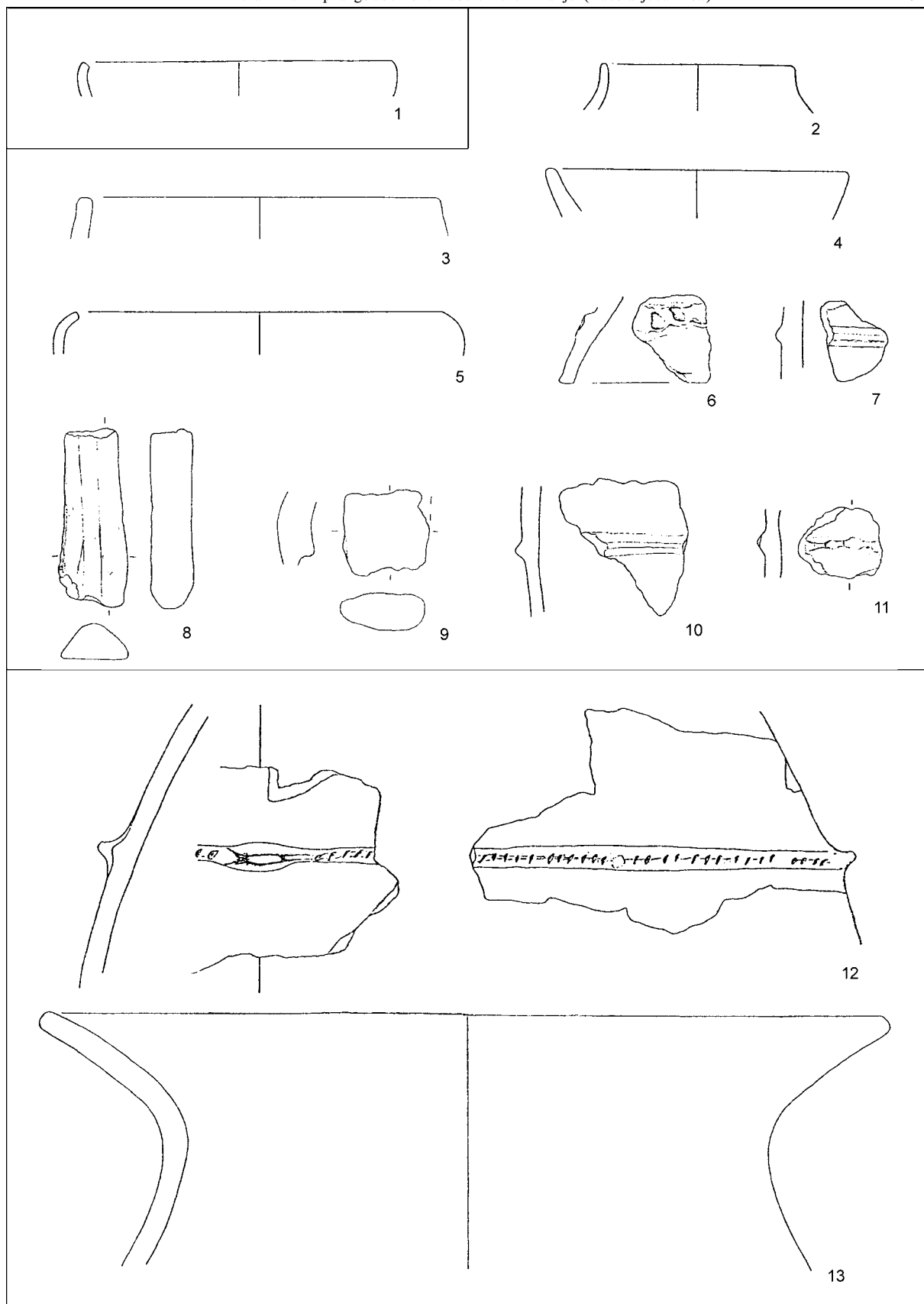
The biconical pots are interesting (*Pl. 8: 3; 9: 1*), with their pseudo-corded decoration. Both motifs are composed of a horizontal band of parallel lines with vertical and alternating obliques bunches of parallel lines below, while above are open triangles with extensions or pennants on the top; only the example on *Pl. 8: 3* still has white encrustation. Both pots that were

found in house 2, stand out from the remaining kitchen ware from the Pavšlar house site in terms of their form, similar decoration, and composition of the clay with flint as an ingredient.<sup>172-185</sup>

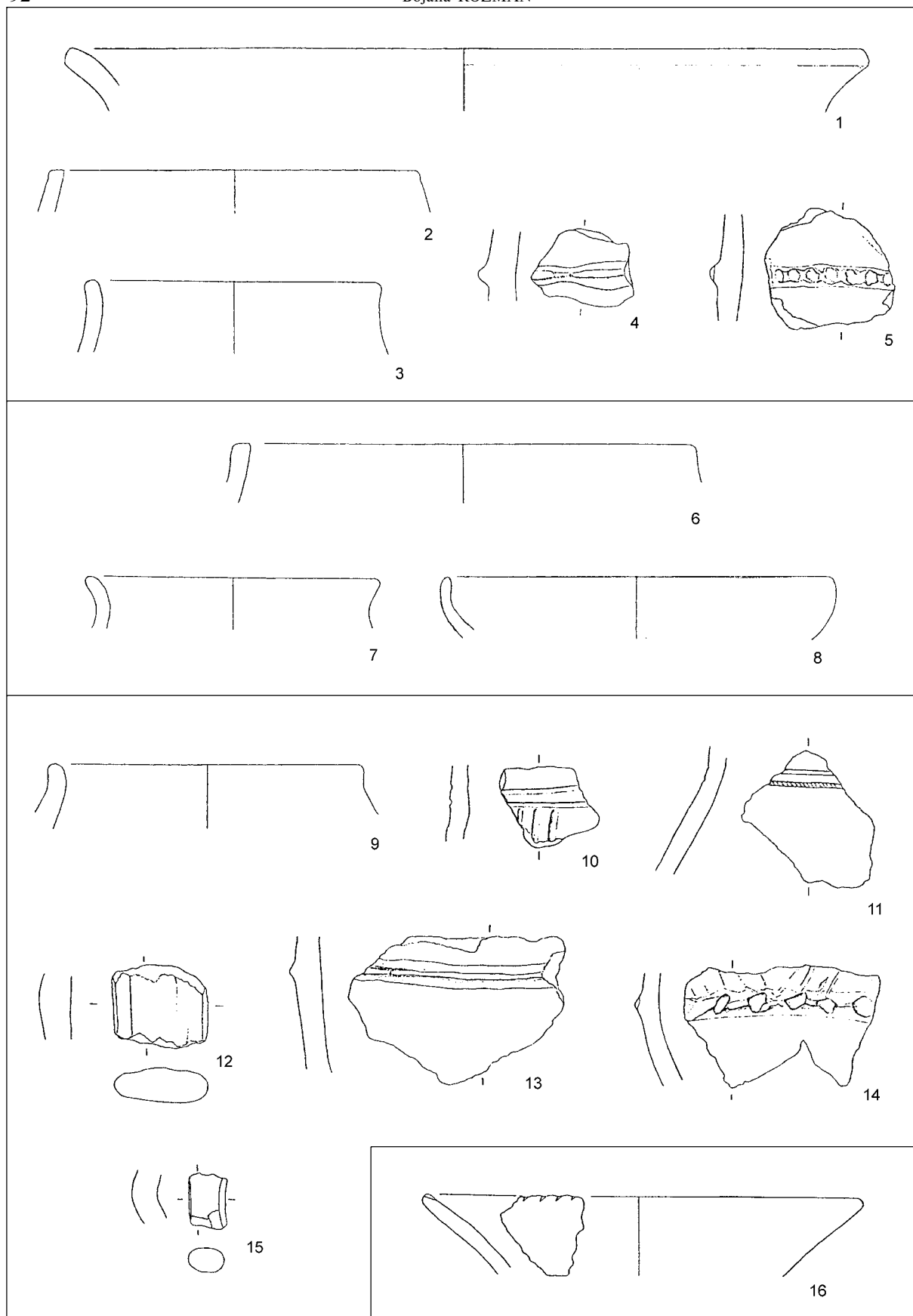
To summarize, most probably two prehistoric houses containing considerable kitchen ware were discovered at the Pavšlar house site, and they were settled in the Ha B3/C1 period and most probably burned down during Ha C1.

Some vessels (the pots on *Pl. 10: 10* and *Pl. 14: 12, 14*, and the deep conical bowl on *Pl. 17: 8*) are late Hallstatt or early La Tène, and confirm that the upper plateau of Kranj was also inhabited in later prehistoric periods, although architectural remains from the late Iron Age have not yet been discovered there.<sup>152, 278, 295</sup>

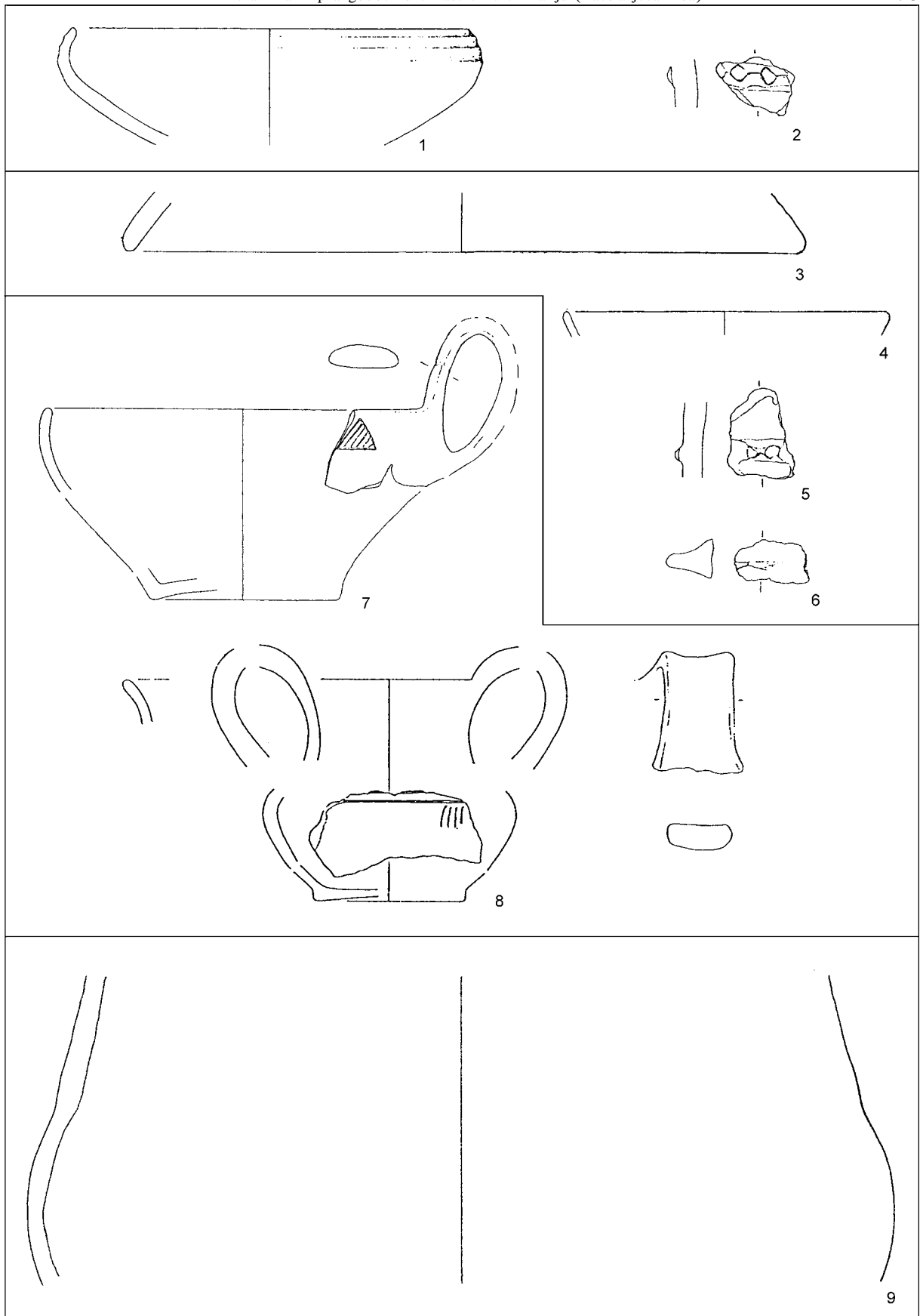
Bojana Rozman  
Stružnikova pot 36  
SI-4208 Šenčur



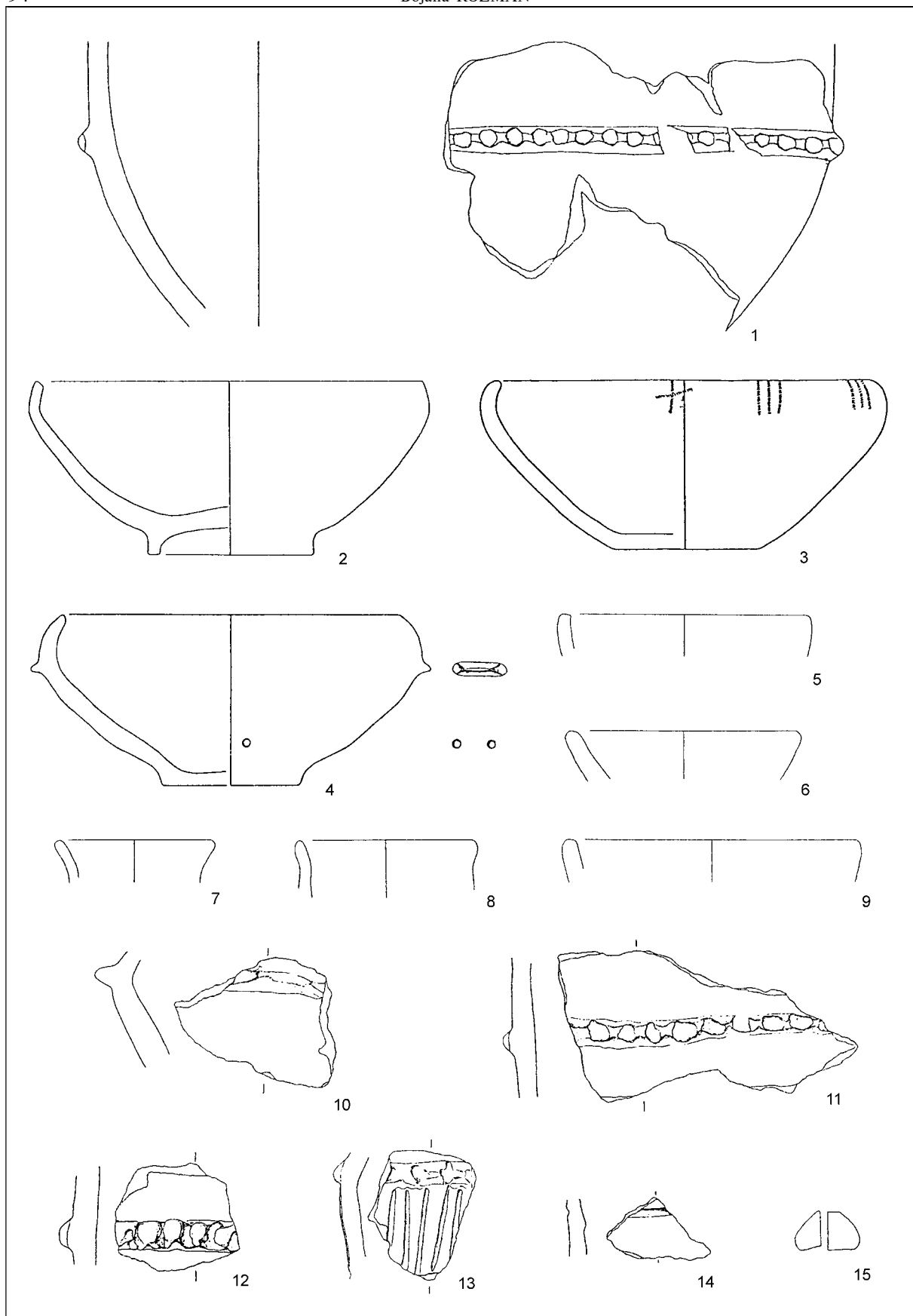
*T. 1:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Hiša 1, 1 jama za kol 2; 2-11 jama za kol 5; 12,13 ognjišče/vkop 7. Vse keramika. M. = 1:3.  
*Pl. 1:* Kranj, Pavšlar house. House 1, 1 post-hole 2; 2-11 post-hole 5; 12,13 hearth. All pottery. Scale = 1:3.



*T. 2:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Hiša 1, 1-5 ognjišče/vkop 7; 6-8 lisa 6; 9-15 plast 1. Domnevna hiša 2, 16 lisa 3. Vse keramika. M. = 1:3.  
*Pl. 2:* Kranj, Pavšlar house. House 1, 1-5 hearth; 6-8 pit 6; 9-15 layer 1. House 2, 16 post-hole 3. All pottery. Scale = 1:3.

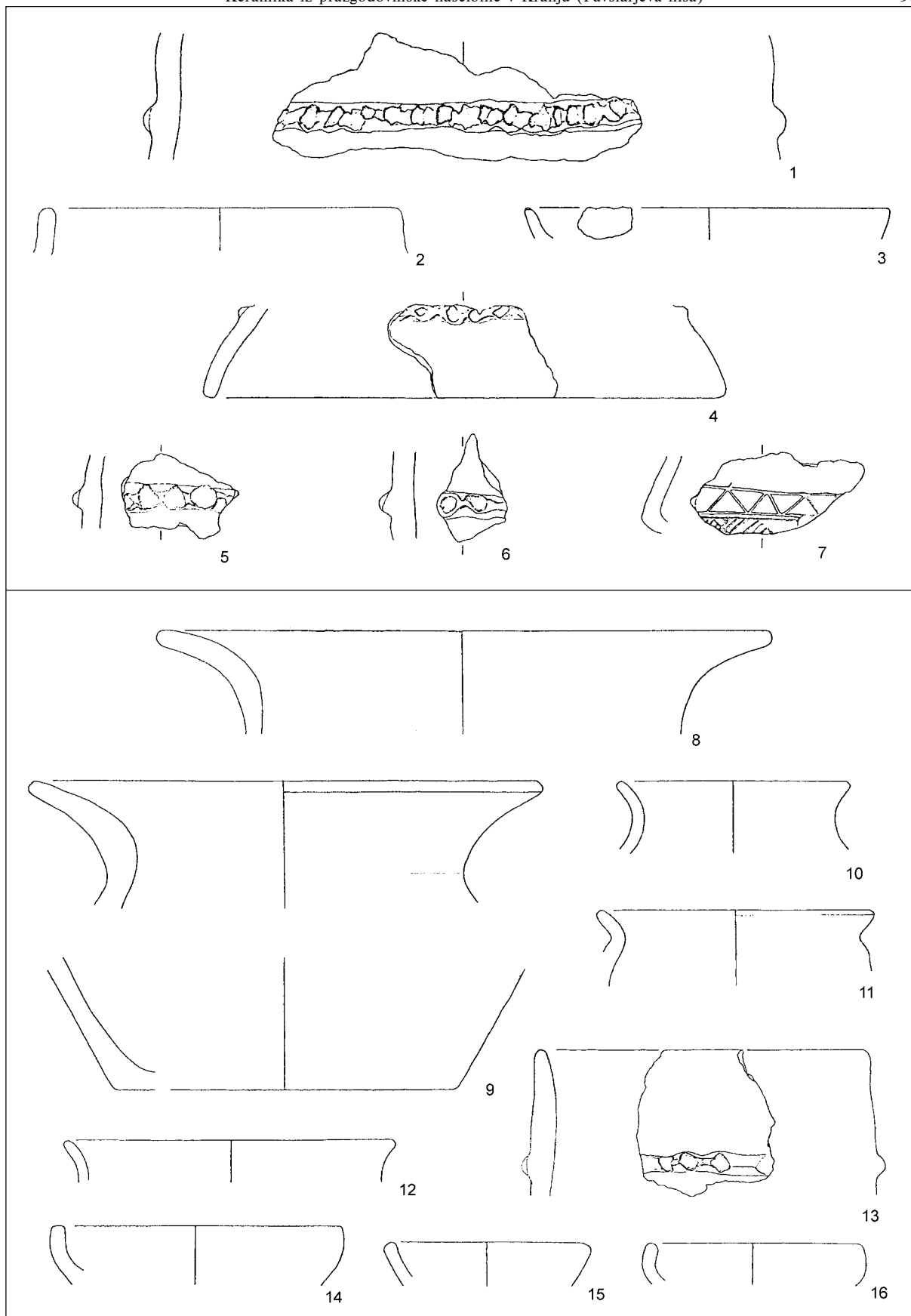


T. 3: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Domnevna hiša 2, 1,2 lisa 6; 3-6 lisa 1; 7,8 plast 19, kv. 3; 9 plast 19, kv. 3 in 5. Vse keramika. M. = 1:3.  
 Pl. 3: Kranj, Pavšlar house. House 2, 1,2 post-hole 6; 3-6 post-hole 1; 7,8 layer 19, quad. 3; 9 layer 19, quad. 3 and 5. All pottery.  
 Scale = 1:3.

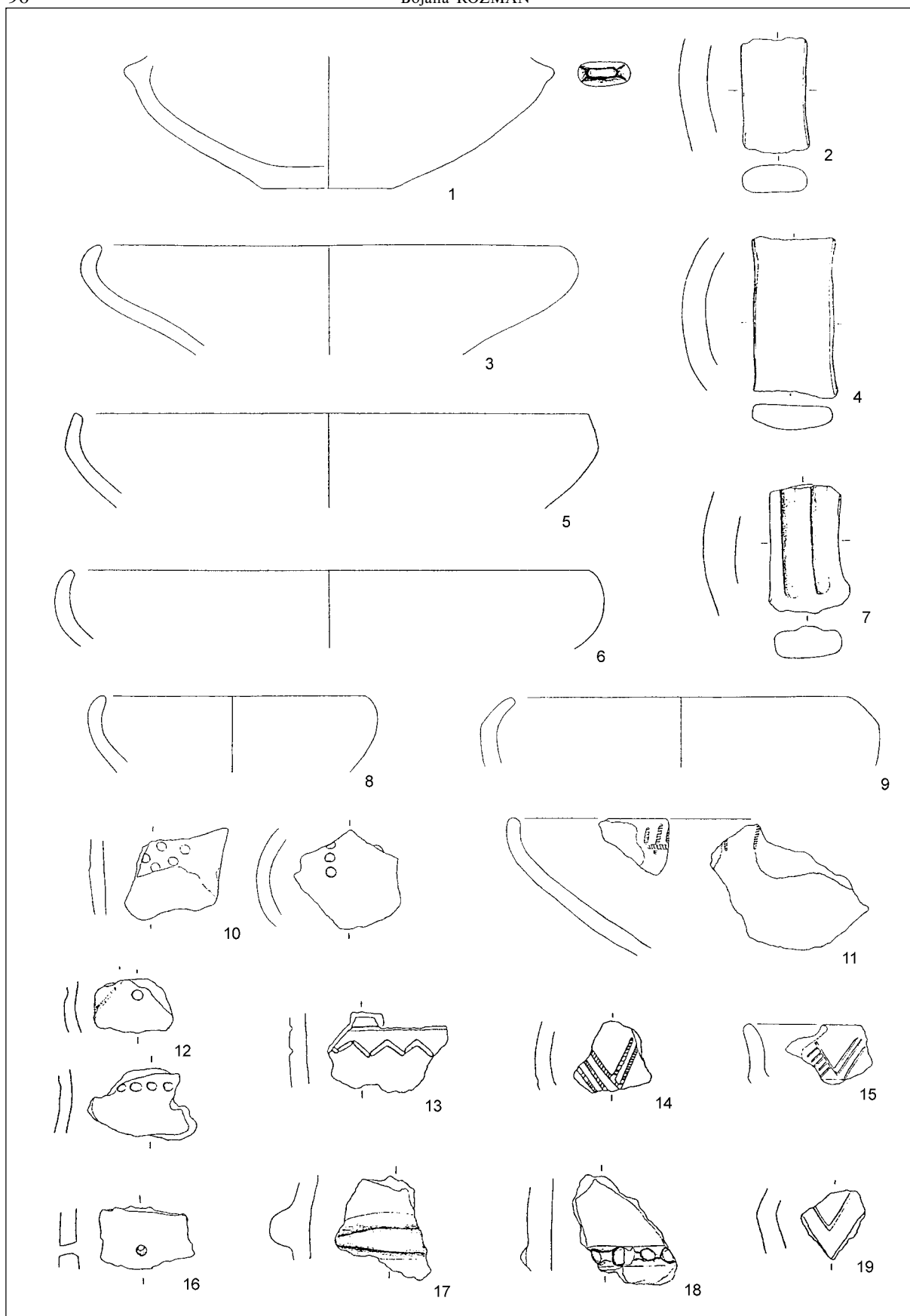


*T. 4:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Domnevna hiša 2, 1-15 plast 19, kv. 3 in 5. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 4:* Kranj, Pavšlar house. House 2, 1-15 layer 19, quad. 3 and 5. All pottery. Scale = 1:3.

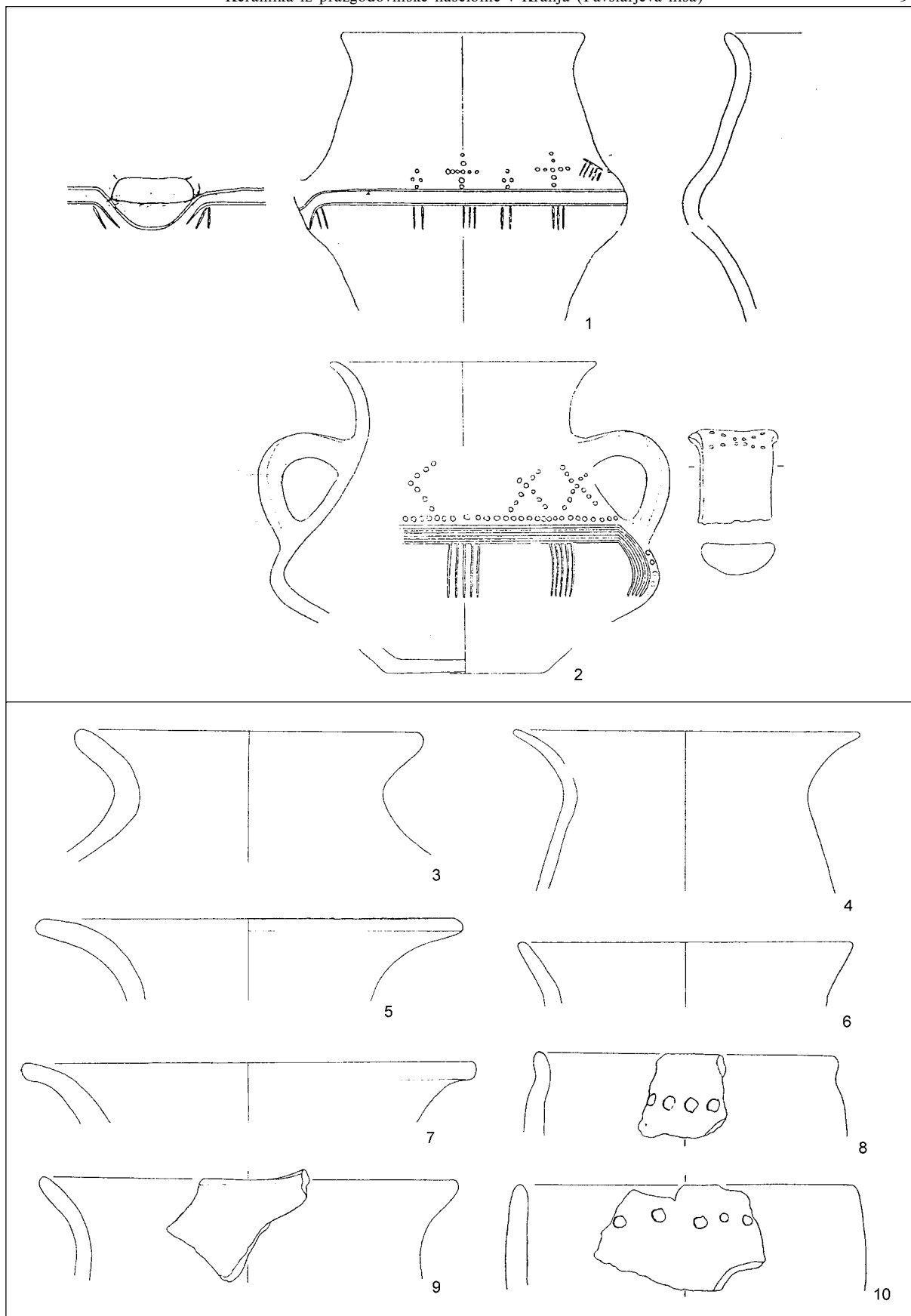


T. 5: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Hiša 2, 1-7 plast 19, kv. 5. Območje domnevne hiše 2, 8-16 kv. 1. Vse keramika. M. = 1:3.  
 Pl. 5: Kranj, Pavšlar house. House 2, 1-7 layer 19, quad. 5. Area of house 2, 8-16 kv. 1. All pottery. Scale = 1:3.



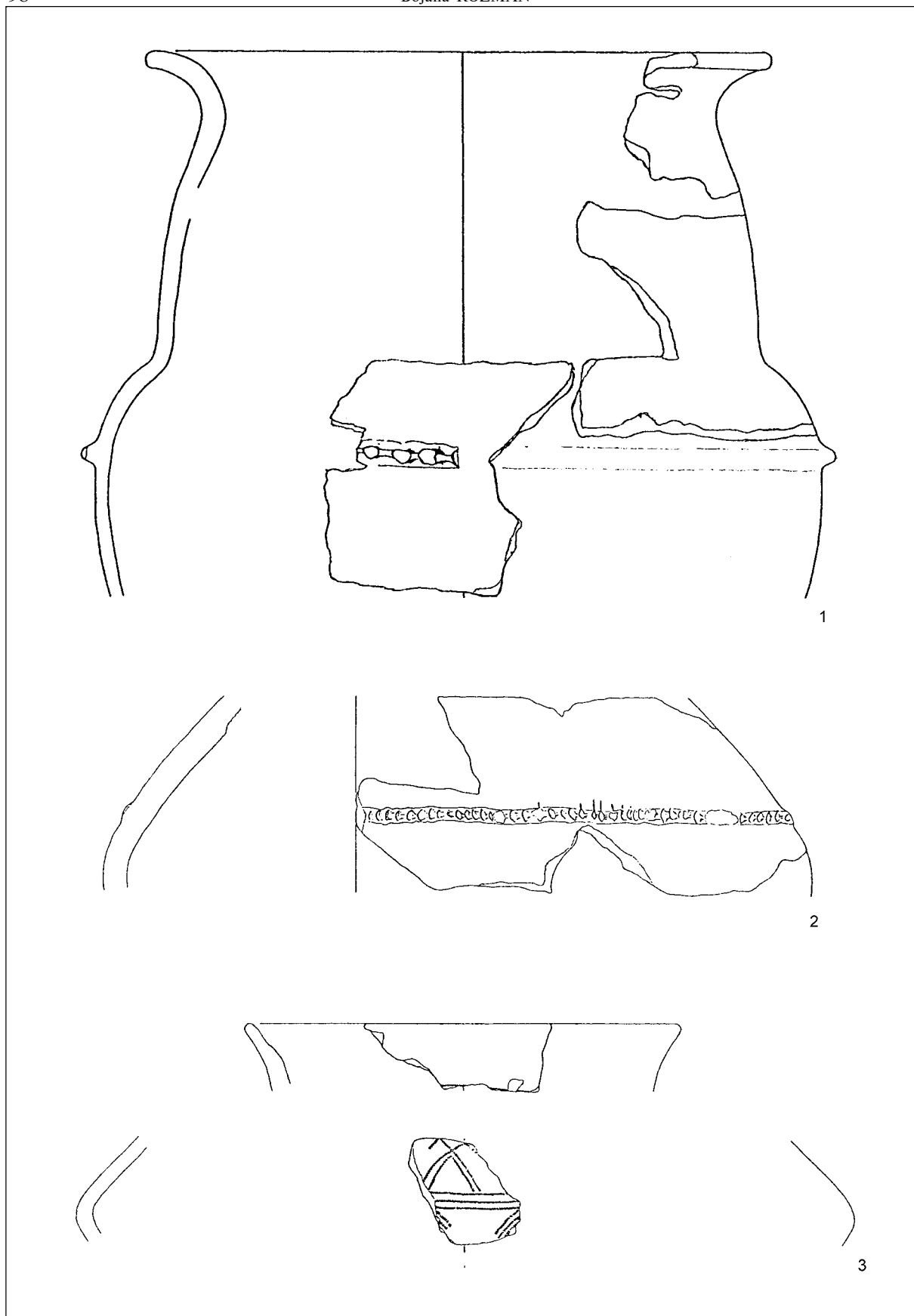
*T.* 6: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje domnevne hiše 2, 1-19 kv. 1. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl.* 6: Kranj, Pavšlar house. Area of house 2, 1-19 quad. 1. All pottery. Scale = 1:3.



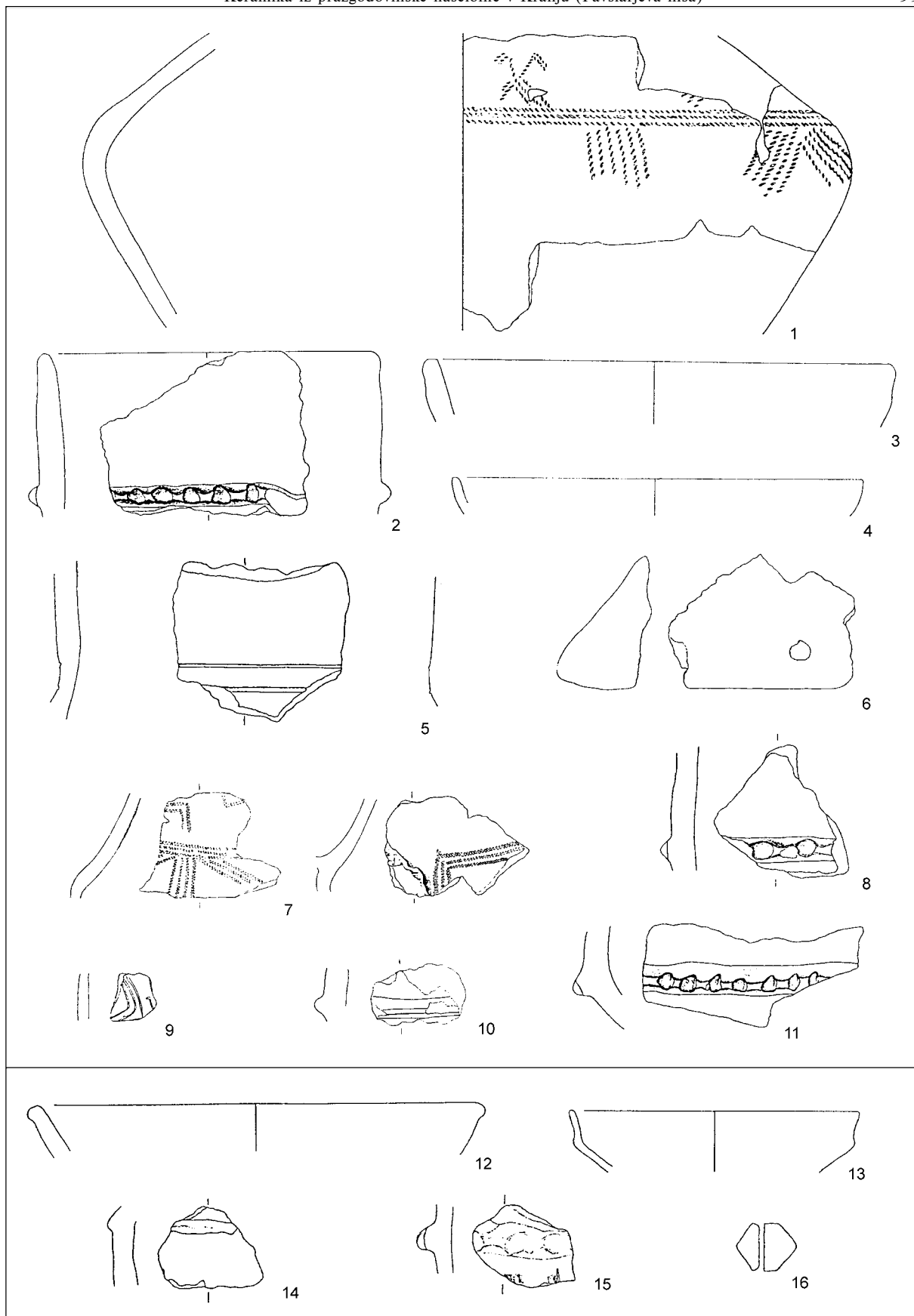
*T. 7:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje domnevne hiše 2, 1,2 kv. 1; 3-10 kv. 2. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 7:* Kranj, Pavšlar house. Area of house 2, 1,2 quad. 1; 3-10 quad. 2. All pottery. Scale = 1:3.



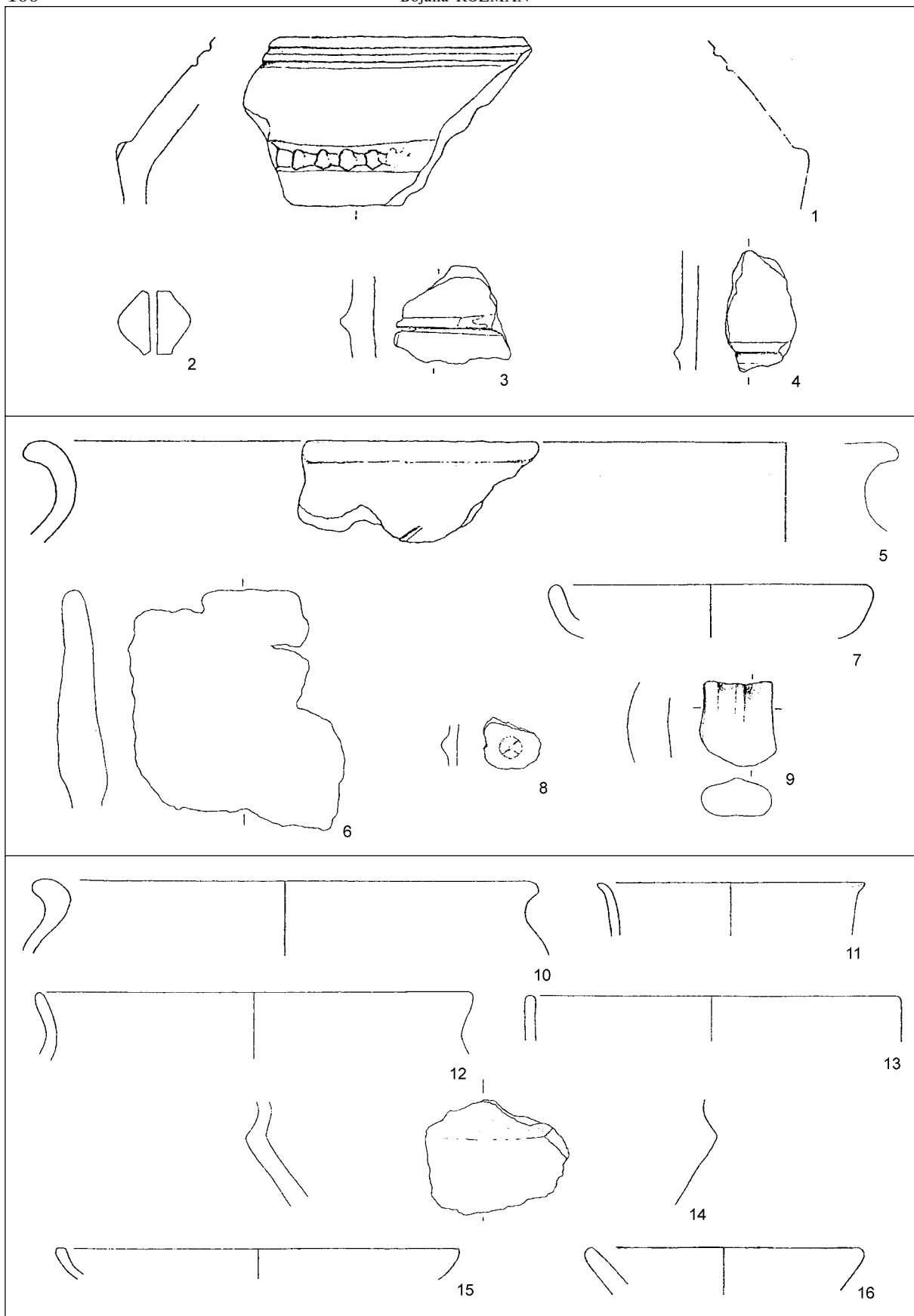
*T. 8:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje domnevne hiše 2, 1-3 kv. 2. Vse keramika. M. 1 = 1:4; ostalo 1:3.

*Pl. 8:* Kranj, Pavšlar house. Area of house 2, 1-3 quad. 2. All pottery. Scale 1 = 1:4; others 1:3.



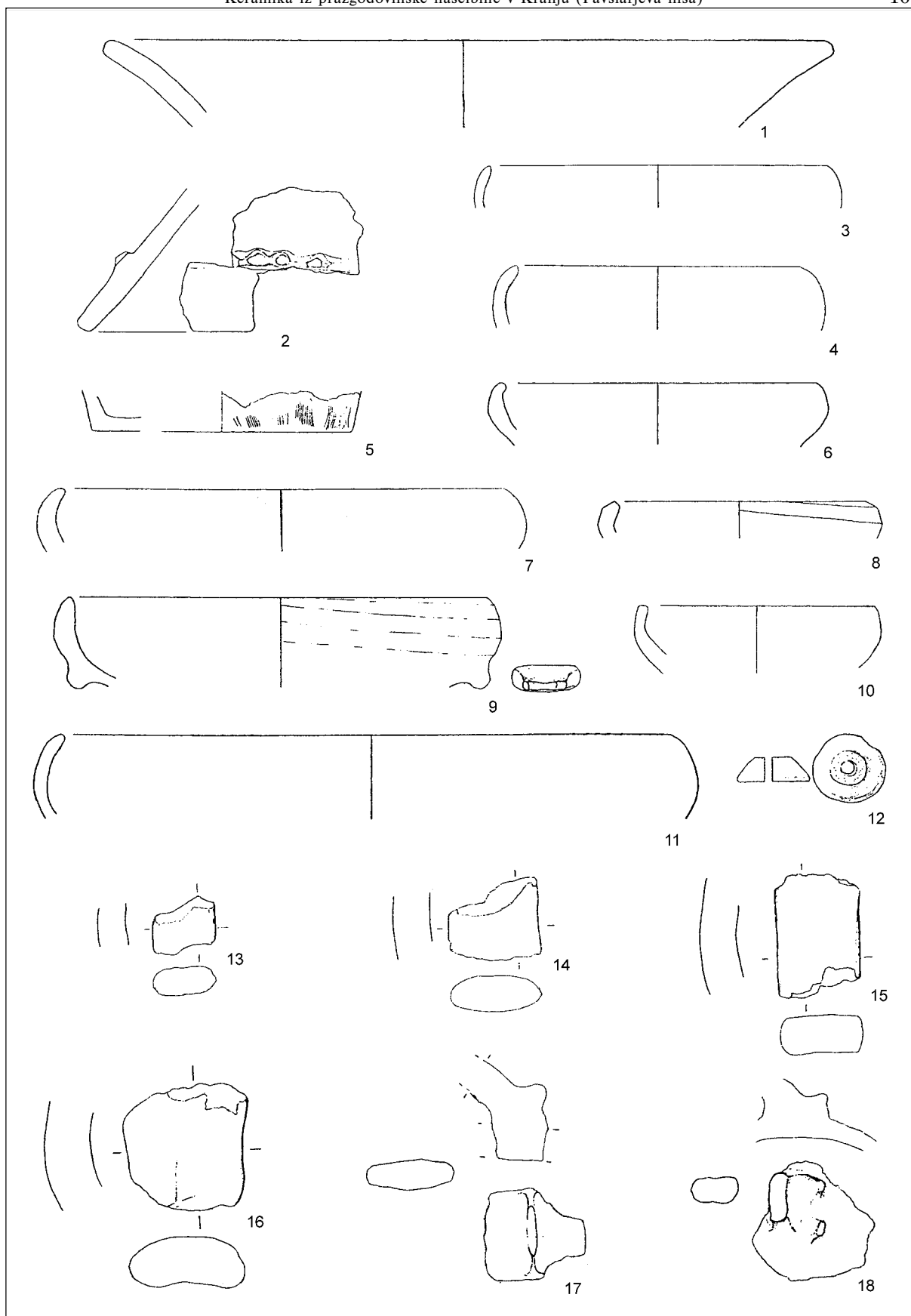
*T.* 9: Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje domnevne hiše 2, 1-11 kv. 2; 12-16 kv. 4. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl.* 9: Kranj, Pavšlar house. Area of house 2, 1-11 quad. 2; 12-16 quad. 4. All pottery. Scale = 1:3.



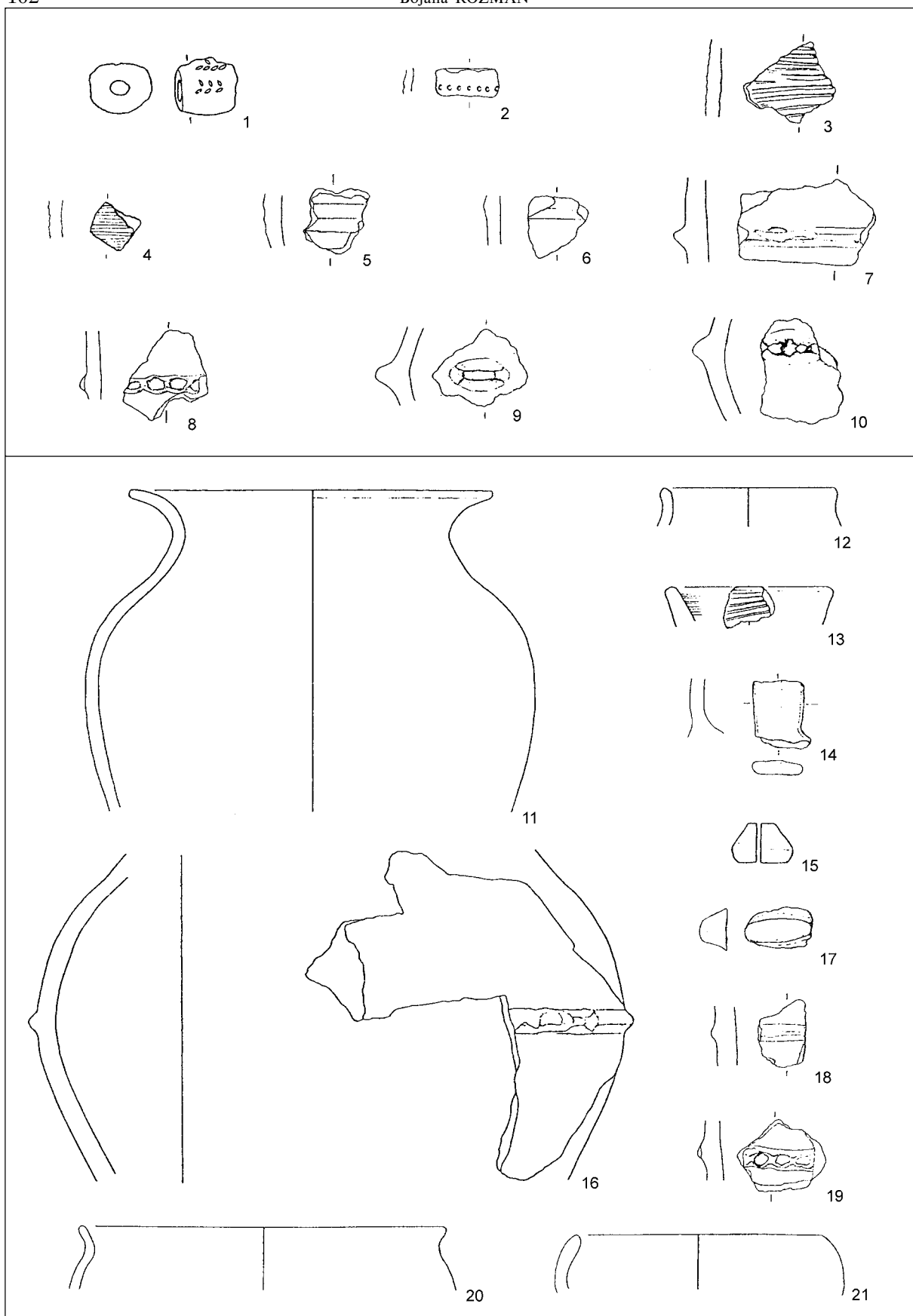
*T. 10:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje domnevne hiše 2, 1-4 kv. 6; 5-9 kv. 7 in 8. Območje hiše 1, 10-16 ruševinska plast. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 10:* Kranj, Pavšlar house. Area of house 2, 1-4 quad. 6; 5-9 quad. 7 and 8. Area of house 1, 10-16 destruction layer. All pottery. Scale = 1:3.



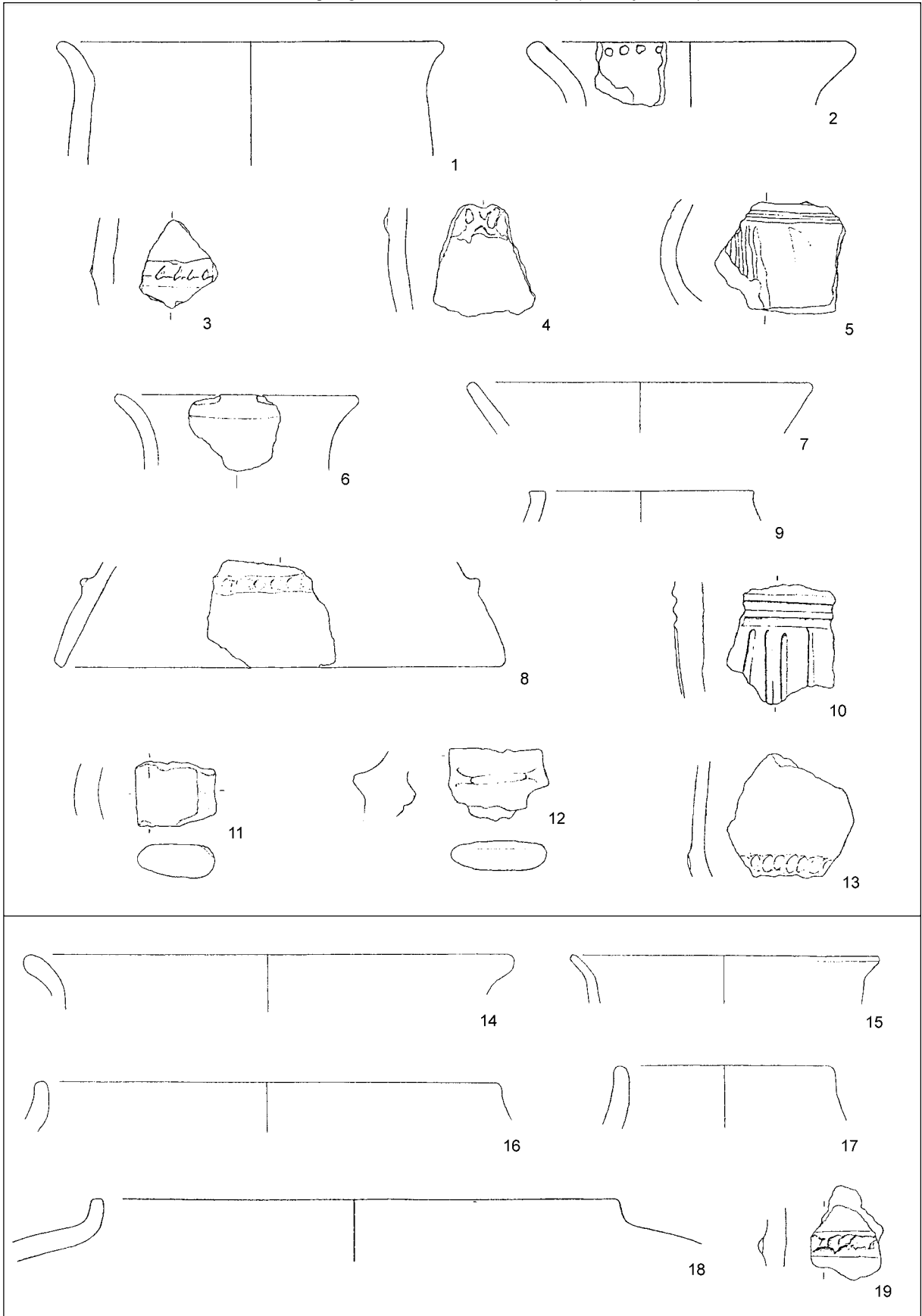
*T. 11:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje hiše 1, 1-18 ruševinska plast. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 11:* Kranj, Pavšlar house. Area of house 1, 1-18 destruction layer. All pottery. Scale = 1:3.



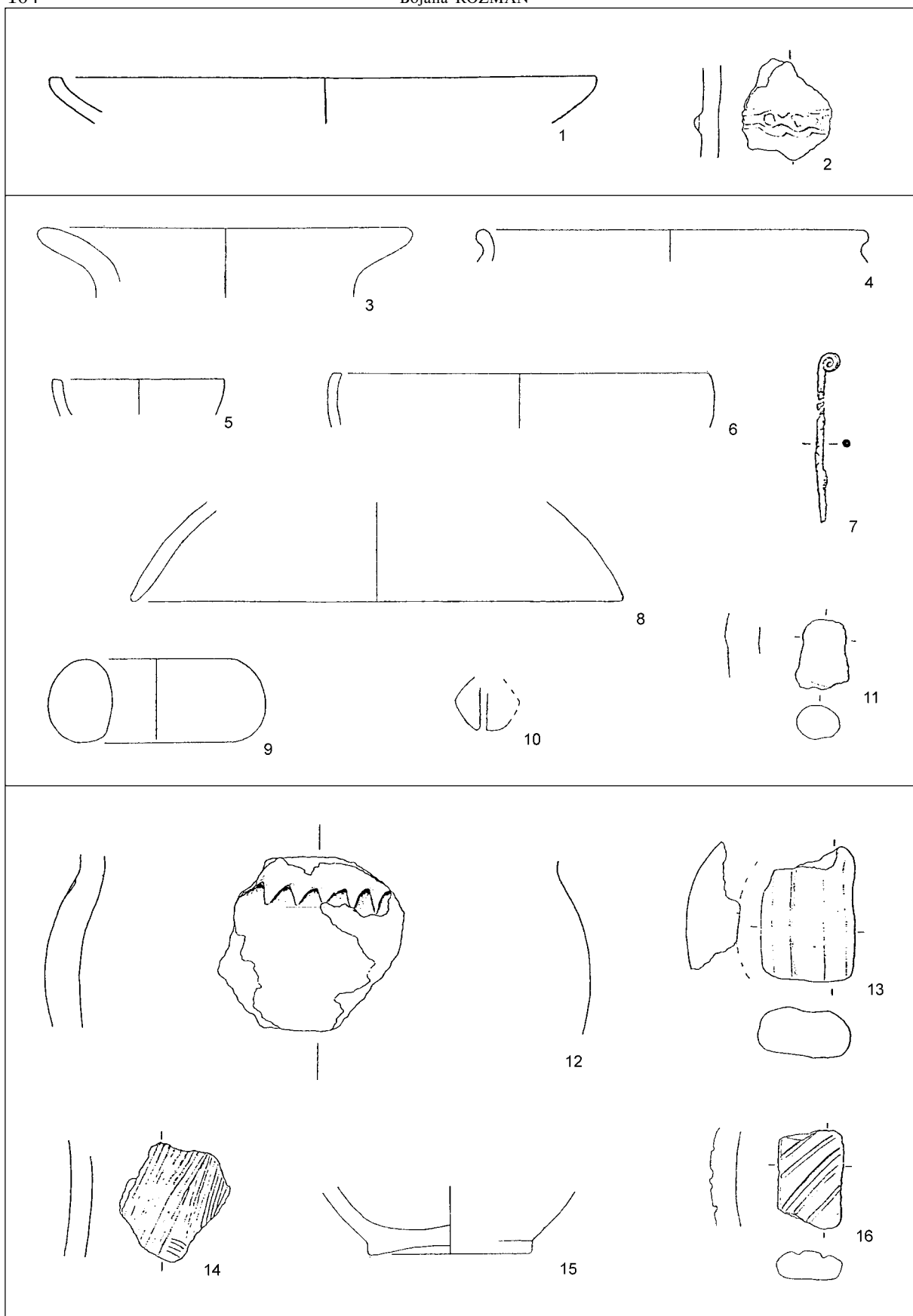
*T. 12:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje hiše 1, 1-10 ruševinska plast. Območje domnevne hiše 2, 11-21 ruševinska plast. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 12:* Kranj, Pavšlar house. Area of house 1, 1-10 destruction layer. Area of house 2, 11-21 destruction layer. All pottery. Scale = 1:3.



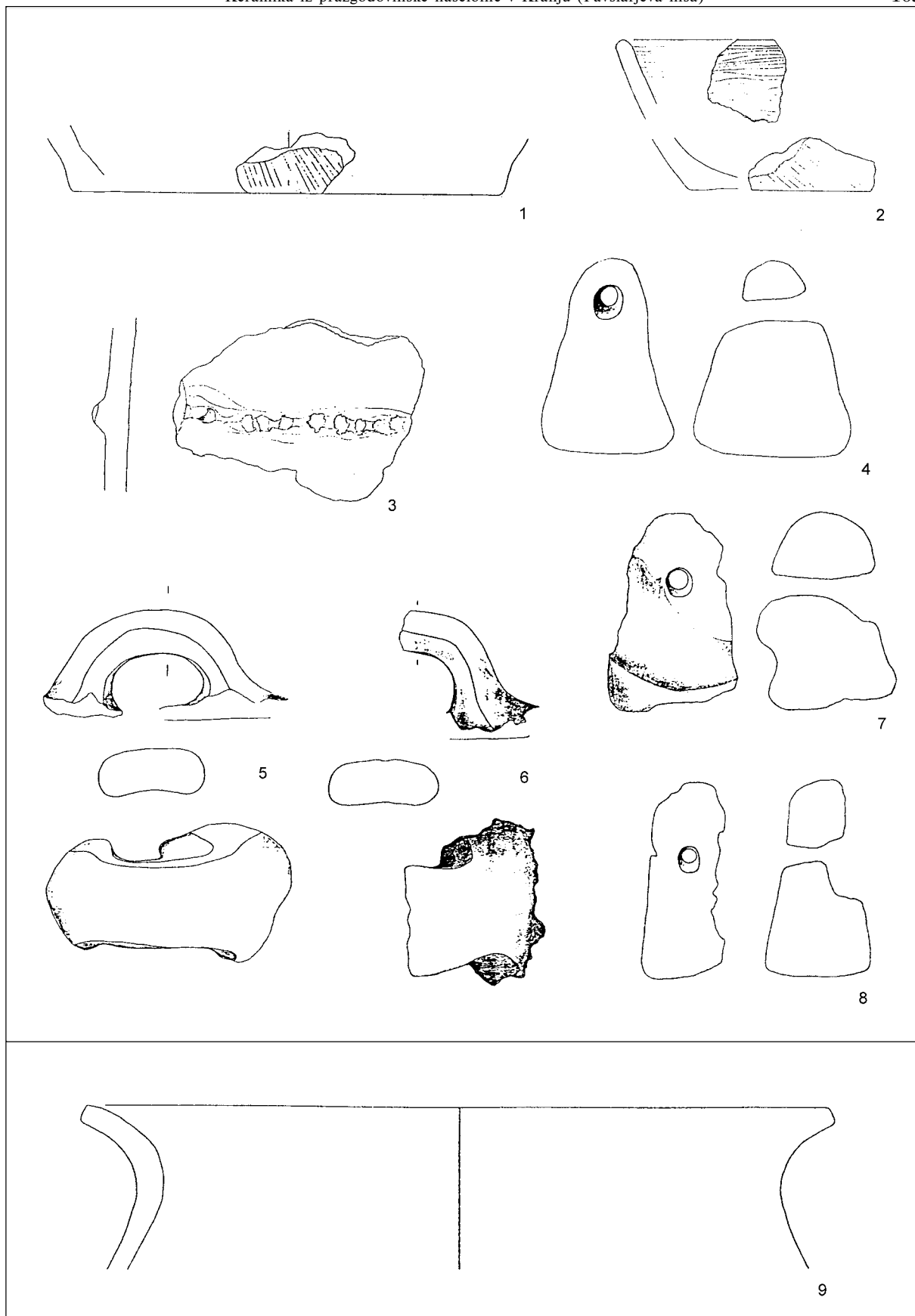
*T. 13:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. Območje domnevne hiše 2, 1-5 ruševinska plast. Območje hiše 1, 6-13 mlajša postdepozicijska plast, 14-19 obm. hiše 1. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 13:* Kranj, Pavšlar house. Area of house 2, 1-5 destruction layer. Area of house 1, 6-13 later post-deposition stratum; 14-19 area of house 1. All pottery. Scale = 1:3.



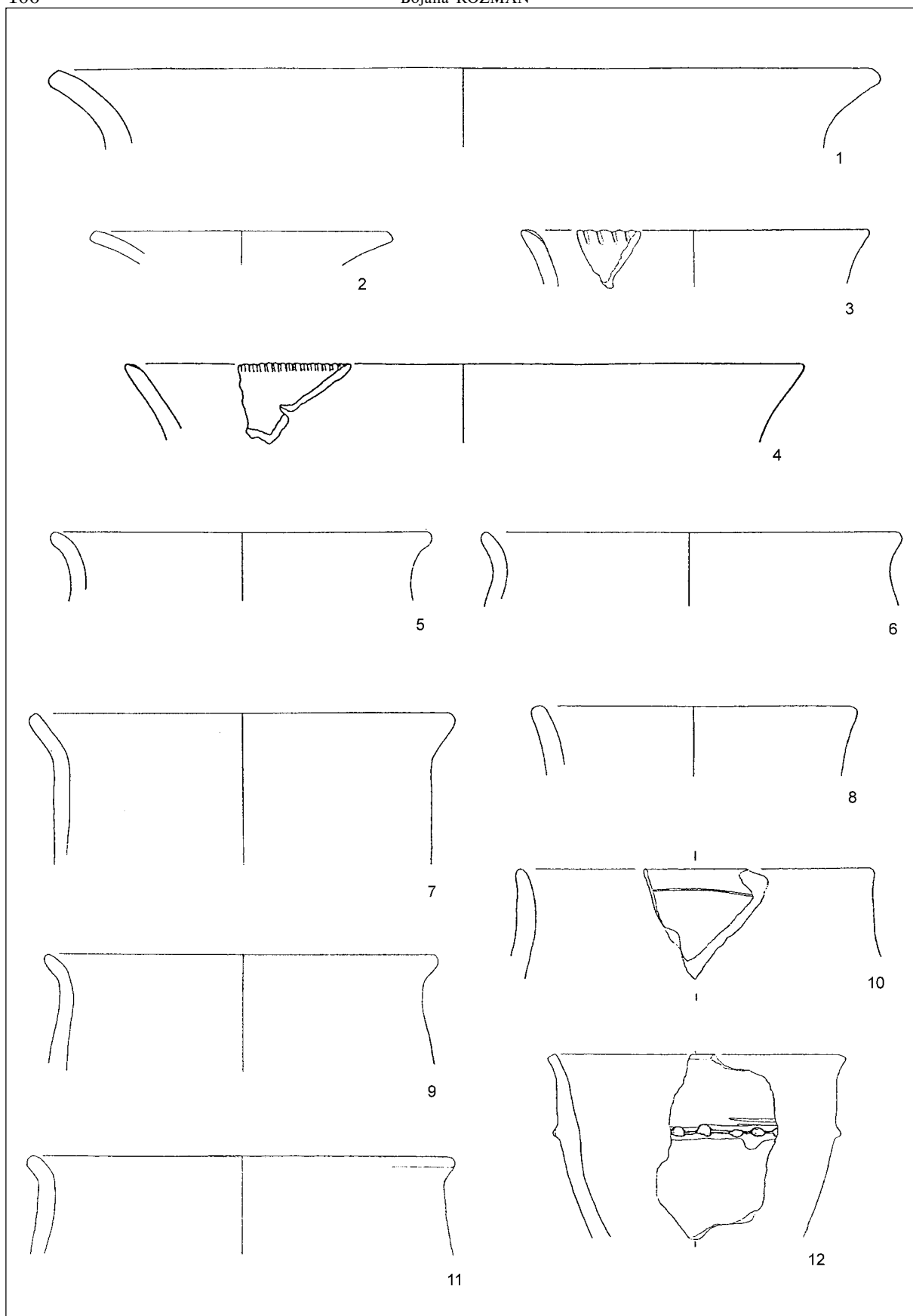
*T. 14:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. 1,2 obm. hiše 1; 3-11 obm. domnevne hiše 2. Sporadične najdbe, 12-14 dvorišče; 15,16 SZ vogal dvorišča. 7 železo, ostalo keramika. M. 7 = 1:2; ostalo 1:3.

*Pl. 14:* Kranj, Pavšlar house. 1,2 area of house 1; 3-11 area of house 2; 12-14 sporadic finds - courtyard; 15,16 sporadic finds - NW corner of the courtyard. 7 iron, remainder pottery. Scale 7 = 1:2; remainder 1:3.



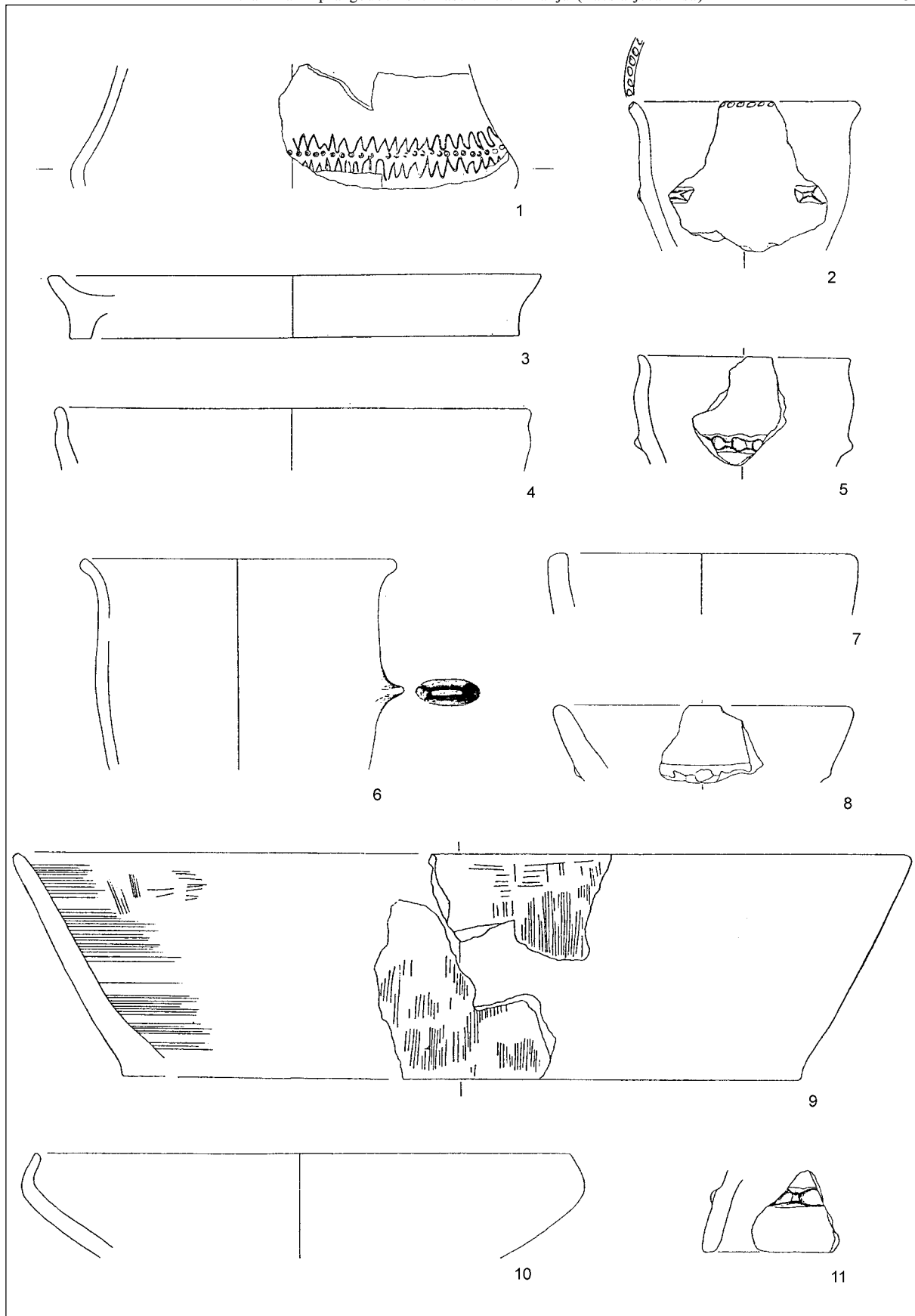
*T. 15:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. 1-8 sporadične najdbe na dvorišču med Pavšlarjevo in Hlebčevo hišo; 9 brez podatkov. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 15:* Kranj, Pavšlar house. 1-8 sporadic finds in the courtyard between the Pavšlar and Hlebč houses; 9 lacking data. All pottery. Scale = 1:3.



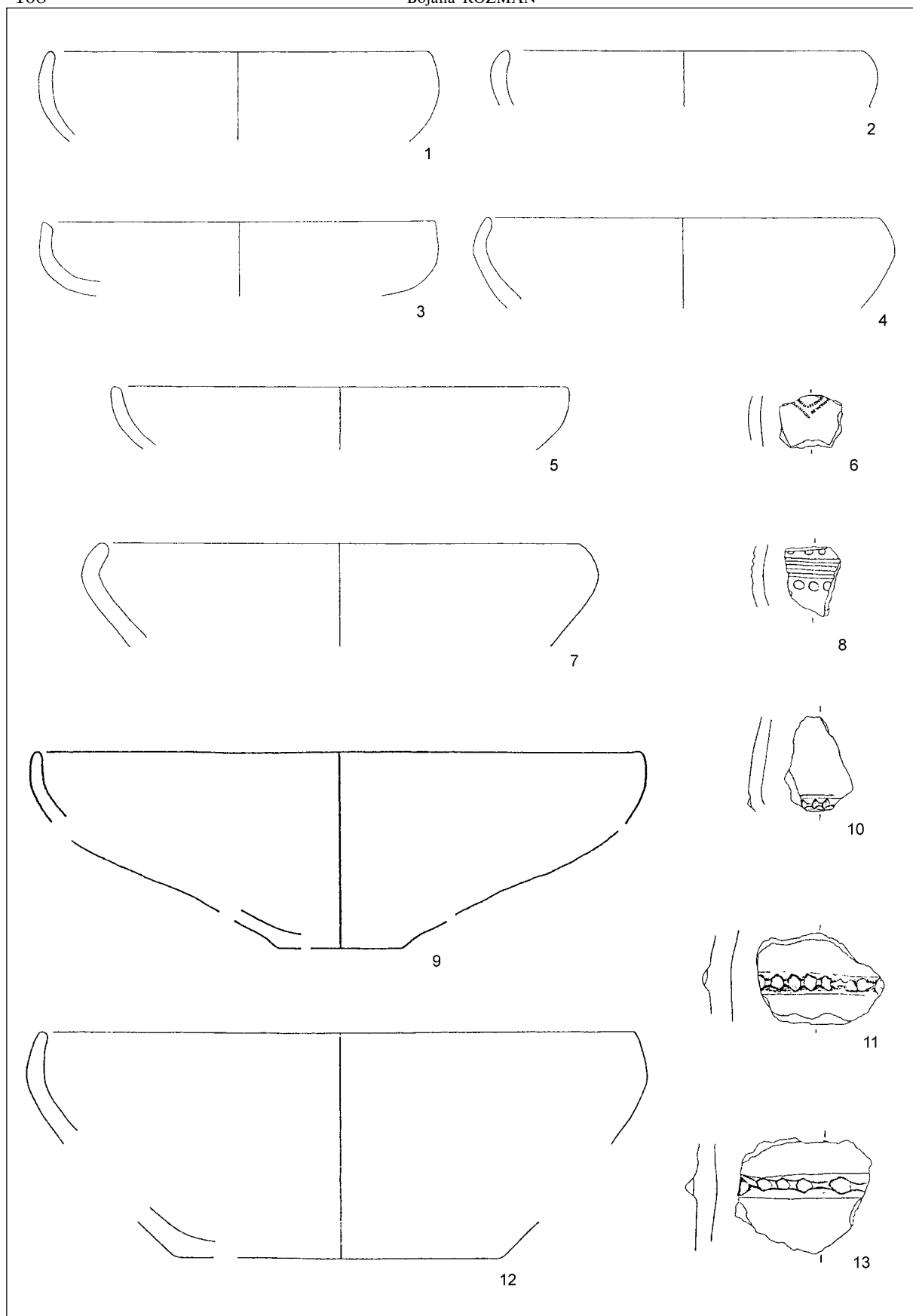
*T. 16:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. 1-12 brez podatkov. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 16:* Kranj, Pavšlar house. 1-12 lacking data. All pottery. Scale = 1:3.



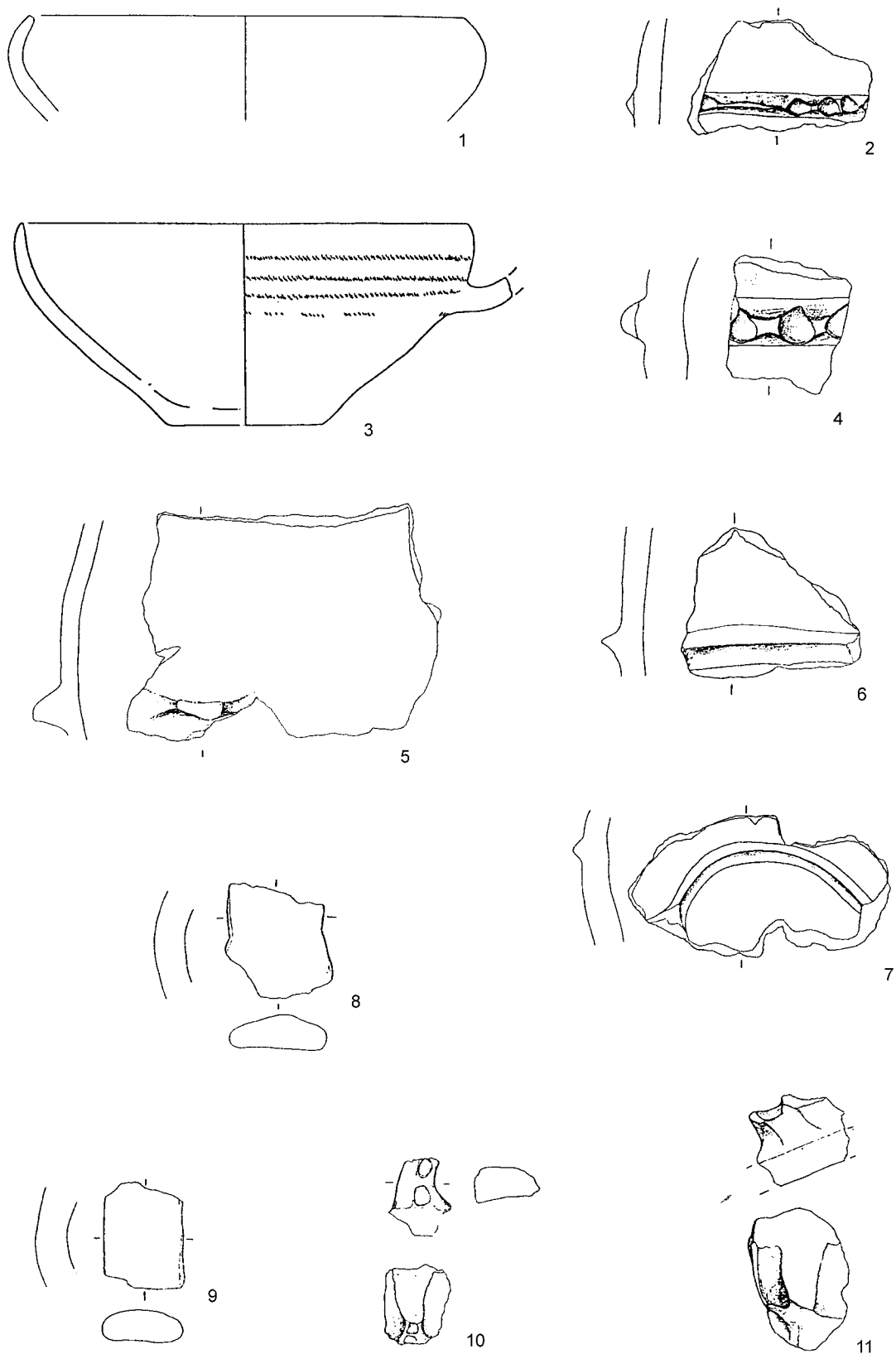
*T. 17:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. 1-11 brez podatkov. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 17:* Kranj, Pavšlar house. 1-11 lacking data. All pottery. Scale = 1:3.



*T. 18:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. 1-13 brez podatkov. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 18:* Kranj, Pavšlar house. 1-13 lacking data. All pottery. Scale = 1:3.



*T. 19:* Kranj, Pavšlarjeva hiša. 1-11 brez podatkov. Vse keramika. M. = 1:3.

*Pl. 19:* Kranj, Pavšlar house. 1-11 lacking data. All pottery. Scale = 1:3.